Cumhuriyet
KİTAP

❑ Demirtaş Ceyhun, en eski gazetemiz "Yeni Adana"yı tanıtıyor..... *3. sayfada*
❑ Muzaffer Buyrukçu, Handan Öztürk'ün "Yalnız Bebekler"ini tanıttı..... *8. sayfada*
❑ Turgay Nar, "Evliya Çelebi Seyahatnamesi"ni değerlendirdi..... *10. sayfada*
❑ Hasan Bülent Kahraman "Cinsiyet ve Medya"yı değerlendirdi..... *13. sayfada*

Arthur Rimbaud

Ya da Charleville'de Rimbaud ile yaşamak

Arthur Rimbaud umutla yaşamıştı hep. Paris Komünü Devrimi'nin başarısızlıkla sonuçlanması ona parasız siyasa'nın da olamayacağını öğretmişti. Yaşamı değiştirmeye çalışmıştı şiirleriyle. Olmuyordu. Donuk bir ten, saçlarında tek tük aklarla, yirmi altı yaşında, altın sahibi olmaya gidiyor. Mısır'da, İskenderiye'de, Kıbrıs'ta, Güney Yemen'de, Aden'de, Habeşistan'da, Harrar'da. Ne satabilirse satıp yüzde alıyor. Çetin bir yaşam. "Kaşifliğe de merak sarar," bu arada Coğrafya Enstitüsü'ne raporlar yollar... Altını olur sonunda. Ama "demir kollar ve demir bacaklarla" değil, dizkapağındaki bir kanser uruyla döner Paris'e. Eski bir şiirinde sanki bu sonunu da söylemişti **bilici:** "Direnmezse acılarım/ Bir gün altınım olursa/ Kuzeye giderim ya da/ Bağ kentlerini boylarım./ Bir şey var yitip kaybolan/ Dolaşıp da köşe bucak/ Döndüğümde açmayacak/ Güleryüzle hiçbir zaman/ Kapısını o yeşil han." Ölümü acılı oldu. Önce bacağı kesildi. Bir süre Roche'da ailesiyle, annesi ve kızkardeşi İsabelle'le kaldı. Ağrılarını artık afyon da dindiremiyor, geceleri, afyonla uyuşmuş, kendini iki bacaklı sanıp, yataktan kalkarak yürümek isteyince yüzükoyun yere kapaklanıyordu. Yeniden Marsilya'ya, döndü. Başında yine kızkardeşi İsabelle vardı. O'na, "sen yaşayacaksın ama bacım ben güneşi artık görmeyeceğim" diyor, hıçkırıklarla ağlıyordu. Öldü. Öldüğünde şair olduğu bile bilinmiyordu. Evet Rimbaud'nun, bu büyük şairin yaşamöyküsü de şiirleri kadar ilginç. Yaşamöyküsü ve kitaplarıyla tanıtmaya çalıştık Rimbaud'yu sizlere.

ERDOĞAN ALKAN

"Acımasız Charlestown"

"Kendimizi topluma adamak zorundayız demiştiniz bana. Siz bir öğretmen olarak alışılanı yapıyorsunuz. Ben de kendi ilkelerimi izliyorum, eski budala arkadaşlarımı bulup sıkılmadan onların sırtından geçiniyorum. Aptalca, pis, rezilce sözler söylüyor, şaklabanlıklar yapıyorum. Onlar da bana bardak bardak bira ve şarap ısmarlıyorlar. Annemin durumuna gelince, çarmıha gerilmiş İsa karşısındaki Meryem. Ben de kendimi toplum için feda ediyorum. Neden mi? Ozan olmak istiyorum." "Basitlik, rezillik, tekdüzelik içinde ölüyor, parça parça oluyorum burada. Aslında hemen bugün çekip gitmeliyim, kol saatimi satıp yaşasın özgürlük diyebilmeliyim. Kaldım işte, yine kaldım."

Onaltı, onyedi yaşlarında öke bir şair delikanlının, doğduğu, yaşadığı taşra kentinden yüz yirmi dört yıl önceki yakınmalarıydı bunlar. Geleneği, göreneği ve yaşam biçimiyle gelişmesine zincir vuran "acımasız Charlestown"a, Charleville'e kargışlar yağdırıyordu.

Karım, kızım ve damadımla, temmuz sonunda, sabaha karşı "acımasız Charleville"deyiz. Rimbaud'nun **Müzik** (A la Musique) şiirinde anlattığı, bir zamanlar pek ünlü olan, sonra ise bakımlı bir parka, koruluğa dönüşmüş eski **Gar Alanı**'nın karşısındaki Paris Oteli'ne iniyoruz. Sabahın erken saatleri, hava serin ve uyku gözlerimizden akıyor. Turizm mevsimiydi, trafiğe yakalanmamak için kuşlukta Paris'ten yola çıkmıştık. Uykusuzluk ve yorgunluktan dökülüyoruz. Yine de, otele yerleşir yerleşmez kendimi dışarı attım.

Eski Gar Alanı

"Çimenleri bile soluk, yavan, tatsız alanda
Her şey nizami; ağacından çiçeğine kadar
Perşembe akşamları tıknefes kasabalılar
Gezdirir kıskanç aptallıklarını sıcakta."

Eski Gar Alanı'nda, koruluktayım. Dinlendirici gibi gelen, ama öte yandan insanın üstüne çöken bir sessizlik. Ağaçlardan ve benden başka kimse yok. Oy-

Devamı 4. sayfada. ☛

Cevad Memduh Altar'ın, *Sanat Felsefesi Üzerine* yazdıkları ilk kez Yapı Kredi Yayınları'nda bir araya geldi. Sanatın anlatım gücü, sanatta zaman ve mekân, müzikte anlam, güzelliğin yorumu...

Sanat Felsefesi Üzerine
Cevad Memduh Altar

"...Güzel ve Güzellik anlayışının getirdiği yargılar, algılama gücünün çirkine tümüyle karşıt, soyut ancak yerine göre somut da olabilen (yani sübjektif = öznel, ya da objektif = nesnel de olabilen) bir 'beğeni' gücüyle etkilenişin ürünleridir. Güzelin ve Güzelliğin en üst aşamada algılanabilmeleri, her iki 'beğeni' türünün de gereğince yorumlanabilmelerini mümkün kılabilecek yargı gücünün, zamanla elde edebileceği dinamik gelişim aşamalarına bağlıdır..."

Cevad Memduh Altar: 1902'de doğdu. DTCF Tarih Bölümü'nden mezun olan Altar, Atatürk'ün konservatuvar eğitimi alması için yurt dışına gönderdiği ilk öğrenciler arasındadır. Üniversitelerde öğretim üyeliğinin yanısıra güzel sanatlarla ilgili birçok görevde bulundu. Sanat tarihçisi ve müzikolog kimliğiyle önemli bir araştırmacı olan Altar'ın çok sayıda çevirileri ve incelemeleri bulunmaktadır. Başlıca Yapıtları: *Goethe, Musiki Hayatı, Georges Bizet ve Carmen Operası, Ludwig Van Beethoven, Paul Hindemith ile Karşılaşmam.*

Sanat Felsefesi Üzerine
Cevad Memduh Altar
Sanat Dizisi, 172 sayfa, 1. hamur
ISBN 975-363-528-1

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

İstanbul: 212-293 08 24, İzmir: 232-463 82 90, Ankara: 312-435 85 94

ATR

"Modernlik" tartışmasına farklı bir yaklaşım...
İki büyük düşünürden yola çıkan Tülin Bumin, çağdaş düşünce tarihinin önemli isimlerini "modern" sorgulamalar bağlamında yeniden değerlendiriyor.

Tartışılan Modernlik: Descartes ve Spinoza
Tülin Bumin

"...Bu kitapta...Yapılmaya çalışılan, felsefe tarihinde Modernliğin şafağı olarak selamlanan 17. yüzyılın iki büyük düşünürü olan Descartes ve Spinoza'nın düşünceleri ve biraz da onların yakın geçmişi olarak Rönesans örneklerinde bu çağın felsefesinin kendi içinde taşıdığı çoğul ve eleştirel yapıyı hatırlatmak ve böylece post-modernizmin Modernlik okumasında genellikle izlenen (ve aslında onların Modernliğe yöneltikleri başlıca eleştirinin anahtar terimi olan) indirgeyici, kolayca genelleştirici eğilime karşı bazı düşünsel ipuçları sunmaktır..."

Tülin Bumin: 1949'da doğdu. AÜ DTCF'nin Felsefe Bölümü'nü bitirdikten sonra Paris'e yerleşerek doktorasını yaptı. "*Üç Praksis Söyleminde Gerçek ve Akılsal İlişkisi: Marcuse, Colletti, Lukacs*" konulu doktora teziyle felsefe doktoru oldu. EÜ EF Felsefe Bölümü'nde öğretim üyeliği sırasında profesörlük unvanını alan Bumin'in *HEGEL, Bilinç Problemi, Köle-Efendi Diyalektiği, Praksis Felsefesi* adlı bir kitabı bulunmaktadır. Felsefe dergilerinde yazıları yayımlanan Bumin'in ayrıca *Hegel'i Okumak* başlıklı bir çeviri kitabı da bulunmaktadır.

Tartışılan Modernlik: Descartes ve Spinoza
Tülin Bumin
Cogito Dizisi, 90 sayfa, 2. hamur
ISBN 975-363-556-7

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

İstanbul: 212-293 08 24, İzmir: 232-463 82 90, Ankara: 312-435 85 94

ATR

Bir döneme ışık tutan mektuplar..."Zoraki diplomat" Yakup Kadri'den efsanevi eğitimci Hasan-Âli Yücel'e.

Yakup Kadri'den Hasan-Âli Yücel'e Mektuplar
Canan Yücel Eronat

"...Diyebilirim ki ikinci bir 'İbrahim Müteferrika' da siz olacaksınız. Bu adam bizi neşriyat hayatında, nasıl taş devrinden ansızın makine devrine *isal* etmişse, siz de orta zamanın son bergüzarı olan *sahaflık* devrini kapatmış ve bizi adeta bir nevi rönesans devrine eriştirmiş oluyorsunuz. Artık fikirlerimiz güneş yüzü görmeden mahzenlerde çürümek felaketinden kurtulacaktır..."

Yakup Kadri'den Hasan-Âli Yücel'e Mektuplar
Hazırlayan: Canan Yücel Eronat
Edebiyat Dizisi/Mektup, 68 sayfa, 2. hamur
ISBN 975-363-527-3

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

İstanbul: 212-293 08 24, İzmir: 232-463 82 90, Ankara: 312-435 85 94

ATR

Vedat Nedim Tör'ün de katılımıyla "Türk Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi"ni kuran Yapı Kredi, ülkemiz kültür kaynaklarındaki önemli bir boşluğu doldurdu. 1961'de düzenlenen "Türk Halk Oyunları Semineri"ne sunulan bildiriler, halkbilim çalışmalarına ilişkin en önemli belgeleri oluşturuyor.

Türkiye'de İlk Halk Oyunları Semineri
Şerif Baykurt

"...Müzik, duyguların seslerle anlatılması sanatıdır. Halk da bunu böyle bilir. Günlük konuşmasının dışında, düşünce ve duygularını en iyi ifade edebildiği şey türküleridir. "Dille mi söyleyelim, telle mi?" sözü, derdini anlatmada, halkın türkülere ne derece güvendiğini gösterir... ('Halk Türkülerimizin Söylenişi Üzerine, Ruhi Su)..."

Şerif Baykurt: 1919'da Drama'da doğdu. Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü'nü bitirdi. Milli Folklor Enstitüsü'nde müdür yardımcılığı yaptı. Ankara'da etkinlik gösteren Halkevleri Genel Merkezi'nde görev aldı. Baykurt'un, Yapı Kredi'nin kurmuş olduğu Türk Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi ile tanışması 1956 yılında gerçekleşti. **Başlıca yapıtları:** *Türk Halk Oyunları, Türk Halk Dansları, Türkiye'de Folklor, Halk Dansları Plak Rehberi.*

Türkiye'de İlk Halk Oyunları Semineri
Hazırlayan: Şerif Baykurt
Özel Dizi, 79 sayfa, 2. hamur
ISBN 975-363-623-7

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

İstanbul: 212-293 08 24, İzmir: 232-463 82 90, Ankara: 312-435 85 94

ATR

Yapı Kredi Yayınları Galatasaray Kitabevi Pazar günleri de açık.

OKURLARA

"Bilici olmak, görülmezi gören olmak gerekir diyorum. Tüm duyuları uzun süre, sonsuzca ve bilinçle bozup değiştirerek kendini bilici, görülmezi gören kılar ozan. Sevginin, acının, çılgınlığın bütün biçimlerini bozup değiştirmekle kendini bilici kılar; tüm ağuları kendi arar, onları kendinde tüketir ve bunların ancak özünü alıkor. Dille anlatılmaz bir kıyıncıtır ki bu, burada ozanın artık büyük bir inanca, tam insanüstü bir güce gereksinimi vardır, bu acıda ozan ayrıca herkes arasında büyük hasta, büyük cani, büyük lanetli olur, -ve de yüce bilgin! (...) Demek ozan gerçekten ateş hırsızıdır." diyen ünlü Fransız ozanı Arthur Rimbaud'nun yaşamı da şiirleri kadar ilginç. Neler yapmamış ki Rimbaud; 1871 Paris Komünü'ne katılmış ve komünü sonuna kadar desteklemiş. Fransa dışında birçok ülkede para kazanmak için satıcılık yapmış. Bu maceranın sonunda da dizinde bir kanser uruyla ülkesine dönmüş. Önce bacağı kesilmiş, dinmeyen acılarını azaltmak için uyuşturucu kullanmaya başlamış, 1891 yılında da ölmüş. Otuz yedi yıllık yaşamı sonrasında ardında bıraktığı şiirlerle de dünya şiirini en çok etkileyen bir ozan olarak günümüze kadar gelmiş. Bu ilginç ozanı, ülkemizde bir Rimbaud uzmanı olarak tanınan Erdoğan Alkan, ozanı yaşadığı yerlerde dolaşarak anlattı. Bol kitaplı günler!...

TURHAN GÜNAY

KİTAP

İmtiyaz Sahibi: Berin Nadi ◇ Basan ve Yayan: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş. ◇ Genel Yayın Yönetmeni: Orhan Erinç ◇ Genel Yayın Koordinatörü: Hikmet Çetinkaya ◇ Yazıişleri Müdürleri: İbrahim Yıldız (Sorumlu) , Dinç Tayanç ◇ Yayın Yönetmeni: Turhan Günay ◇ Grafik Yönetmen: Dilek İlkorur ◇ Reklam: Medya C

79 yıllık bir yerel gazetemizin öyküsü: Çağının Tanığı Yeni Adana

Konuş 'Yeni Adana' konuş!...

DEMİRTAŞ CEYHUN

İlk sayısı 25 Aralık 1918'de yayımlanan 'Yeni Adana" bu yıl 79. yaşını kutluyor. Gazetenin okurlarına armağan olarak verdiği "Çağının Tanığı Yeni Adana" adlı kitapçıktan Demirtaş Ceyhun'un yazısını sunuyoruz sizlere.

Kuşkusuz, tarih açısından tanıklığın (hele hele yazılı tanıklığın) önemini yadsıyabilmek, elbette olanaksızdır. Ama bütün tanıklara güvenilebilir mi? Hele hele tarih açısından... Asla.

Çünkü biliyorsunuz, günümüze ulaşmış yazılı tanıklıkların çoğu, daha düne dek krallar, sultanlar, şahlar, führerler, başbuğlar tarafından saraylarındaki memurlara yazdırtılmış metinlerdir genellikle. Osmanlılar, bu memurlara vakanüvis demektedirler. Farsça bir sözcük olan 'vakanüvis'ün anlamı da, 'yaşanılan olayları yazmakla görevli resmi devlet tarihçesi' demektir zaten.

Gene bilindiği gibi, Osmanlı İmparatorluğu'nda taa XIX. yüzyılın ikinci yarısına kadar kalemiye sınıfı denilen bütün memurlar (bürokratlar) medreselerden yetişmiştir. Çünkü, başka okul yoktur. Ancak medreseler de hemen belirtelim ki, bugünkü anlamda, devlet tarafından kurulmuş, devletin denetim ve kontrolünde resmi okullar değildir kesinlikle. Cami avlularındaki bu medreselerin arasında bir öğretim izlencesi birliğinin varlığından söz edebilmek de olanaksızdır bu nedenle. Bütün öğretim üyeleri, cami hocaları ve din adamlarıdır.

Dolayısıyla bu medreselerde sadece din dersleri verilmekte ve İslamiyet öğretilmektedir. Üstelik sadece Hanefi mezhebinin İslamiyet anlayışı öğretilmektedir. Osmanlı tarihi bile okutulmamaktadır yani. Tarih olarak peygamberlerle ilgili söylenceler, kıssalar, hisseler, menkıbeler aktarılmakta ve sadece İslam tarihinden, gene kıssalı hisseli birtakım bilgiler verilmektedir. Vakanüvisler de bu medreselerden yetişmişlerdir ve çaresiz, olaylara hep bu açıdan bakmışlardır doğal olarak.

Yeni Adana'nın tarihe tanıklığı

Osmanlı tarihi bile, ancak ladini (laik) eğitim veren Rüştiye, İdadi gibi okulların açılmasından sonra, XIX. yüzyılın üçüncü çeyreğinden itibaren okutulmaya başlanmıştır. Ne var ki, medreseli vakanüvislerin notlarına dayanılarak yazılmış bu Osmanlı tarihlerinin güvenirliliği de, oldukça su götürse gerektir doğrusu. Örneğin, Namık Kemal'in 'Osmanlı Tarihi' için bile Niyazi Berkes; "Namık Kemal'in Osmanlı tarihi anlayışı 'devr-i istila' (yükselme devri) ile sınırlı kalmıştır. Gümbürtülü sözlerle heyecanlı yazmaya eğilimi olan Namık Kemal XVII. yüzyıldan sonraki çöküş dönemini incelemeyi çekici bulmamıştır" diye yazmaktadır. Yani, II. Abdülhamit'ten itibaren, bu vakanüvislerin notlarına dayanılarak yazdırılmış ve okullarımızda hâlâ okutulan tarih kitaplarının sil baştan gözden geçirilmesinde galiba gerçekten de zorunluluk vardır.

Lakin, Yeni Adana'nın tarihe tanıklığı öyle midir ama?

Bilindiği gibi, 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros ateşkes anlaşması (mütarekesi) üzerine Başbakan İzzet Paşa, Yıldırım Orduları Grup Komutanı General Limon Van Sanders'i derhal İstanbul'a çağırarak, yerine Mustafa Kemal'i atamıştır. Komutanlık o tarihte Adana'dadır ve Mustafa Kemal acele Adana'ya gelerek 31 Ekim 1918 günü görevi devralmıştır.

Ve ilginçtir, göreve başlar başlamaz, anlaşmanın, gerek askerin hemen terhis edilerek silahlarının, gerekse Toros tünellerinin işgal kuvvetlerine teslimi konusundaki maddelerine derhal itiraz etmiş ve bir telgraf çekerek, bu maddelerin yeniden gözden geçirilmesini istemiştir.

Bunları yaparken de, gene çok ilginçtir, yaklaşan işgal kuvvetlerine karşı gerekirse fiili bir direniş için bir yandan Ceyhan Nehri kıyısında birtakım hazırlıklara girişmiş, öte yandan da Adana'nın ileri gelenleriyle 'Milli Mücadele' konusunda görüşmelere başlamıştır. Ne varki, bu girişimlerinden hoşlanmayan hükümet, bu kez Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı'nı dağıtarak 11 Kasım 1918 günü Mustafa Kemal'in görevine son vermiş ve İstanbul'a çağırmıştır.

Görüldüğü gibi, Mustafa Kemal, Adana'da topu topu 11 gün kalabilmiştir ancak. Ama, kendisinin de 15 Mart 1923'te Adana'ya yeniden gelişinde, "Bende bu vakayiin ilk hissi teşebbüsü bu memlekette, bu güzel Adana'da doğmuştur" diyerek belirttiği gibi, Milli Mücadele'yi Samsun'a ayak basmasından tam altı, altıbuçuk ay önce Adana'da başlatmayı düşündüğünden de, galiba kuşku duyabilmek bile olanaksız olsa gerektir. Ne ki, Adana'nın ileri gelenlerinden beklediği desteği bulamadığı için mi İstanbul'a dönmek zorunda kalmıştır acaba, kim bilir?..

Lakin, eşraf belki Mustafa Kemal'in beklediği yürekliliği gösterememiştir, ama ne mutlu Adanalılara ki, Milli Mücadeleyi ilk kez bir genç Adanalı, Adana'da başlatmıştır gene de hiç kuşku yok ki...

Düşünsenize... Mustafa Kemal'in Adana'dan ayrılmasından topu topu birbuçuk ay sonra (44 gün sonra), henüz 26 yaşındaki bir delikanlı, Ahmet Remzi Bey, gene aynı yaştaki arkadaşı Avni Doğan ile birlikte, 20 Aralık 1918'de Adana'yı işgal eden Fransızlara karşı, 25 Aralık 1918'de ilk kurşunu sıkmışlar, ilk Kuvayi Milliye gazetemiz olan Adana'yı çıkarmışlardır, Mustafa Kemal'den aldıkları esinle...

Yeni Adana, Cumhuriyet tarihinin gerçek tanığıdır yani, iyi kulak vermek gerek.

Konuş Yeni Adana, konuş!.. ■

Dergide yer alan Tan Oral'ın karikatürlerden biri (Yanda). 1852-1853'te Taşköprüden Adana'nın görünüşü (Langlua'nın bir gravürü) altta.

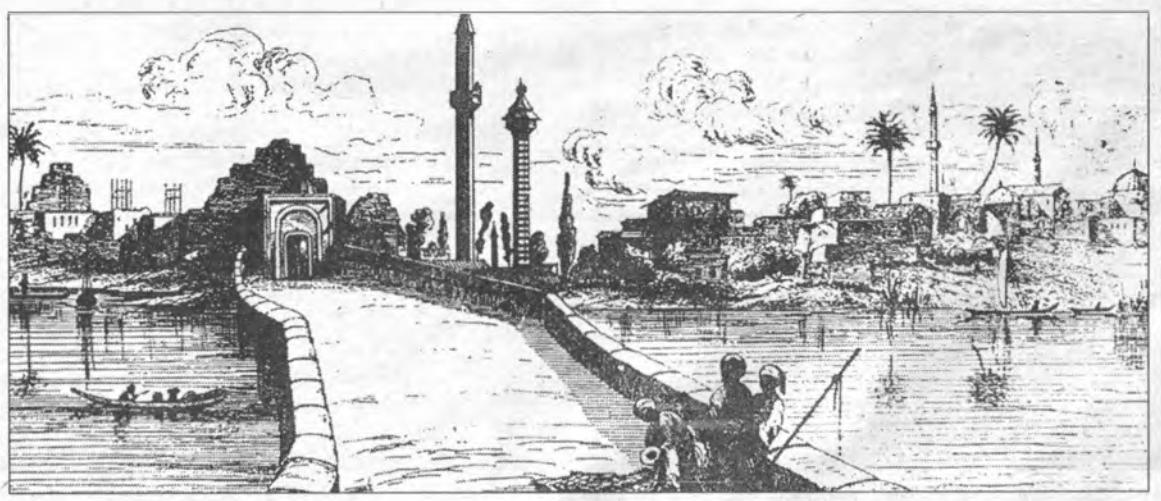

Arthur Rimbaud

Ya da Charleville'de Rimbaud ile yaşamak

Kapak konusunun devamı...

☛ sa Rimbaud zamanında kentin gezi, dinlence ve eğlence yeriymiş burası, perşembe akşamları konserler verirmiş askeri bandomızıka takımı. Şairimizin babası Frédéric Rimbaud ilk burda görmüş karısı Vitalie Cuif'i. Müzik şiirinden yararlanalım. 1852 temmuzunda, bir perşembe akşamı kentin ileri gelenleri toplanmış. Ortada, büyükçe bir kameriyeyi andıran, Fransızlar'ın "köşk" dediği altıgen sahnede askeri bandomızıka takımı. En ön sıralara kodamanlar kurulmuş. Kafasında vergi dalavereleriyle noter, gözlüklerinin ardına gizlenmiş tefeciler. Koca göbekli işyarlar ve şişko karıları. Yeşil sıralarda bakkallar bastonlarıyla toprağı oyuyor. Konuştukları hep aynı şeyler: "Kaça malolur?", "ortaklıklar" falan. Yağtulumu bir burjuva, kanepeye koca kalçalarını yaymış, dumanını keyifle savurarak kaçak tütün içiyor. Bandomızıka'nın cırtlak ezgileri. Sağda solda ipsiz oğlanlar, cırtlak ezgileri dinleyerek mest olmuş, ağızları kulaklarında, sırıtıyorlar. Köylü piyade erleri gülleri gübreliyor ve hanımları tavlamak için bebeklerini okşuyorlar. Az ötede, çocuklar toz toprak içinde yuvarlanıyor. Anasının gözü kızlar ağaçların altında gülüşüp oğlanları kesiyor. 47'nci alayın subaylarından yüzbaşı Frédéric Rimbaud da izleyiciler arasında. Mavi gözleri birden mavi gözlü bir kız üstünde duruyor. Gülümsüyor kıza. Kız yalnızca başını önüne eğmekle yetiniyor. Söyleniyor içinden yüzbaşı: "Ötekilere hiç benzemiyor, ciddi bir kız, aferin..."

Boş bir parkta, boş bir kameriyeye karşı, dalıp gitmişim...

Karım geldi. **Rimbaud'nun büstü** önündeyiz öyküsünü anlatıyorum: "Bu büst ilk dikildiğinde böyle tunçtan değil, alçıdanmış. Rimbaud 1891 yılının kasım ayında öldü. Dört yıl sonra, şairin eski arkadaşı Pierquin, Gar Alanı'na Rimbaud'nun bir heykelinin dikilmesi için belediye başkanına başvurur. Maketi şairin enistesi, yontucu Paterne Berrichon hazırlar. 1900'lerde bağış toplanır. Rimbaud'nun abisi, yaşamını güçlükle kazanan arabacı Frédéric de 25 frank bağışta bulunur. Anne'ye gelince, heykele de, törene de karşı. Hatta, heykeli yapan damadıyla da tartışır. Açılıştan sonra, akşam üzeri, Rimbaud'nun arkadaşı Ernest Delahaye şairin annesine rastlar. Onun da törende olduğunu, ama kendisinin göremediğini sanıyor. Bir art niyeti olmaksızın sorar:

- Tören güzeldi değil mi? Sizi göremedim.

Aldığı yanıt:

- Orası benim yerim değildi.

Şaşırır Delahaye:

- Ne! Yoksa gelmediniz mi? Çok güzel geçti. Vali de hazır bulundu. Bandomızıka takımı konser verdi Rimbaud'nun onuruna.

Aynı sözü yineler yaşlı kadın:

- Siz, bay Delahaye, çok iyi bilirsiniz ki benim yerim orası değildi.

Oğlunun edebiyat çalışmalarından hep nefret etmişti annesi, Rimbaud'nun şair olmasını hiç istememişti. Oğlu onuruna düzenlenen törene hangi yüzle katılacaktı? Yine de Gar Alanı'ndan geçen eski Charleville'liler yaşlı bir kadının sık sık büstün eteğindeki çiçekleri suladığını, yaban otlarını ayıkladığını gördüklerini söylermiş."

Yürüyoruz karımla. Loş bir kuytuda taş bir anıt çıkıyor önümüze. Dallar alnına doğru sarkıyor. İşgalci Almanlar'a karşı gerilla savaşı yaparak ölen Fransız ve Belçikalı devrimcilerin anısına yapılmış.

Hemen karşımızdaki otelimize dönüyoruz. Kızım ve damadım kenti tanıyor. 1993'te yayımlanan **Ateş Hırsızı Rimbaud** adlı kitabıma fotoğraf ve belge sağlamak için, isteğim üzre, 92'de gelmişlerdi.

"Baba, Rimbaud Müzesi'ne gidelim" diyor kızım.

Rimbaud Müzesi

"Ey haçlı tepeler, çölün değirmenleri, adalar, değirmen taşları..."

Ateş Hırsızı- Arthur Rimbaud, Yaşamı, Sanatı, ve Şiirleri / *Erdoğan Alkan / Broy Yayınları / 352 s.*

Meuse Nehri üstündeki eski değirmen Rimbaud Müzesi olmuş. Küçük Arthur bazen abisi Frédéric, bazen okul arkadaşı Ernest'le oynamaya gelirmiş buraya. Delikanlı şairin yıllar sonra yazacağı bir şiirde, değişik bir imgeyle yer alır aynı değirmen: "Ey haçlı tepeler, çölün değirmenleri, adalar, değirmen taşları.." Zeminde ve üst katta Rimbaud'ya, ailesine, sanat çevresine, dostlarına değgin resimler, fotoğraflar, desenler ve yazılı belgeler. Hepsi de yeniden üretim ve fotokopi. Asılları özel koleksiyoncuların ellerinde ya da Paris'teki daha büyük müzelerde. Üzücü. Kent çoktan günah çıkarmış, genç şaire yaptığı haksızlığınkefaretini ödemeye çalışıyor. Dükkânların, mağazaların içi, vitrinler tıklım tıklım Rimbaud anılarıyla dolu. Sürahilerin, bardakların, tabakların üstünde Rimbaud, çatal kaşık arda Rimbaud, vazolarda, avizelerde, zarfların, kâğıtların, tişörtlerin, şapkaların üstünde Rimbaud. Bazı tatlılar ve yemekler bile şairin adını taşıyor. Rimbaud kahveleri, Rimbaud kitabevleri var. Bir zamanların küçük taşra kenti," acımasız Cherle's town" artık turistik olmuş, büyüyüp gelişmiş, bir zamanlar vermediğini şimdi vererek kefaretini gerçekten ödüyor.

Müze'de Rimbaud'ya değgin, eşya olarak yalnızca, canlı bir vitrinin içindeki, bütün yolculuklarında taşıdığı köhne tahta valizi, çatal, kaşık ve bıçağı, küçük su tası ve Afrika'dan getirdiği ölürken de boynunda bulunan atkı var. Karım bunlara bakarken gözyaşlarını siliyor... Biz erkeklerin sıradan saydığı bazı şeylere kadınlar niçin ağlar?

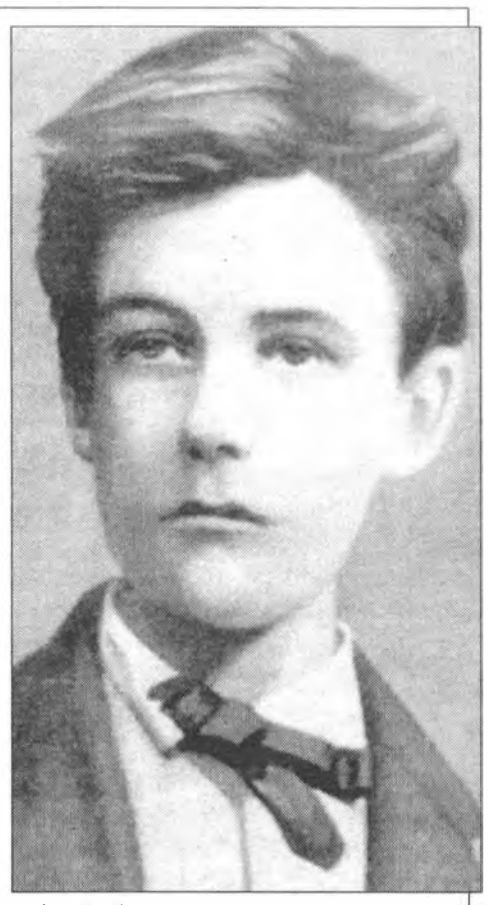

Arthur Rimbaud.

Çıkarken, yanımda getirdiğim **Ateş Hırsızı Rimbaud**'yu müze memuresine gösteriyorum. Sayfaları çevirip ilgiyle resimlere bakıyor, birden durup hayretle soruyor bana: "Bu resim müzemizde yok, nerden buldunuz?" Gösterdiği, Rimbaud'nun çizgileriyle annesinin deseniydi. Böyle bir soruya ben de şaşıp yanıtlıyorum: "Yine sizde, Fransa'da yayımlanan kitaplardan aldım."

Kızım bilgi veriyor:

"Rimbaud'nun gençlik yıllarında oturduğu, şiirlerinin çoğunu yazdığı ev hemen karşıda baba."

Meuse Irmağı kıyısınca, eski adıyla ☛

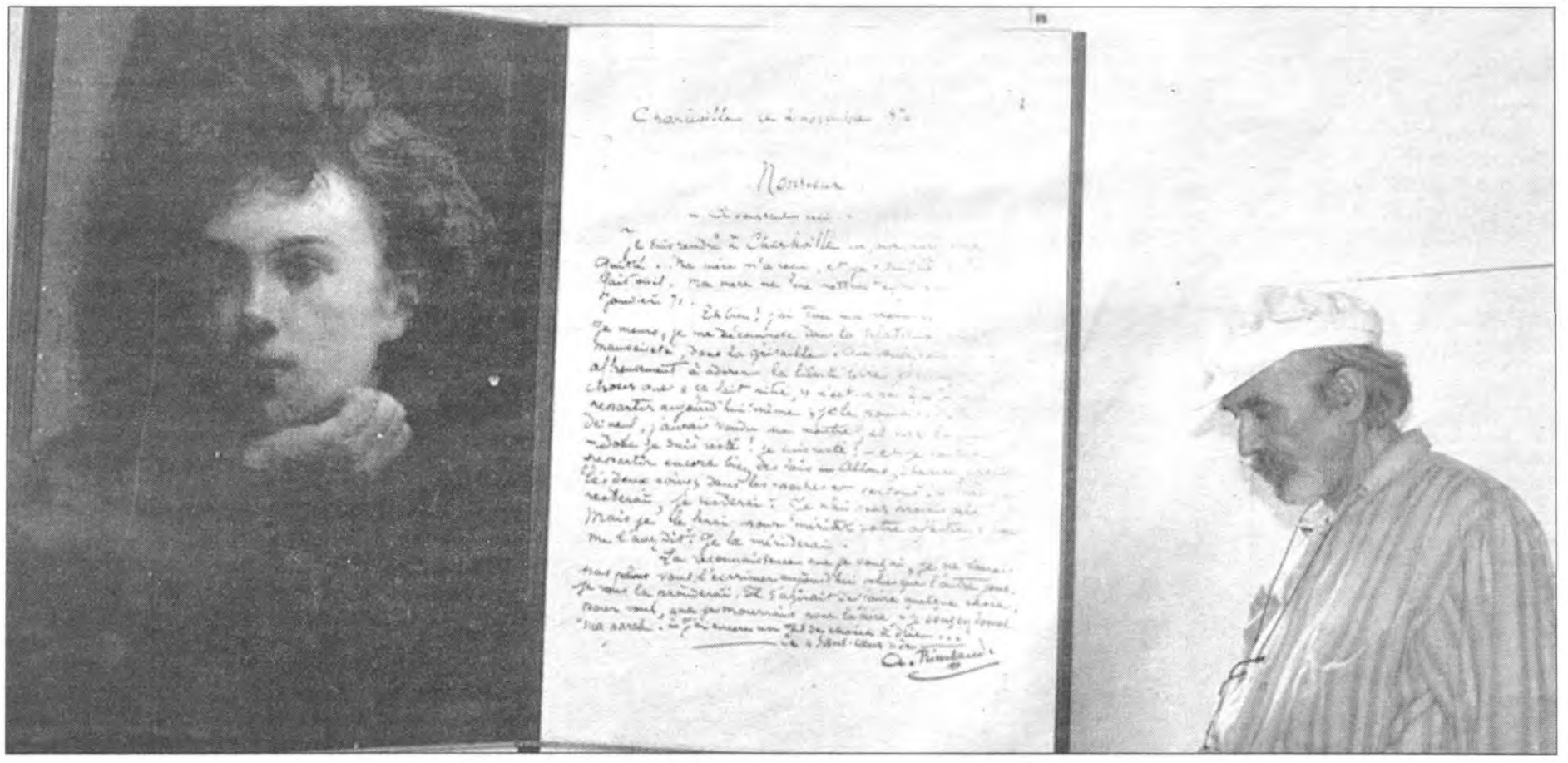

Fantin Latour'un yaptığı tablodan Rimbaud ve şairin öğretmeni İzambard'a yazdığı ünlü mektup.

Madelaine, yeni adıyla **Rimbaud Rıhtımı** boyunca yavaş yavaş yürüyoruz. Merak ettiğim bir şeyi soruyorum karıma:

"Rimbaud'nun bavuluna, çatal, kaşığına bakarken niçin ağladın?"

Yanıtlıyor:

"Onaltı, onyedi yaş ne ki, o daha çocuk. Yaşıtları, hercai, gülüp oynarken, ceplerinde harçlıkları, birahanelerde eğlenirken, kızlarla kırıştırırken, ya da analarının dizi dibinde otururken, o, parasız pulsuz, köhne bir tahta bavul ve çatal kaşıkla yayan yollara düşüp dünyayı tanımaya çalışmış. Paris'teki ozanlarla, yayıncılarla tanışmak, şiirlerini yayımlatmak istemiş. Babasız büyümüş. Anne sevgisinden, şefkatten yoksun. Kâğıt satın alacak parası olmadığı için şiirlerini bile minicik yazılarla küçük kâğıt parçalarına kaydetmek zorunda kalmış. Yoksulluktan kurtulsun, üç beş kuruş kazansın diye Afrikalar'a gitmiş o köhne tahta bavulu ve çatal kaşığıyla. Bu nasıl yazgı. Artık parası olmuş ama bu kez sayrılık yapışmış yakasına. Bacağını kesmişler. Değiştirmek istediği yaşamını topal olarak bile sürdürememiş, ağrılar, sancılar, karabasanlar içinde genç yaşta göçüp gitmiş. Ağlanmaz mı bu çocuğa?"

Hakkında yüzlerce kitap yazılan, dünyanın en büyük şairleri arasına giren Arthur Rimbaud, karımın, bir annenin gözlerinde hâlâ çocuktu. Ya annesi? **Yedi Yaş Ozanları**'ndaki dizeler geliyor usuma: "Pek çalımlı, halinden hoşnut annesi evin/ Gidiyordu kapayıp sayfasını ödevin/ Görmüyordu o mavi gözlerinde çocuğun/ Yankısını çirkefe terkedilmiş bir ruhun (...) Duvarları küflenmiş karanlık sofalarda/ Dili sarkık, elleri kalçasında geçerken/ Kapalı gözlerinde noktalar uçuşurken/ Hüznünü söylüyordu yürüyüşü, yapısı." Yedi yaşlarındaki günlerini böyle anlatır ozan. Ve annesini şu dizeyle betimler "Mavi gözleri vardı, mavi, yalan söyleyen." Bildiğinden şaşmayan, dik başlı bir anne. Kocasını bile evden kaçırmış. Düzyazılmış bir başka şiirinde Rimbaud yine annesini ve evde çektiği acıları şöyle dile getirir: "Tavanın silmelerine doğru havalanan ve akşamın gölgesinde kanadını sürükleyen, alaca, koca bir kuş buluyordum kendimi Hanım'ın evinde. Yatağının eteğinde, diş etleri mor, kılı acıdan ağarmış iri bir ayı, konsolların kristal ve gümüş gözleriydim."

Kocası subay, babası çiftlik ağası diye burjuva olma özentisine kapılan ve bu yüzden çocuğuna acı çektiren bir anne. Ve kırık dökük tahta bir valize, çatal kaşığa bakıp, acı çeken bir çocuk için, yüz kırk yıl sonra gözyaşı döken bir başka anne.

Meuse Kıyısında Piknik

Rimbaud'nun delikanlılık yıllarını geçirdiği, şiirlerinin çoğunu yazdığı ya da olgunlaştırdığı, hemen karşımızdaki ev özel mülk. Ev sahibi izin verecek mi? Bilemiyoruz. Vakit öğlen. Önce karnımızı doyurup kendimizi toparlamalıyız. Meuse Nehri'nin kıyıları yemyeşil, tam piknik yapılacak yer. Yolda bir ağaç altı bulup doğanın tadını çıkarırız diye yanımıza bir şeyler almıştık. Ama Avrupa Türkiye'ye benzemiyor. Gördüğün her yeşilliğin üstüne, her ağacın altına çöreklenip çöplenemezsin. Yine de, Fransız damadımın endişesine boşverip, karım, kızım ve ben, Doğulu cesaretimizle her şeyi göze alıp, yeşilliğin üstüne, bir ağacın altına kuruluyoruz. Önümüzde durgun Meuse, karşımızda tektük evler, ağaçlarla **Olympe Tepesi,** sağımızda değirmen. Manzarada tek eksik **Anı** şiirinde geçen o devinimsiz kayık. Haşlanmış yumurtalar, domatesler, salatalıklar, marullar, salamlar ve mumbarı andıran arap sucukları yeşil halı üstünde yerlerini alıyor. Ağız dolusu tatlı bir yemekten sonra sigaraları tüttürürken bildiklerimi sergiliyorum: "Rimbaud ilk kez ailenin bu ırmak kıyısındaki gezisi sırasında kaçtı. O zamanlar, belli, böyle kirli yeşil değilmiş Meuse'ün suları. Şairin anlatımıyla "altın ırmak, kara, ağır ve körpe ot kollarını oynatarak koşuyor". Anne, Bayan Vitalie güneşliğini açmış, otları, çiçekleri ezerek bir yürüyor, bir duruyor. Çocukları, kocasının adını taşıyan Frédéric, kendi adını taşıyan Vitalie, dedesinin adını taşıyan Rimbaud ve Isabelle, ağaçların altına uzanmış, pembe ciltli, yaldızlı kitaplarını okuyorlar. Yaklaşıyor annesine Arthur, "kitabımı bitirdim, eve gidip başka kitap alacağım" diyor. Olayın kalan kısmını Rimbaud **Anı** şiirinde şöyle anlatır: "Derken, biri melekler gibi uzaklaşıyor/ Kayboluyor yollarda, tepeleri aşıyor/ Boşa zahmet, ardından ne kadar koşarsan koş"... Rimbaud'nun yaşamı ve şiirlerini oldukça iyi tanıyan şair kızım Elif Su da bir katkıda bulunuyor:

"Bir başka şiirinde, **Bottom**'da da bu kaçışı dile getirir Rimbaud" **Ateş Hırsızı Rimbaud**'yu açıp şiiri okuyoruz: "Karanlığa ve kızgın bir akvaryuma dönüştü her şey. Sabah, -kavgacı bir haziran şafağında,- ben, yakarışını duyuran, savurup duran eşek, koştum kırklara, Sabine'li kızlar boynuma atılıncaya dek"

Elif'in kocası Patrick de bir başka bilgi ekliyor:

"En önemli şiirini, **Esrik Gemi**'yi unutuyorsunuz. Eskiden nehir gemileri bu ırmaktan Hollanda'ya buğday, İngiltere'ye pamuk taşırlarmış. Şiirde de söyler bunu, "Ne İngiliz pamuğu, ne de Felemenk unu/ Ne tayfa patırtısı, ne başka derdim kaldı" der, gemiyi böyle konuşturur. Rimbaud zamanında bu kent gümrüktü, şair sürekli gemicilerle sohbet edermiş. Elifle daha önce geldiğimizde öğrendik, gümrük binası da Rimbaud'ların evnin tam dibindeymiş, duvar duvaralar."

Kıyıya yanaşan bir motor ve içinden çıkıp bize kötü kötü bakan kılıksız üç serseri huzurumuzu bozdu. Sigara sarıyorlardı, belki de esrarkeştiler, ya da bize öyle geldi. Çöplerimizi toplayıp kalktık.

Firar Merdivenleri

Bu güzelim akşamı artık kutlamak gerek,

Girersin bir kahveye, gelsin bira, içkiler...

Rimbaud'ların ev sahibinin torunu yaşlı Madam Rigaux günün anısı olarak, Erdoğan Alkan'ın Ateş Hırsızı Rimbaud adlı kitabını satırlarıyla süslüyor (üstte). Şairin yolculuklarında taşıdığı tahta bavulu, çatal, kaşık, bıçağı, su tası ve ölürken boynundaki arap boyun atkısı (altta).

On yedi yaşlarında gelgeç oluyor yürek,

Yeşil ıhlamurların altı dünyaya değer.

Rimbaud'nun ilk gençlik yıllarını yaşadığı, şiirlerinin bir bölümünü yazdığı ünlü evin önündeyiz. Kapı açık, ama özel mülk. Ürkek adımlarla giriyoruz içeri. Dar ve loş bir aralık bizi dikdörtgen şeklindeki küçük bir avluya götürüyor. Kızım bilgi vermek isterken arkadan bir ses geliyor:

"Gördüğünüz, karşıdaki şu merdivenler var ya, annesi görmesin diye, akşamları Rimbaud ordan sıvışıyordu."

Dönüp bakıyoruz. Otuz beşini aşkın kumral bir adam. Önünde masa, çalışıyor.

"Kiracı mısınız?"

"Evet, ERN Tiyatrosu'nun bürosu. Rimbaud'nun oturduğu yer şuralar, şu pencereler. Ev sahibi yaşlı bir hanım. İyi insandır. Bazen alışverişe çıkar. Sanırım şimdi evde. Çekinmeyin, çıkın.

Merdivenlerin kahverengi trabzanlarını tutarak, el yordamıyla, usul usul yukarı çıkıyoruz. Gizemli, ağır bir hava çöküyor üstüme. Bilmediğim yaşlı bir kadının takınabileceği tavırdan mı? Hayır. Bir büyük şairin evini ilk kez görme heyecanından mı? Hayır, fanatik bir Rimbaud hayranı değilim, buralara ilerde yazmayı düşündüğüm bir Rimbaud romanının çevre araştırması için geldim. O halde nedir bu ağırlık? Bu ağırlık evin kendisinden geliyor. Genç Rimbaud'ya hak vermemek elde mi?

Kapıyı hafifçe vurup bekiyoruz. Açan yok. Biraz daha hızlı vuruyoruz, açan yok. Daha hızlı, açan yok. Yaşlı hanım ya evde değil ya da konuk istemiyor. İniyoruz. Yeniden giriyoruz avluya, Rimbaud'nun, annesi duymadan, kirişi kırdığı firar merdivenlerine bakıp gülüşüyoruz. Şairin **Roman** şiiri geliyor usuma. Elbette kaçacak akşamları evden. Yaşı on altı, on yedi, yürek çılgın, hercai, delidolu, yürek çılgın. Charleville'deki **Promenade** ve **Auterme** kafeleri, komşu kent Mezière'de, arkadaşı Delahaye ile buluşup şiirler okuduğu **Aşk Ormanı, Progrès** kafesi ile "gelsin bira, içkiler..."

Çıktık. Karım soruyor:

"Ne yapalım?"

"Doğduğu eve gidelim" diyor Elif.

Büyük bir caddede yürüyoruz. Bütün vitrinler tanıdık, şairimizle dolu. Sanki Charleville yalnızca Rimbaud satıyor... Doğduğu evin önündeyiz. Yapı, zemin, iki kat ve bir de çatı katından oluşuyor. Mermer bir levha konmuş yukarıya: "Arthur Rimbaud 20 Ekim 1854'te bu evde doğdu."

Ziyarete kapalı. Girişte **France Loisirs** adlı bir turizm bürosu. Yanda, sağında solunda restoranlar, kafebarlar. Belli herkes kazanıyor yoksul Rimbaud'nun sırtından. Yani, yine burjuvalar, hani **Müzik** şiirinde anlattığı, koca kalçalarını yağ tutulumu gibi sıralara/ koltuklara yayıp kaçak tütün tüttüren burjuvalar. Oysa meteliksiz delikanlı, bir bardak bira ya da şarap ısmarlasınlar diye, sigara versinler diye, **Promenade Kafesi**'ndeki budala okul arkadaşlarına saçma sapan öyküler anlatıp saklabanlıklar yapmak zorunda kalıyordu. "Sapı eğri bir pipo gibi, ağza kurulmuş/ Ya da bir Melek gibi berberin ellerinde/ Yaşayıp gidiyorum işte öyle oturmuş/ Bardaklar arasında, duman yelkenlerinde" diyor.

Madam Rigaux

Otele döndük. Uyku gözlerimden akıyor, ayakta sallanıyorum. Kendimi yatağa vurdum.

Karım coşkulu, sarsarak uyandırdı:

"Madam Rigaux bekliyor seni."

"O da kim?"

"Rimbaud'nun ev sahibi. Sen uyurken biz gittik. Bir şişe de eski tarihli beyaz şarap açtı, seni bekliyor."

Apar topar giyiniyorum. Ak saçlı, güleryüzlü, tatlı, yaşlı bir hanım açıyor kapıyı. Üstündeki kahverengi eteği, yeleği, renk renk desenlerle bezenmiş giysisi ona fazla genç havası verse de gömleğini yaşına uygun düşürmüş. Beyaz kolyesinden başka süsü yok. Zarif, ziyaretimizden hoşnut, şarabı yudumlarken biz sormadan o anlatıyor:

"Rimbaud'ların ev sahibi dedemdi. Büyük şairin anısına saygı gösterip babamlar da satmamış burayı. Hatta evde hiçbir değişiklik bile yapmamışlar. Şu gördüğünüz duvar kâğıtlarına kadar, hiçbir şey değişmedi. Oğlum, kızım edebiyat öğretmeni, Rimbaud'yu çok seviyor, sürekli ona değgin araştırmalar yapıyorlar..."

"Resmi müze olması daha iyi değil mi hamfendi?"

"Belediye çok istedi bunu, kabul etmedik. Resmi müze olduğunu düşünün, bütün özdenliğini yitirir. Odaları resimlerle, desenlerle doldururlar. Tadı kaçar.

"İyi ama özel mülkünüz, herkes rahatça ziyaret edebilir mi?"

"Elbette, elbette. Bizim de bütün istediğimiz bu."

"Masadan kalkıp kalınca bir defter getirdi:

"En büyük övüncümüz bu defterler. Bütün ziyaretçiler anılarını yazar... lütfen sizler de yazın.."

Gerçekten zor yaşanan şu anı beş on cümleye sığdırmak. Yine de bir şeyler karaladık.

Madam Rigaux evi gezdirdi:

"Rimbaud'yla abisi Frédéric bu odada birlikte yatarlarmış."

Başka bir odaya geçtik:

"Burada Rimbaud'nun annesi ve kızkardeşi Isabelle yatıyormuş."

Rimbaud'nun Haritası Hâlâ Duvarda

Koridordayız. Duvardaki koskoca Avrupa haritasını gösteriyor Bayan Rigaux:

"Rimbaud'nun haritası bu. Bakın, gideceği yerler üstüne çarpı işaretleri koymuş. Kimi yerleri yuvarlak içine almış, kimi yerlerde de oklar var. Çılgın çocuk, yaşına başına bakmadan dünyayı dolaşmak istemiş..."

Masaya oturup birer bardak şampanya içiyoruz. Konuşmayı seven bir hanım, hangi milletten olduğumuzu sordu, "Türküz" dedik, kentteki bakkal dükkânlarını Araplar ve Türkler'in işlettiğini söyledi. Konu değişti böylece. Masadakiler sohbet ederken ben izin alıp bir kez daha tek başıma odalarda dolaştım, Rimbaud'nun bu evde yazdığı ilk şiirleri düşündüm: **Öksüzlerin Yılbaşı Armağanları, Demirci, Ofelya, İzlenim, Güneş ve Ten, Müzik, Kır Tanrısının Başı, Üç Öpücük, Asılmışların Balosu, Ermiş Tartufe'ün Yazgısı, Sudan Doğmuş Venüs** ve **Roman.**

Koridor'daki haritanın önünde durdum. Usum'da "bacakları rakipsiz delikanlının o ünlü, yaya yolculukları.

"Acımasız Charlestown"dan Firarlar

Büyük şairlerin oturduğu Paris dolduruyor şair delikanlının düşlerini. Ne yapıp yapmalı, kapağı başkente atmalı. O sırada ülkede savaş var. Almanlar Mézière'in kapılarına dayanmış. Rethel-Reims hattı kapalı. Paris'e ancak Charleroi üstünden, aktarmalı gidebilir. Biraz yaya, biraz trende, biletsiz kaçak yolculuklar. Başaramaz, yakalanır. Yeniden Charleville'de. Ekim 1870'de yine kaçar. Parasının yettiği yere kadar trenle, sonra tabana kuvvet.

İlk durak Fumay, okul arkadaşını bulur, armağanı, dizlerine derman gelmesi için, birkaç tablet çikolata. Vireux, Givet ve Charleroi. Brüksel'de, öğretmeni İzambard'ın bir dostu, bay Durand'ın evinde. Kılıksız ve yorgun delikanlıya acır bay Durand, eline biraz para verir. Parayı alınca da toz olur Rimbaud. Douai'ye gelir, öğretmeni İzambard'ı büyüten yaşlı Gindre kızkardeşlere konuk olur. **Gönlümce bir kış, Yeşil Meyhanede, Çapkın Kız, Kuytuda Uyuyan Asker, Aylaklığım ve Dolap** şiirleri bu kaçışın ürünü. Kimi Rimbaud biyograficilerine göre **Bit Ayıklayan Ablalar** şiirini de Rimbaud bu kaçışın ürünü olarak, Gindre kızkardeşlerin ona gösterdiği konukseverliği, sevgiyi dile getirmek için yazdı... Üçüncü kaçışında yaşı artık onsekizlere yaklaşıyor. Okulun, kazandığı bir yarışmaya karşılık ödül verdiği gümüş saatini satıp Paris treninc biner. Bu kez gerçekten, özlemini duyduğu Paris'ti. Edindiği tek izlenim Parnasse'cıların uzun saçları. Madem kendisi de şair ve Parnasse'çi, o halde saçlarını kestirmemeli. Charleville'e döner.

Komün Devrimi

"Oy! gelsin, o gün gelsin,
Yürekler sevdalansın!"

18 Mart 1871, Paris Komünü ayaklanması. Komün yönetime el koyuyor Paris'te. Sevinçten bayram ediyor Rimbaud. Tamam bu iş, 1879 Devrimi sürüyor, kentsoyluluk düzeni bu kez sürülüp atılacak, "tek söz bilimin ve gelişimin olacak." Coşkulu Rimbaud, evi terkedip, bir kez daha, yayan, Paris'e doğru düşer yollara. Bazen at arabalarına rastlar, biner. Parası mı yok? Borcunu fıkralar anlatıp, arabacıları güldürerek, onların karikatürlerini yaparak da ödeyebilir. İşte Paris'te, Babylon Kışlası'nda Komün devrimcileriyle birlikte... Öylesine coşkulu ki Komünizm Anayasası'nın bir taslağını bile hazırlamaya kalkar. Komün Devrimi'nin bastırılmasıyla Rimbaud umutlarını yeniden yitirir. Arkadaşı Delahay'la birlikte, kafelerde, Aşk ormanı'nda "papazlara ölüm!" diye haykırır.

Şairler Prensi dediği Verlaine'le mektuplaşır ve Verlaine çağırır onu: "Gel büyük ruh, seni bekliyoruz."

Paul Verlaine'li Yaşam

Paris'te. Ama umduğunu bulamaz. Dönemin en kötü şairlerini yayımlayan dergiler onun şiirlerine yer vermez. Bu iki insan arasında özden ilişkiler başlar. Verlaine'le beraber Londra'da, Brüksel'de.

Kıskanç ve çılgın Verlaine'in attığı kurşun yollarını ayırır. Artık Paul Verlaine Moons Cezaevi'nde, Rimbaud yine yollarda. Londra, Almanya, İsviçre, İtalya, İspanya'ya geçmek istiyor. Ateş içinde, aç ve bitkin. Bayılmış ölüsünü toplarlar yoldan, çünkü hep yayan yürüyor. Ölecek mi?

Hayır, bu "sarışın dişi kedi", "mektep kaçağı", "ejderha" yedi canlı. Livourne'daki Fransız konsolosluğunun yardımıyla kapağı Marsilya'ya atar. Bir süre hamallık yapar. Üç beş kuruş biriktirip yeniden yollara düşsün diye. Kızkardeşi Vitalie'nin ağır hasta olduğunu öğrenir. 1875'in 6 ekiminde yine Charleville'de, bu evde. 1876, havalar düzelir düzelmez yeniden bagajını, köhne tahta bavulunu hazırlar. İçinde tektük giysi ve çatal, kaşık, bıçağı. Nisanda Viyana'da. Amacı ordan Bulgaristan'a dek uzanmak, Varna Limanı'ndan vapurla Ortadoğu'ya geçmek. O uyuklarken arabacı da boş durmaz, cüzdanını ve paltosunu çalar. Böyle ufak tefek şeyler için yolundan dönecek biri mi? İşportacılık yapmaya, gazete satmaya başlar, polis çevirir, kimliğini, pasaportunu ister. Hiçbiri yok. Neden olsun? Delikanlı dünya yurttaşı. Sınırdışı edilir. Yine yayan, Ardenne'lere döner. Bu tatsız olaylardan yılacak değil ya. Hollandalı bir dostunun Londra'da söylediklerini anımsar: "Hollanda, Java Sultanlığı'nda düzeni sağlamak için paralı asker alıyor. Ücret iyi, yolculuk güzel, üstelik kaçma olanağı da var. Yakalansan bile, topu topu beş yıl hapis yatarsın." Aman ne güzel! Hollanda'ya gelip paralı asker yazılır, 300 florini cebine atar. İşte tatlı bir gemi yolculuğu: Portekiz kıyıları, Napoli, Kızıl Deniz, Cakarta ve Samarang. Rimbaud'yu ara da bul. Firar ediyor, satmak için bütün askeri giysileri, tüfeği bile beraberinde almış. Bir İskoçya gemisine atıyor kapağı. Uzun bir yol: İrlanda, Liverpool, Le Havre ve Paris. 28 Ocak 1877'de, arkadaşı Delahaye'in, dostu Millot'ya yazdığı mektuptan daha açık öğreniyoruz delikanlı şairin küçük (!) yolculuk seyrini: **"Bizimki nihayet döndü!!! Küçük bir yolculuk yapmış: Brüksel, Rotterdam, Le Helder, Sout-Hampton, Cebelitarık, Napoli, Süveyş, Aden, Sumatra, Java (iki ay) Ümit Burnu, Sainte-Hélène, Ascension, Azor Adaları, Queenstown, Cork (İrlanda), Liverpool, Le Havre, Paris ve her zaman olduğu gibi sonunda Charlestown."**

Asi Genç

Rimbaud efsaneleşmiş, yalnızca şair olarak değil, "Asi Çocuk" olarak Charleville'e akın akın gelenlerden bir kısmı da onun dikkafalı yanını seviyor.

Gözlerim raftaki kitaplara takıldı. Yaklaşıp bakıyorum, hayır, Rimbaud'nun değiller,Rimbaud bunları okumaz.. Penceredeyim. Önümde yeşil dallar, Meuse Irmağı ve Rimbaud'nun çocukluk günlerini anlatan dizeler: **"Kargışları içine atıyor kıyılar boyunca küçük çocuklar."** Karşıda Olympe Tepesi ve çimenler üstünde yuvarlanan delikanlı: **"Tatlılık, yıldızlarla, gökyüzüyle, kalan ne varsa onlarla bezenmiş, bayırın arnacında, -tam yüzümüze karşı iniyor sepet gibi ve orda, aşağıda, hoş kokularla doldurup maviliyor uçurumu." Özgürlüğe özlem duyuyor: "Yayasıyım büyük yolun. Bakıp duruyorum batan güneşin üzgün, altın arınmışlığına..."** Annesiyle didişiyor: **"O'nunla didiştiğin sabah var - Gücün."** Yakarıyor tanrısı sağduyuya: **"Değiştir nasiplerimizi, zamandan başlayarak, acılarımızı ele"** Yine bu evde, yüzünü duvara dönüp uyumaya çalışıyor. Ama umutsuz değil, kurtarıcı kızları, eceleri bekliyor: **"Hoş bir çini mürekkebin tadını uyandıran kara bir barut çiseliyor usulca geceme. - Kısıp ışıklarını avizenin yatağa atıyorum kendimi ve karanlıktan yana dönünce, sizleri görüyorum, kızlarım, ecelerim."**

İçi sade, biraz da yaşlı bir kadını yalnızlıktan kurtaran, genç Rimbaud'nun sessiz çığlıklarıyla dolu evden ayrılırken Bayan Rigaux da bizden bir istekte bulunuyor:

"Kızımın adı Sophie, bana İstanbul'dan Ayasofya'nın bir resmini gönderirseniz çok sevinirim."

Rimbaud'nun okuduğu okula gidiyoruz. Bahçede çocuklar top oynuyor. Bugün pazar. Okul kapalı. Pencerelerden içeri bakıyoruz. Özelliği yok, günümüzün bir okulu. Zaten müze memuresi de söylemiş, "Rimbaud zamanı-

Bir zamanlar bütün törenler bu sahnede yapılırmış alan kentlilerle dolup taşarmış (sağda). Delikanlı Rimbaud'un evden kaçıp içki içmeye geldiği Progrès Kefe'sinin dış görünüşü (solda).

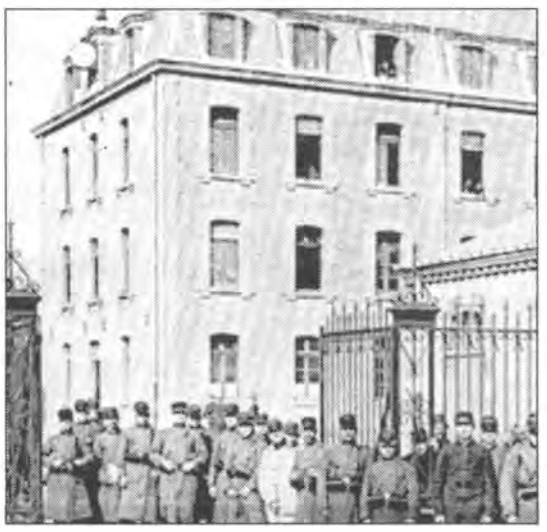

Rimbaud'un babası yüzbaşı Frédéric'in görev yaptığı Mézière garnizonu (Üstte). Şairin arkadaşı Ernest Delahay ile birlikte sık sık gelip şiirler ve kitap okuduğu Aşk Ormanı (Yanda).

nı artık yansıtmıyor" demişti.

Ducal Alanı

Gece Ducal Alanı'ndayız. Ortada, kentin kurucusu Kral Charles'ın bronz heykeli. "İğne atsan yere düşmez" derler ya, işte öyle bir kalabalık. Çoğunluk gençlerden oluşuyor. Buraya Rimbaud'nun anısını yadetmek için gelmişler. Coşkulu ezgiler yükseliyor orkestradan. Dans ediyor, şarkı söylüyor gençler. İştah açıcı kızarmış et kokuları da yükseliyor havaya. Hamburgerler, krepler, sebzeli şişler ve dondurmalar. Araplar şiş kebabını bilmez. Bayan Rigaux Charleville'de Türkler'in de olduğunu söylemişti... Orkestra'nın önünde, bir genç kızın söylediği şarkının sözleri çekiyor ilgimi. Verlaine'den bu dizeler: "Kente yağan yağmurlar/ Yüreğimde ağlıyor/ Bu nasıl hüzündür ki/ Canevimi dağlıyor." Rimbaud'nun "Yağmur çiseliyor kente" dizesinden esinlenerek yazmıştı bu şiirini Verlaine. Dinleyenlerin bazıları da şarkıcı kıza eşlik ediyorlar... Rimbaud'nun zamanında kentin eğlence yeri Gar Alanı'ydı. Yıllar her şeyi değiştirmiş. Zaman tünelinde yolculuk edip geçmişe dönseydik ne görürdük acaba?.. Bağırıyor bir kadın: "Bakın, bakın, yüzbaşının mangası!" Başlar merak ve alayla dönüyor. Önde iki küçük kız yan yana, el ele tutuşmuşlar. Vitalie ve İsabelle bunlar. Arka sırada oğlanlar, onlar da el ele, Frédéric ve Arthur Rimbaud.. Hava yağmurlu veya değil, yine de, öteki ellerinde şemsiyeler. Başlarında, küçük, basık, melon şapkalar. Yakalar beyaz ve kolalı, ceketler siyah, pantolonlar koyu mavi. Tek tip giyiniyorlar. Tutumlu anne yıllar önce aynı kumaşlardan bir top almış... Manga Ducal Alanı'nda alışveriş yapacak, sonra düzgün adımlarla eve dönüp kiliseye gidecek. Rimbaud'dan dinleyelim: "Üstünde maun ağacından yapılmış sıranın/ Okurdu lahana yapraklarını Tevrat'ın."...

Ducal Alanı'nı terkedip kenti daha yakından tanımak için dolaşıyoruz. Adım başı meyhane, çoğu Arap, sarhoşlar, serseriler. Kimi sızmış, kimi nara atıyor, birbirlerine şişeler fırlatıyorlar.. Rimbaud'nun özlediği evrensel kardeşlik bu mu?

Pazartesi. Bilgi almak için Rimbaud Müzesi'ne, eski değirmene gidiyoruz bir kez daha. Şair **Cehennemde Bir Mevsim**'i dedesi ve annesinin toprak kiralayarak çiftçilik yaptığı **Roche Köyü**'nde yazmıştı. Oraya nasıl gidebileceğimi soruyorum. Yanıtlıyorlar:

"Boşa zahmet etmeyin, orda Rimbaud'ya değgin hiçbir şey korunmamış. Zaten köy olmaktan da çıktı."

"Peki, ya Mézière'deki **Aşk Ormanı?**"

"O orman da yok, ağaçların yerini beton yapılar aldı. Ayrıca Mézière diye ayrı bir kent de yok şimdi, Charleville ile birleşti."

"Ya Rimbaud'ların gittiği kilise?"

"Duruyor, ama içi çok değişik."

Görmek istiyorum. Rimbaud **Kudas Töreni** adlı şiirinde "Papazın vızıltısı sofuluk ise eğer/ Sinekler de kutsal mı? Güneşli tabanından/ Hanları, ahırları soluyan bu sinekler" diyordu. Verlaine'in anılarından öğreniyoruz, evden kaçıp kahvelerde, hatta ormanlardaki oduncu kulübelerinde yaşadığı serseri günlerinde bitlenmiş ve bitlerini papazların üstüne atıyormuş.

Kiliseye kapıdan şöyle bir bakıp döndük.

Yeniden Ducal Alanı'ndayız. Şimdi gündüz gözüyle görüyoruz. Çepeçevre dükkânlarla kuşatılmış. Tam bir ticaret merkezi. Her tür eşya satılıyor. Rimbaud'nun yaşadığı yıllardaki balık, tavuk ve sebze pazarının yerini şimdi mutfak eşyaları ve turistik anı eşyaları almış Bir hayli kafe de var. Sanırım, yazın çalışıp kışın kapatıyorlar.

Eski adı **Grande Vallée** olan Ana Cadde'de dizi dizi lokantalar. Kaldırımların üstü masalar, iskemlelerle dolu. En çok yenilen yemek buğulama midye. Deniz ürünü yönünden çok zengin. Fransız ve Belçika karışımı bir mutfak.

Salı. Kenti terkedeceğiz. Erken yolculuklarda uyuyamam. Yatakta dönüp durdum. Gün ışır ışımaz da soluğu eski adı Gar Alanı olan karşımdaki Rimbaud Parkı'nda aldım. Sessizlik ve serinlik içinde, bir kez daha "Köşk"ün ve Rimbaud'nun büstünün önünde oturdum. Dallardan yapraklar kopardım. Karımın ve çocukların, yani, kızımla damadımın uyanmalarını bekliyorum. Saatim yok. O sırada bir kadın geçiyor, orta yaşlı, uzun yüzlü, zayıf ve çirkin. Tıpkı Rimbaud'nun sevimsiz annesine benziyor. Saati sordum, yanıtlamadan hızlı adımlarla uzaklaştı." Charleville'in görünüşü değişse bile Charleville'liler hâlâ değişmemiş" dedim kendi kendime, genç Rimbaud'ya bir kez daha hak verdim.

Rimbaud'nun Mezarında

Arabaya bindik, gidiyoruz. Son ziyaret yerimiz Rimbaud'nun mezarı olacak. Yoksulluk içinde kıvranmış, edebiyat dünyasından da umduğunu bulamamıştı. Avrupa'ya ve nankör yazın dünyasına kahredip en uzak ülkelere kaçıyor ve **Kötü Kan** şiirinde öfkesini haykırıyordu: "aşağılık bir soydandım ben hep. Her şeyi kapladı aşağılık soy, halkı, usu, ulusu ve bilimi kapladı. Günüm doldu, gidiyorum Avrupa'dan. Yakacak ciğerlerimi deniz havası, yağızlaştıracak tenimi yitik iklimler. Döneceğim demir kollar ve demir bacaklarla. Altınım olacak. Siyasete burnumu sokacağım."

Umutla yaşamıştı hep. Paris Komünü Devrimi'nin başarısızlıkla sonuçlanması ona parasız siyasa'nın da olamayacağını öğretmişti. Yaşamı değiştirmeye çalışmıştı şiirleriyle. Olmuyor. Şimdi donuk bir ten, saçlarında tek tük aklarla, yirmi altı yaşında, altın sahibi olmaya gidiyor. Mısır'da, İskenderiye'de, Kıbrıs'ta, Güney Yemen'de, Aden'de, Habeşistan'da, Harrar'da. Ne satabilirse satıp yüzde alıyor. Kahve, fildişi, ıtır, zamk ve tekstil. Silah ve köle ticaretine bile karıştığı söylenir. Çetin bir yaşam: "Korkunç bir kayalık, ne tek ot, ne bir damla su. "Kaşifliğe de merak sarar," Coğrafya Enstitüsü'ne raporlar yollar... Altını oldu sonunda. Ama "demir kollar ve demir bacaklarla" değil, dizkapağındaki bir kanser uruyla döndü. Eski bir şiirinde sanki bu sonunu da söylemişti **bilici:** "Direnmezse acılarım/ Bir gün altınım olursa/ Kuzeye giderim ya da/ Bağ kentlerini boylarım./ Bir şey var yitip kaybolan/ Dolaşıp da köşe bucak/ Döndüğümde açmayacak/ Güleryüzle hiçbir zaman/ Kapısını o yeşil han."

Ölümü acılı oldu. Önce bacağı kesildi Marsilya'daki **Conception Hastanesi**'nde. Bir süre Roche'da ailesiyle, annesi ve kızkardeşi İsabelle'le kaldı. Ağrılarını artık afyon da dindiremiyor, geceleri, afyonla uyuşmuş, kendini iki bacaklı sanıp, yataktan kalkarak yürümek isteyince yüzükoyun yere kapaklanıyordu. Yeniden Marsilya'ya, Conception Hastanesi'ne döndü. Başında yine kızkardeşi İsabelle vardı. O'na, "sen yaşayacaksın ama bacım ben güneşi artık görmeyeceğim" diyor, hıçkırıklarla ağlıyordu. Öldü. Öldüğünde şair olduğu bile bilinmiyordu. Hastane kaydı: "Jean Nicolas, tüccar, Charleville doğumlu, ölüm nedeni.habis kanser." Cenaze töreni pek garip. Ana, kız, rahip Gillet'den bir saatlik ve birinci sınıf bir gömülme isterler. Şaşırır rahip, Rimbaud'nun öğretmenleri, okul arkadaşları, dostları var. Bu bir saat içinde nasıl öğrenecekler öldüğünü, nasıl gelebilirler? Soğuk ve kesin bir tonla yanıtlar Bayan Vitalie: "Boşuna ısrar etmeyiniz!" Rimbaud apar topar götürülür. Tabutunun ardında yalnızca iki kişi, annesi ve kızkardeşi İsabelle. Cenazenin geçişini görenler birbirlerine sorarlar: "Kim bu gariban?" Neden böyle ivedi davrandı yaşlı anne? Oğlu tanrıtanımaz olduğu için mi? Cançekişirken bile günah çıkartmak isteyen hastane papazlarını yanına yaklaştırmamıştı. Kuran'ı ilk kez Fransızca'ya Rimbaud'nun babası yüzbaşı Frédéric çevirdi. Şair Afrika'dayken Abdullah adını kullanıyordu. Ölürken, on yılı aşkın çetin çalışmasının toplam ürünü 36.000 altın frankın 10.000 altın gibi büyük bir bölümünün Afrika'daki hizmetkârı Cami'ye verilmesini vasiyet etti. Yoksa Rimbaud Müslüman mı olmuştu, sünnetli miydi?

Mezarlık çok temiz, bakımlı. Rimbaud'ların önündeyiz. İki yanda çocuklar, annesiyle aynı adı taşıyan Vitalie kız ve Arthur. Ortada şairin ömür boyu didiştiği anne, Vitalie hanım. Çukurları yaşlı kadın, sağlığında kendisi kazdırmıştı. Mezarcıların faltaşı gibi açılmış gözleri önünde, çukura inip sırtüstü uzanmış, boyuna uygun olup olmadığını bile ölçmüştü.

Mermerin üstüne bırakılmış bir mektup var. Aldım. Kızım okumamızı istemedi:

"Ama baba o Rimbaud'ya yazılmış, açamazsın."

"Kızım, Rimbaud'ya değgin ne varsa artık insanlığın malı."

Mektubu on yedi yaşlarındaki bir Japon genci bırakmış, "Sevgili Rimbaud, on yedi yaşındayım, senin gibi ben de dünyayı tanımak istiyorum" diyor özetle.

Mezarlık bekçisi geldi, kendiliğinden bazı bilgiler vermeye başladı.

"Böyle çok mektup bırakıyorlar, atıyorum. Kızlar mezar taşını öpüyorlar, ruj lekeleriyle doluyor taş, sık sık silmek zorunda kalıyorum."

Taşın ucundaki haçı göstererek ekliyor:

"Bir ay önce başındaki haçı çaldılar. Belediye bunu yeni yaptırdı. Dikkatle bakın, farkedersiniz."

Fark gerçekten de belliydi. Soldaki, Vitalie'nin haçına hava kirliliği damgasını vurmuştu. Rimbaud'nun haçı ise kar gibi bembeyazdı.

"Gazeteler yazdı mı?"

"Hayır, kimseye duyurmadık."

Arabamıza binip Belçika'ya doğru yol alıyoruz. Belleğimde yine şairimizden kendini anlatan dizeler:

Bu çocuk, budala hayvan
Mont-Rocheux kedisi gibi
Kokutsa da tüm dünyayı
Esirgemesinler tanrım
Ardından birkaç duayı...

Hakkında en çok kitap yazılan, efsaneleşen, büyük şair ve **Asi genç**'e veda edip Ardennes ormanlarının yeşiline dalıyoruz. ■

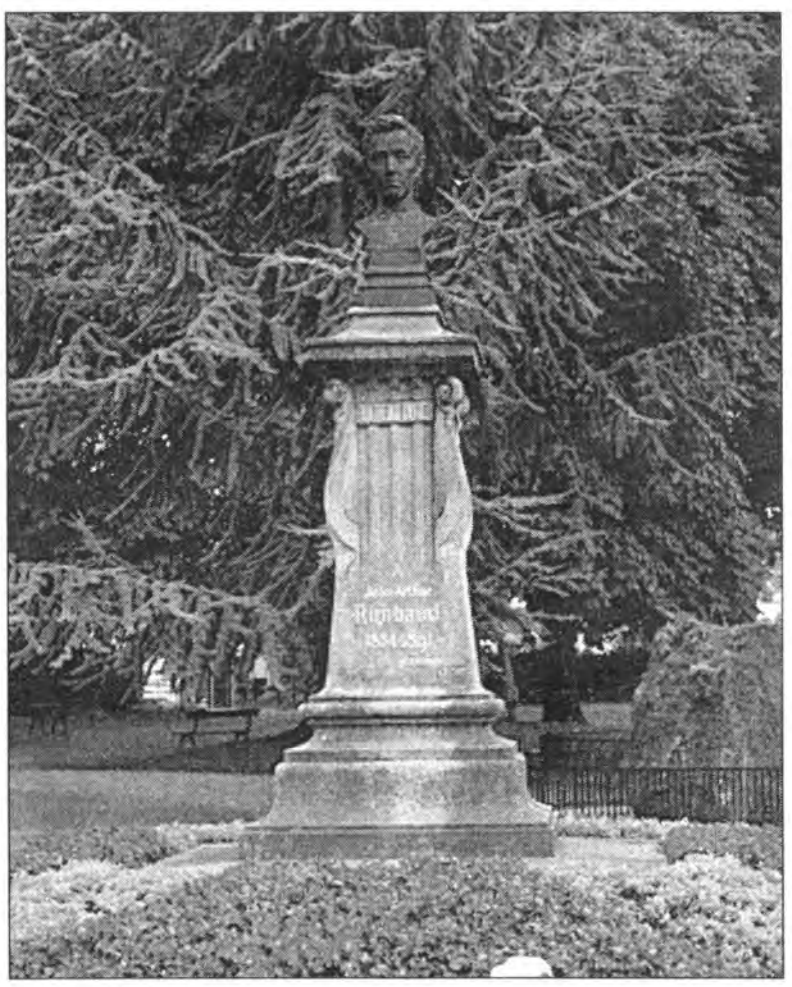

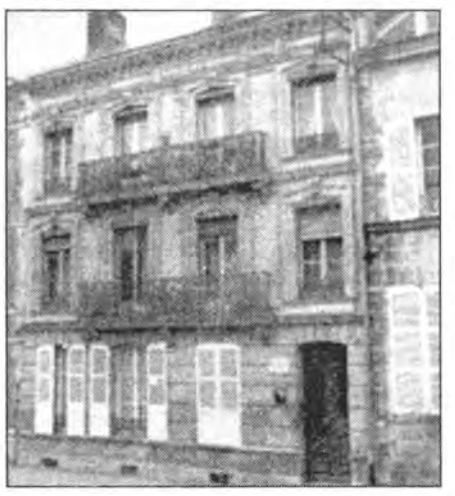

Ünlü Esrik Gemi şiirine esin kaynağı olan Meuse Nehri ve Rimbaud'un çocukluğunda oynamaya geldiği, şimdi Rimbaud Müzesi olan Değirmen (üstte, sağda). Charleville'de Rimbaud'un Büstü(solda) ve ölünceye kadar yaşadığı ev (sağda).

Handan Öztürk'ten "Yalnız Bebekler"

Ölü bir dünyanın dirilişi...

Handan Öztürk, ilk romanı "Yalnız Bebekler"de, ölü bir dünyayı diriltiyor ve dünyamıza katıyor. Bir yapıtta olaylar, konular, kurgular, karakterler, tipler önemlidir ama asıl önemlisi bunları anlatan dildir...dildeki tutarlılık, her şeyi yerli yerinde ve doğru kullanmak, sözcükleri boş yere harcamamaktır. Handan Öztürk bunu yapıyor.

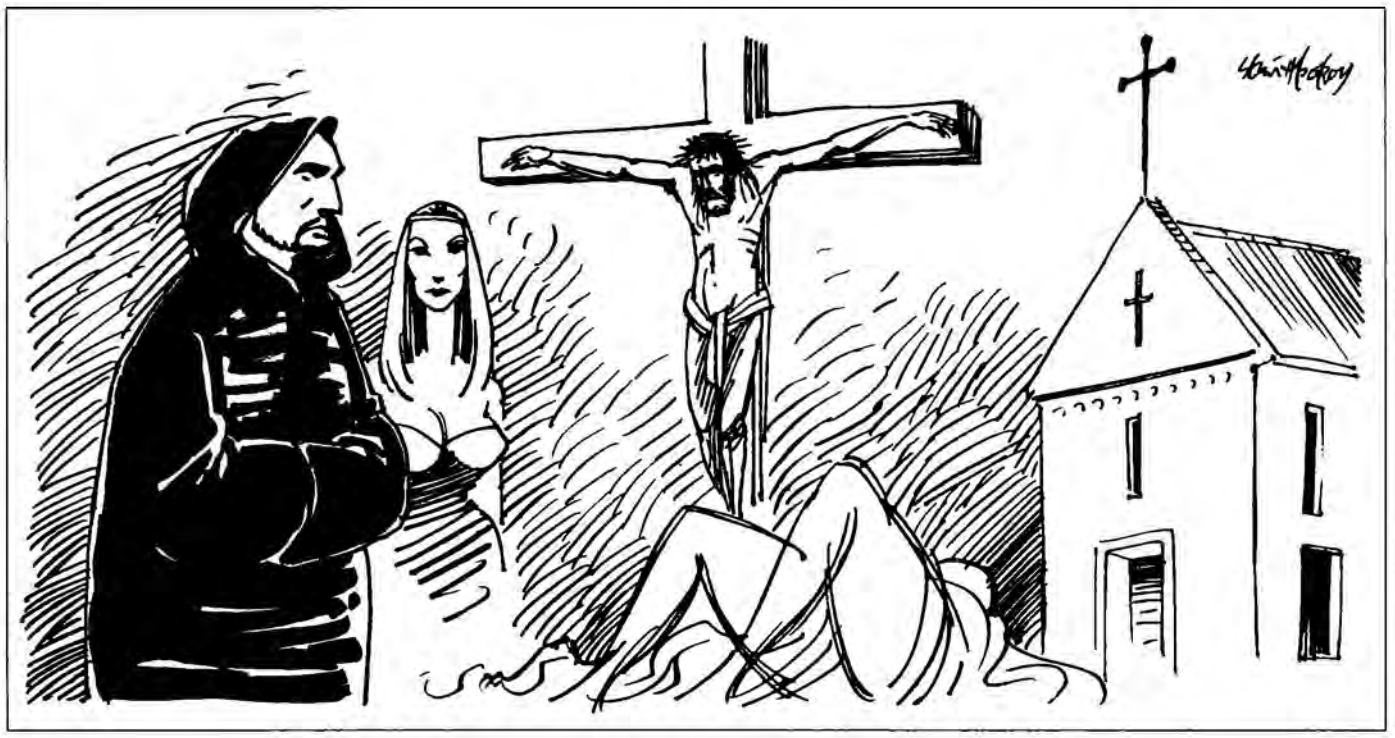

MUZAFFER BUYRUKÇU

Yaşadığımız çağın tamamını ya da onu özetleyen bir kesitini edebiyata aktararak ölümsüz kılmak ister yazarların çoğu. Kimileri bunu romanlarla, öykülerle, oyunlarla koyar ortaya. Bu yapıtların hepsinde çağımız bireyinin siyasal, sosyal, toplumsal, kişisel eğilimleri, tavırları, bir olaya, bir duruma yaklaşımları ve yorumları vardır. Yanlışlıkları, olumsuzlukları doğuran karmaşık, çelişkilerin sinir uçlarında sivri sivri duran sorunlar vardır. Az gelişmiş ülkelerdeki polis kimlikli yönetimlerin halklar üzerindeki amansız baskıları, kişiyi özünden uzaklaştırıp kendine yabancılaştıran işkenceleri vardır. İyiyi, doğruyu ele geçirmek için bütün engelleri aşmaya karar verenlerin örnek, onurları yücelten savaşımları vardır. Karanlık işler çeviren yeraltı örgütlerince üçbeş kuruş uğruna köleleştirilenler, robotlaştırılanlar, maşa olarak kullanılanlar vardır. Cinayet şebekelerinin tuzaklarına düşürülerek ölüme ve öldürmeye mahkûm edilen zavallıların korkunç dramları vardır. Ekonomik koşulların ağırlığı altında ezilenlerin çalarak çırparak, soyarak, vurarak işledikleri suçlar vardır. Bunların hepsini bir yapıta sokmak zordur elbet ama olanaksız değildir. Çünkü yazarın önünde konuşan, düşünen, yiyen, içen, eğlenen, üreyen, seven, sevişen, işli, işsiz, edindiği alışkanlıkları tekrarlayan canlı bir kalabalık vardır. Birbirinden ayrılan, birbirine kavuşan, bir şeyler getirip bir şeyler götüren, yapan, yıkan, bulan kuşaklar vardır. Onların içinden seçeceği çeşitli durumları, çeşitli karakterleri temsil edebilecek nitelikteki bir toplulukla ya da birkaç kişiyle yapıtının iskeletini oluşturup çatısını çatabilir.

Özgün bir ürün yaratma

Yeteneğinin, deneylerinin, bilgilerinin, yaşam fışkıran kaynaklarının yardımıyla özgün bir ürün yaratabilir. Peki, ama artık bütün bireyleri ölmüş, tek bir tanık bile kalmamış geçmişteki bir olguyu anlatmaya kalkışırsa ne yapacaktır? Hangi yönteme başvuracaktır? Bu soruların karşılığı, arşiv çalışmasıdır. Ölülerin de bir zamanlar yaşadıklarını belgeleyen kütüphanelerin raflarına uzanacak, tarihin defterine adlarını yazdıran gezginlerin, kâşiflerin, imparatorların, imparatoriçelerin, kralların, kraliçelerin, prenslerin, prenseslerin, sultanların, din ulularının ve toprağın derinliklerinde uyuyan en büyük güç, halkın, güncel yaşamına kendisini ulaştıracak ipuçlarını araştıracaktır. Amacına erişince de edebiyatlaştıracağı konunun kişilerini etlendirme, içlerini doldurma, canlandırma işlemini gerçekleştirecektir.

Kültürleri zenginleştirmek

Mezarlıktakileri diriltmek, onları yaşama dönüştürmek her babayiğidin harcı değildir. Büyük cesaret ister, ama bu büyük cesareti gösteren ve ortaya çok değerli yapıtlar koyanlar, edebiyatları, kültürleri zenginleştirmişlerdir. Şimdi onlara Handan Öztürk de katılıyor (Yalnız Bebekler) kitabıyla. Handan Öztürk, (Yalnız Bebekler)le 7. yüzyıla gidiyor ve tezgâhını, Hıristiyanlar'ın kayalardan oydukları evlerde yaşadıkları, kiliseler, manastırlar yöresi Kapadokya bölgesine kuruyor. 7. yüzyılın özelliği nedir ki Handan Öztürk romanını o masalımsı ve gizemli malzemeden devşirmiş? Şundan: Hıristiyanlık açısından çok çok önemli bir dönemdir o dönem. **"Dördüncü Leon, krallığının onuncu yılında, imparatorluk sarayının kapısındaki İsa asvirini söktürerek daha önce gizliden gizliye yürüttüğü ikonalara karşı mücadelesini alenileştirmişti. Ancak halk buna büyük tepki gösterip de tasviri söken memuru linç edince geri adım atmak zorunda kalmıştı./ 730 yılında, ikonaların imhasını emreden ünlü fermanını yayımlayarak tüm tasvirleri yakıp yok eden ikonaklasm hareketini yeniden başlatmıştı."** Bu durum kiliselerde, papazlar arasında ikonadan yana olanlarla ikonaya karşı olanların düşmanlaşması biçiminde sürdürülüyordu. Bu yüzden din adamları iki gruba ayrılmıştı. Yapıtını bu temel üzerinde yükselten Handan Öztürk (Yalnız Bebekler)in içeriğini hem bunlarla hem de başkalarıyla, kilise dışında yaşayanların öyküleriyle doldurmuştu. Altı yaşına kadar rahibelerle birlikte kalan, altı yaşından sonra da Başpiskopos'un koruması altına giren genç ve güvenilir keşiş Meletios; dağlardan topladığı çiçeklerden boya üreten Yorgo; ölülerin arkasından ağıtlar yakan, kendisini terk eden Yorgo'nun geri dönmesi için her gün çorba pişiren yaşlı kadın; çevrenin küçük orospusu ve Yorgo'nun dostu güzel Aleksandra, Musonios adlı bir papaz, o öykülerin lokomotifleriydi. Handan Öztürk, romandaki sorunları üstlenen bu kişilerin yaşamlarına ışık tutuyor, yapıp ettiklerini, kişiliklerindeki depremleri sergiliyor, kimi paragraflarda da karşılaştırıyordu birbirini; ilişki kurduruyor, birlikte götürdükleri serüvenleri açıklıyordu. Aleksandra'yla Meletios böyle bir serüvene girmişlerdi. Handan Öztürk, (Yalnız Bebekler)e, Aleksandra'nın göl kıyısında çırılçıplak güneşlenmesiyle başlıyordu. **"Güneş, Aleksandra'nın bacak arasını yakıyor, kadınlığıyla oynaşmak istiyordu. Kadınlığını beklediği Yorgo'ya saklamalıydı. Yorgo söz verdiği tavuğu getirecek miydi acaba?/ Bacaklarını açtı, açtı, kasıklarındaki baştan çıkartıcı yakıcılıkla kendinden geçti."** Yorgo, Aleksandra ile buluşacakları yere gelirken otların hışırdadığını işitiyordu. **"Kara cüppeli bir keşişin, koca bir çalılığı siper alarak saklandığını ve heyecanla bir noktayı dikizlediğini gördü./ Tavuğu yatıştırdıktan sonra gözleri tekrar keşişi aradı. Onun telaşla önünü düzelttiğini gördü. İşini bitirmiş bile namussuz diyerek küfretti."** Gölden su almaya gelen Meletios'un bakışları sereserpe uzanan Aleksandra'ya ilişince, aklı başından uçmuştu. **"Meletios o an, kafasıyla birlikte dünyanın durduğunu hissetti./ Boğazından yükselen son hırıltı, sızlayan vicdanının kopardığı bir çığlık gibi yükseldi. Bedeni haz sonrası tatlı gevşeme yerine, enkaz altında kalmış gibi darmadağınık ve acı içindeydi./ Suçuna ortaklık eden elini temizlemek için göle doğru ilerlerken, yürüyen sanki bir başkasıydı."** Bu görsel ve hayalgücüyle gerçekleştirilen sevişme, sonradan birleşmelere, bedenlerden yaratılan ortak güzelliklere dönüşecekti. **"Onu bedeninin bir uzvu haline getirmek istercesine tüm gücüyle sıkıyordu./ Şehvet aynı anda bedenlerini gerdi. Kıran kırana yaşanan bir sevişmenin ardından Sandra o dayanılmaz noktaya ulaştığını hissetti. Az sonra dipsiz kuyularda yitip gidecekti. Bir nefeslik süre sonrasında yaşanacak o son noktanın ilk kez kendisine yetmeyeceğini fark etti. Daha fazlasını istiyordu. Meletios'un döl yolundan rahmine süzülmesini, orada kalmasını arzuluyordu./ Meletios'un baştan çıkan bedeni bu isteğe boyun eğdi."** Romanda kiliseler, manastırlar, onların iç düzenleri; papazların, keşişlerin, rahibelerin yaşamları hep gündemdedir. Taş duvarların arasındaki o tütsülü loş, mum kokulu dünyada boyuna dua eden, boyuna günah çıkararak bedenleriyle ruhlarındaki pisliklerden arınmak, Tanrıya herkesten yakın olmak için didinenler, bir yandan da kiliselerin içsel ve dinsel sorunlarıyla uğraşırlar. Tanrı'yla, dinle ilgili düşüncelerini, yaşamı yöneten doğruları, ilkeleri karşılarındakilere öğretirler, inanan yandaşları çoğaltmaya çabalarlar. Sık sık toplanırlar, ikonaklasmı, başka şeyleri tartışırlar.

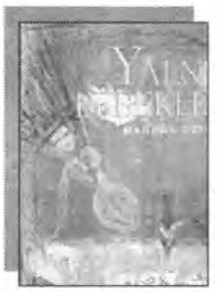

Entrikalar,hesaplaşmalar

Handan Öztürk, bu toplantıları, bölünmeleri, karşı kampa geçenleri, rakiplerini yenilgiye uğratmak ereğiyle sergiledikleri hileli oyunları, akıl almaz entrikaları, hesaplaşmaları, gerilimleri, inceliğin, ayrıntının egemen olduğu bir dille okurun belleğine resmeder. Ayrıca, bu toplantıları anlatırken bir gözlemci gibi dışarda kalmaz, içlere, yüreklere salar sondasını, oralardaki değişimleri, altüst oluşları, panikleri, ilerleme ya da gerilemeleri; öfkeleri, sevinçleri, kazanılan ve yitirilenleri, ilk kitabını yazan bir yazardan beklenmeyecek bir yetkinlikle ama hiç ukalalık yapmadan sunar. Başpiskoposu'n oğlu gibi sevdiği, güvendiği (yalnız bebeklerden birisi de odur) Meletios'un kendisi gibi dört keşişle Tarsus'a gidişi ve Tarsus'un konumu önemli bir tablodur. **"Araplarla Bizanslılar arasında durmadan el değiştiren kentin havasında hafif kadınların düşkünlüğünü çağrıştıran bir tat kalmıştı./ Küçük Asya'nın çeşitli kiliselerinden gelen temsilciler öbek öbek Aziz Pavlus Katedrali'ne üşüşüyor, ordan da kentin sokaklarına dağılıyorlardı. Herkes bu gidiş gelişler arasında mutlaka günde bir kez Kleopatra Kapısı'na kadar gidip, limanı yoklayarak geri dönüyordu."** Ve Konstantinopolis'te bitecek uzun bir yolculuğun başlaması. **"Bin kişiye yakın yolcunun şamatası, gürültüsü, keşişlerin kendi aralarındaki hareketi, heyecanı bastırmış, onları inzivalarındaki sessizliğe itmişti."** Hıristiyanlık tarihinde, -aslında bütün dinlerin tarihinde- unutulmaz yolculuklar vardır; gezgin din adamlarının, ilkel toplulukların yaşadıkları kuş uçmaz kervan geçmez bölgelerde kiliseler dikmek amacıyla yaptıkları yolculukların çoğu ilginçtir ve ölümle sonuçlanmıştır. Conrad'ın (Lord Jim)inde, Meletios'un yolculuğunu andıran bir yol-

culuk vardır ki üstad o yolculuğu görkemli bir anlatımla ölümsüz kılar. Hacca gidecek Müslümanlar'ın bindirildiği bir geminin sigortadan alınacak para yüzünden batırılması ve zavallıların boğularak can vermeleri, çok güzel işlenir. Meletios'un bindiği gemi kazasız belasız Yenikapı'ya varır. Keşişler, Ayasofya'da konuk edilmelerini beklerken (çünkü Ayasofya onarılmaktadır. Bu nasıl iştir birader! İkibin yıldan beri onarılıyor ve bir türlü bitmiyor onarımı.) Balat'taki eski bir kiliseye yerleştirilirler. Meletios, dünyanın en büyük, en güzel kentinde olmaktan anlatılmaz bir sevinç duymaktadır. Her şeyine, hele kiliselerin kilisesi Ayasofya'ya hayrandır. İmparatoriçe İrene'le görüşecek, onun buyrukları doğrultusunda hareket edecektir. İrene bir ikona yanlısıdır ve burdaki en büyük toplantıda ikonacıların kazanmasını, ötekilerin yenilgiye uğramasını istemektedir. Handan Öztürk, anlatma yeteneğinin gücünü, bu toplantıyı betimlerken bir kez daha göstermiştir. Hiziplerin çarpıştığı, dolapların çevrildiği, askerlerin bastığı bir toplantıdır bu: Özünde bir ölüm kalım sorununu, bir iktidar sorununu taşımaktadır. (Bizim parti toplantıları da böyledir.)

Handan Öztürk, (Yalnız Bebekler)de, Kapadokya topraklarında 7.yüzyılda kendisine çok çekici gelen bir sorunu harmanlayıp birkaç insanın özelliklerinden, karakterlerinden, konumlarından, duygusal ve tensel durumlarından söz ederken, uygarlıklar hangi düzeyde olursa olsun, hangi çizgiyi izlerse izlesin hiç değişmeyen, çağlardan çağlara aktarılan ve insan yeryüzünden silinince silinecek olan evrensel değerlere önem verir 'dün böyleydi, bugün de böyle' dercesine. Cinsel ilişkiler, aşklar, inançlar, iktidar savaşları, çekişmeler dün de yürürlükteydi bugün de yürürlükte. Ama Handan Öztürk'ün asıl başarısı, kitabına adını koyduğu (Yalnız Bebekler)dir. Kahramanların yüzde doksanı bir yere ait olmayan ama ait olmak için didinen anneleri, babaları tarafından sokağa atılmış ya da bir kilise avlusuna bırakılmış, sonra da yetiştirilmiş kimselerdir. Evet, hepsi de şu ya da bu nedenle ailelerin dışına sürgün edilmişlerdir. Bu bebekler, tuhaf bir şekilde, sanki aralarındaki gizli iletişim bağlarıyla birbirlerine bağlanmış, yazgılarının oluşturduğu kabuğu çatlatarak yalnızlıktan kurtulmuşlardır. Ama bu tip insanları ötekilerden daha çok yönlendiren trajik sonlardan kaçamamışlardır. Aslında, yakından bakıldığında, tamamı, acınacak kişilerdir...yoksuldurlar, gereksinimlerinin binde birini karşılamaktadırlar ve mutsuzdurlar.

Handan Öztürk, (Yalnız Bebekler)de, ölü bir dünyayı diriltmiştir ve dünyamıza katmıştır. Bir yapıtta olaylar, konular, kurgular, karakterler, tipler önemlidir ama asıl önemlisi bunları anlatan dildir...dildeki tutarlılık, her şeyi yerli yerinde ve doğru kullanmak, sözcükleri boş yere harcamamaktır. Sözgelimi yelkenli gemiye 'vapur' diyor. 'Vapur' buharlı makine bulunduktan sonra sefere konulan gemilere denir. Bir de Türkçe karşılıkları olduğu halde şuraya buraya serpiştirilen Arapça, Farsça sözcükler var ki kitabın su gibi rahat akışını zorlaştırıyor, köstekliyor. Handan Öztürk, ikinci kitabında dil konusunda biraz daha dikkatli davranırsa (Yalnız Bebekler)le kendisine açtığı yerin doruğuna tırmanacaktır.

Bu usta işi (Yalnız Bebekler)i yazdığı ve beni o yüzyıllarda yaşattığı için Handan Öztürk'ü bütün içtenliğimle kutluyorum ve çalışmalarını daha bir geliştirerek sürdürmesini istiyorum. ■

Yalnız Bebekler/ *Roman/ Handan Öztürk/ İletişim Yayınları/ 163 s.*

FATMA ORAN

Amsterdam'ın en güzel semtlerinden biri olan Gouden Botch'ta on yedinci yüzyıldan kalma tarihi bir binada bulunan Kedi Kabinesi adlı kedi müzesini gezdiğimde deliye dönmüştüm. Her şeyin kedilerle ilgili olduğu bu müzede kedisever olup da delirmemek mümkün değildi zaten.

Müzeyi kuran Hollandalı'nın "kedi manyağı' olduğu hayvana taktığı isimlerden belli: John Pierpont Morgan. Kedisine tam üç isim takan kimselere rastlamak çok zor. Hayatı boyunca, sahibinden gördüğü ilgiye rağmen, John Pierpont Morgan, anısına bir de müze açılacağını hiç kuşkusuz asla hayal edemezdi.

Morgan, 1984 yılında, on yedi yaşına bastığı, günden birkaç hafta sonra öldüğünde, sahibi Bob Meijer kedisinin anısını canlı tutmak için herkesi şaşkına çeviren bir karar aldı: Kızıl tüylü, sevimli dostu John Pierpont Morgan için bir müze açmak...

Bob Meijer, kedisinin ölümünden altı yıl sonra kararını gerçekleştirebildi. Amsterdam'ın merkezinde bulunan Kedi Kabinesi adlı bu müze bugün pek çok kişinin ilgisini çekiyor. Bu müze, aynı zamanda bir kedinin anısına açılan dünyadaki tek müze.. Evet, müzesi olan tek hayvan kediler, ne yazık ki, söz konusu korunma altına alınmak olunca hâlâ en sona bırakılıyor. Ne gam! Haklarında yazılmış yüzlerce kitap ve yüz milyonlarca hayranları var onların...

Nevrotik Bir Kediyle Nasıl Yaşarsınız? Kedi kitaplığınızda yer ayırabileceğiniz önemli bir yapıt. Bu kitabı okuduktan sonra "kendinizi" eğitebilir ve böylelikle kedinizin ön patisini uzatıp sizi tebrik etmesini sağlayabilirsiniz. İyi şanslar!..

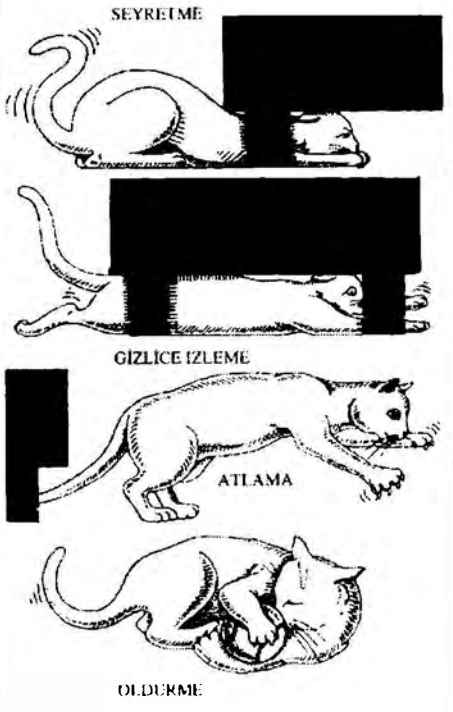

Stephen Baker Nevrotik Bir Kediyle Nasıl Yaşanacağını anlatıyor

Ve Allah kediyi yarattı

Nevrotik Bir Kediyle Nasıl Yaşarsınız? Kedi kitaplığınızda yer ayırabileceğiniz önemli bir yapıt. Bu kitabı okuduktan sonra "kendinizi" eğitebilir ve böylelikle kedinizin ön patisini uzatıp sizi tebrik etmesini sağlayabilirsiniz. İyi şanslar!..

Kedilerinizin nevrotik olup olmadığı tümüyle sizinle ilgili bir sorun olmakla birlikte "gurur"lu olmaları ve kendilerinden gurur duymaları sadece "kendi"leriyle ilgilidir, çünkü bunun için haklı nedenleri vardır; uygarlığa belirgin katkıları olmuştur. Eski Mısır'ın kedi tanrıçası Baset'e sahip olduğu esrarengiz güçler için tapınılırdı ve bugün de birçok kedinin bu güçlere sahip olduğuna inanılmaktadır. Çizmeli Kedi, hızlı giyinme konusunda bir tarih yaratmıştır. Cheshire Kedisi sadece sırra kadem basmasıyla değil (ki, bunu her kedi yapabilir), arkasında sadece "esrarengiz" bir gülüş bırakmasıyla da (bakın, bunu her kedi yapamaz) anımsanır. Televizyon yıldızı Morris, sahiplerini sonunda kedi mamasının önemini anlayacak şekilde bilinçlendirmiştir. Kıdem kazanmış olan Sylvester, sizin kedinizden daha iyi "kuş" kovalayabilir. Ve işte Gar ield, tüm kedi dünyasına esin veren bir konumdadır. Kendisini önemli ölçüde meşgul eden aaliyetler, uyku ve yemek yemedir.

Son kedi nüfus sayımlarının verilerine bakıldığında, kedilerin ortalama olarak yüzde yüzünün nevrotik olduğu tahmin edilmektedir, diyor kitabın yazarı Baker ve kedilerin nevrotik olmalarının nedenini de size yani, kedi sahiplerine bağlıyor. Neden mi? Şöyle bir düşünün: Kediniz size ait olan her şeyi sever, öyle değil mi? Oturma odanızdaki kanapeyi, yediğiniz yemeği (acı olmamak kaydıyla), uyuduğunuz yatağı, televizyonunuzu; bütün bunları sizinle paylaşmaktan hoşlanır. Buna karşılık siz ne yaparsınız, elinizi vicdanınıza koyup da söyleyin: Bir kere geceleri yatakta, kedinizden daha fazla yer işgal edersiniz, televizyon kanallarını ona aldırmadan değiştirirsin ve en önemlisi de, yemekte masaya onlar için de bir tabak koymayı kesinlikle reddedersiniz. İş bu nedenle modern yaşam kedileri zorlamaktadır. Kendi ruh sağlığınızı düşünmüyorsanız bari kedinizin ruh sağlığı için mutlaka onunla oynamaya zaman ayırmalısınız. Televizyona gözünüzü dikip ruh sağlığınızı tamamen bozmanızın bir anlamı yok. Hem hiçbir şey kaçırmazsınız; Fadime yine aynı Fadime, Emire yine aynı Emire, bakanlarımız, bakmayanlarımız, Susurluğumuz ve faili meçhullerimiz yerlerinde sayarak, yerlerini muhafaza ediyorlar. Onun için, siz en iyisi, kedinizin dikkatini çekmeye çalışarak, günün yorgunluğunu üzerinizden atmaya bakın. Örneğin, kedi taklidi yapabilir misiniz? Bu sizin kaslarınızada çok iyi gelecektir. Elleriniz ve dizleriniz üzerine çökün. Miyavlayın. Koltuktan aşağı ve sonra tekrar geri zıplayın. Gösterdiğiniz çaba, kediniz için fevkalade olmasa da, çarpıcı olabilir. Kediler, ne hissettiklerini anlamamız için esnerler. Ağız boşluklarının büyüklüğü, can sıkıntısının büyüklüğü ile doğru orantılıdır. Kedinizin ağzınızın içine bakın. Kedilerin kurallara uymadığı doğru değildir. Kuralları yapan kendileri olduğu sürece onlara har iyen uyarlar. Eğer kediniz yaptığınız şakaya gülmüyorsa, bir kez daha deneyin. Çalışarak daha iyisini becerebilirsiniz. Kedinizin nevrotik olup olmadığını öğrenmek için küçük bir test yapalım: Kediniz, egzersiz yapmak için koltuk döşemelerini mi paralar? Çöp kovasını mı devirir? Ev bitkileriyle mi savaşır? Komodinin çekmecelerini mi karıştırır?/ Öğün aralarında atıştırmak için; akvaryumdaki balıkları mı, Çerkes tavuğunu mu, yoksa sizin akşam yemeğinizi mi tercih eder? Size olan sevgisini belirtmek için: Okumakta olduğunuz kitabın üzerine mi yatar? Nereye giderseniz, peşinizden mi gelir? Yastığınızın üzerinde mi uyur? Siz uyurken, yüzünüzü yastık olarak mı kullanır?

Eğer kediniz yukarıda sayılanlardan birini yapıyorsa, çareniz yok. Bu kitabı okuyacaksınız. İçeriği kadar desenleriyle de ilginç ve sevimli bir kitap. Kedi müzesi kuramıyorsak, kedi kitaplığı kuralım. Sadece kedileri değil tüm hayvanları sevelim, koruyalım. Facialar koleksiyonu yapılan ülkemizde, sığınabileceğimiz bir onlar, bir de kitaplar kaldı, inanın...

Bu kitabı tüm kitapsever ve kediseverlere içtenlikle önerirken, kedici arkadaşlarım; Celâl, Handan, Tan, Hale ve Cem'e de öneriyorum tabii.■

Nevrotik Bir Kediyle Nasıl Yaşarsınız?/ *Stephen Baker/ Çizen: Jackie Geyer/ Çev: Emel Farz/ Güncel Yayıncılık/ 128 s.*

Bu kez, Orhan Şaik Gökyay'ın çevirisiyle yayımlanmaya başlandı

Evliya Çelebi Seyahatnamesi

Yapı Kredi Yayınları'nın özenle basıma hazırladığı Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinin 1. Cildinin yayımlanması bu alanda uzun zamandır duyulan önemli bir boşluğu dolduracaktır sanırız.

TURGAY NAR

Evliya Çelebi Bin Derviş Muhammet Zıllî'nin Seyahatnâmesi'nin Topkapı Sarayı Bağdat 304 Yazması'nın transkripsiyonu-dizini, Yapı Kredi Yayınları arasında yayımlandı. Şairliğinin yanı sıra önemli bir edebiyat tarihçisi de olan Orhan Şaik Gökyay'ın (1902-1994) hazırladığı ve hayattayken yayımlanamamış olan bu çalışma, büyük bir emeğin, titiz bir çalışmanın sonucu okura ve araştırmacılara ulaşmış oluyor. Bir 17. yy. gezgini olan Evliya Çelebi'nin Seyahatnâme'si, aynı zamanda Dede Korkut Hikâyeleri üzerine de çalışmış olan Orhan Şaik Gökyay'ın çalışmaları içinde belki de en önemlisidir diyebiliriz. Neredeyse bir ömrü kapsayan bu çalışma yalnızca bir transkripsiyon işlemi olarak bırakılmamış, ayrıca belli bir yöntem içinde "sözlük" ve "dizin" de oluşturulmuş.

Seyahatnâme, olağanüstü bir tarihsel materyal oluşturmakla birlikte, yazarına ilişkin de en önemli belki de tek kaynak durumundadır. 13.-15. yüzyılları Eski Anadolu Türkçesi ile 18. yüzyıl arasını kapsayan Orta Osmanlıca'ya ilişkin bir dil belgesi olması da Seyahatnâme'nin en önemli özelliğini oluşturmaktadır... **Bu kitaba** temel alınan **Topkapı Sarayı Bağdat** Köşkü 304 **numaralı yazma konusundaki** tanımlama, **kitabın "Sunuş"unda** İ. Gündağ Kayaoğlu **tarafından yapılmış: "23.5x34.5 ebadında, birinci ve ikinci ciltler bir arada ciltlenmiştir. Cildi koyu fes renginde meşin cilt olup şemseli, mıklepli ve üzeri açık yeşil renkte atlasla kaplanmıştır. Fakat bu atlas kap çok yıpranmış bir durumdadır. Nüshanın kâğıdı beyaz, kalın ve iyi bir cinsden olan âbadî kâğıdıdır. Yazısı rık'a ile nesih arasında karışık olup okunması güçtür. Satırların tertip ve tanzimi oldukça karışık bulunup satır aralarından sahife kenarlarına doğru çizgiler çekilmiş ve bunların yanına belki de istinsah esnasında unutulan ibareler sonradan haşiye gibi ilave olunmuştur. Bu ibareler diğer yazmalarda metin içinde yazılıdır. Bu Bağdat Köşkü nüshasının sahifeleri ortalama 36 satırdan ibaret olup birinci cildin toplamı 217 varaktır. Nüshanın istinsah tarihi ve müstensihi yakında hiçbir kayıt mevcut değildir."**

"Müellif nüshası"

Sözü edilen bu kaynak metin, birçok araştırmacı tarafından "müellif nüshası" olarak kabul edilmekle birlikte, Orhan Şaik Gökyay'ın bu konuda ciddi kuşkularının bulunduğunu gene sunuş yazısından öğreniyoruz. Buna karşın gerektiğinde araştırmacıların kolayca ulaşabileceği göz önünde tutularak Orhan Şaik Gökyay tarafından esas nüsha olarak değerlendirilmiştir.

Kitap yayım öncesi birçok aşamalardan geçmiş. İlkin Orhan Şaik Gökyay, 60'ar dakikalık 48 teyp kasedine metni okumuş. Daha sonra da Yücel Dağlı, yazma nüsha ile bu bantları karşılaştırarak bilgisayara yüklemiş. Bundan sonraki aşamada ise İskender Türe, Fuat Recep ve Yücel Dağlı bu bilgisayar girişini Viyana nüshası ile karşılaştırıp tam transkripsiyonu oluşturmuşlar. Kitabın hazırlanmasında akademik çalışmalardan da önemli ölçüde yararlanılmış.. Kitabın dizin bölümünü Yücel Dağlı, İstanbul Üniversitesi'nde yüksek lisans tezi olarak hazırlamış, ayrıca metnin dil sorunlarını aşmada da gene iki akademik çalışmadan yararlanılmış. Bunlar İstanbul Üniversitesi'nde doktora tezi olarak hazırlanan, Musa Duman'ın Evliya Çelebi Seyahatnâmesi'ne Göre 17. Yüzyılda Ses Değişmeleri ve Hayati Develi'nin Evliya Çelebi Seyahatnamesi'ne Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesi'nde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar adlı çalışmalardır.

Evliya Çelebi'ye ilişkin bilgiler

Yapıtın dizin bölümünde yer ve kişi adlarının yanı sıra, kanunlar, nizamnameler, rütbeler, kurumlar, meslekler, kitaplar, bitkiler, meydanlar, camiler, medreseler gibi neredeyse Seyahatnâme'nin tüm buna benzer, ayrımlaştırılması gerekli unsurları son derece ayrıntılı biçimde, titiz bir çalışmayla sunulmuş...

Evliya Çelebi'ye ilişkin bilgiler, ancak Seyahatname'den elde edilen bilgilere dayanmaktadır. Seyahatnâme'sinden öğrenildiğine göre Evliya Çelebi, 25 Mart 1611'de (10 Muharrem 1020) İstanbul'da doğmuş... Ölümü de 1682, İstanbul olduğu tahmin ediliyor... Seyahatname'deki şiirlerinde Evliya mahlasını kullandığı görülür... Evliya Efendi olarak da geçer... Babası, sarayda ser-zergerân olan Derviş Mehmet Zıllî'ydi (Derviş Mehmed Ağa-yı Zıllî, Derviş Mehmet Ağa)... Gerçekliği üzerinde kuşkular olmakla birlikte, Evliya Çelebi, soyunu Ahmet Yesevi'ye dayandırır. Evliya Çelebi'nin bunu, Ahmet Yesevi'ye duyulan bir yüceltme geleneğinin etkisiyle yazdığı sanılmaktadır. Evliya Çelebi'nin dedesi Kütahya'dan gelip İstanbul'a yerleşmiş olan Kara Ahmet, oldukça da varlıklı biridir. Annesi ise Abaza olup Derviş Mehmed Zıllîyle evlendirildikten sonra

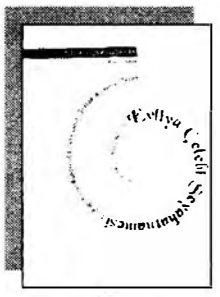

saraya alınmıştır (I. Ahmet zamanı).

Evliya Çelebi, saraya yakın olması, babasının saray efradından olmasının etkisiyle oldukça iyi bir eğitim görmüş, hatta seyahatlerini saraydan görev alarak da gerçekleştirmiş birçok kez... Önceleri Şeyhülislam Hâmid Efendi medresesinde Ahfeş Efendi'den, daha sonra imam-ı sultanî Evliya Mehmed Efendi'den uzun süre dersler almış... Ayrıca Güğümcübaşı Mehmet Efendi, musâhip Derviş Ömer Gülşenî, Keçi Mehmet Efendi gibi kişilerden de yazı, musıki, ilm-i nahv, kafiye, tecvit dersleri almış... Evliya Çelebi, görgü ve yetenekleriyle kısa sürede kendini padişah nezdinde de kanıtlayıp Enderun'a alınır.

Gezgin olmasındaki en büyük etken, babasından ve çevresinden çocukluğunda dinlediği söylenceler, masallar olmuştur. Evliya Çelebi ise, tıpkı soyunu Ahmet Yesevi'ye dayandırdığı gibi, gezginciliğini de (Seyahatnâme'nin girişinde) bu kez Peygamber'in bir himmeti olarak gösterir. Bu menkıbeye göre, Evliya Çelebi, bir gece düşünde Peygamber'i görür ve ondan şefaat diler. Ama "şefaat ya Resulallah" diyeceğine şaşırıp "seyahat ya Resulallah" der. Peygamber de ona seyyahlık nasip eder...

Evliya Çelebi, yaklaşık elli yıl süren gezginciliği sırasında Anadolu, Kırım, Kafkasya, Arabistan, Balkanlar, Mısır ve Orta Avrupa'nın birçok yerini görmüş ve bu gözlemleri ile de tarihçilere oldukça zengin tutamaklar bırakmıştır.

Seyahatnâme'nin birinci cildi İstanbul üzerinedir. Evliya Çelebi, Kasımpaşa Mevlevî Şeyhi Abdullah Dede'nin isteği üzerine ilkin İstanbul'u anlatmaya başlar. Bu dönem 1630-1640 yılları arasıdır. 1640 yılından sonra İstanbul dışına çıkarak o büyük seyahatine başlar... İlkin Ketenci Ömer Paşa'nın dirayeti altında Trabzon'a, oradan da Anapa'ya geçer. Sonra yolculuğunu Kırım'a yöneltir. 1641 yılında da Azak Kalesi kuşatmasında bulunur. Kuşatma başarılı olamayınca o kışı Bahçesaray'da geçirir ve daha sonra Azak Kalesi'nin alınmasından sonra İstanbul'a tehlikeli bir deniz yolculuğu sonunda geri döner. Ve dört yıl İstanbul'un dışına uğramaz. Ancak, 1645 yılında ordunun Girit seferine katılır. Hanya Kalesi'nin fethine tanıklık eder (20 Kasım). Daha sonra Erzurum Beylerbeyi Defterdarzade Mehmet Paşa yanında müezzin olarak görev alıp Erzurum'a kadar uzanır. Birçok devlet görevliyle Tebriz, Bakü, Tiflis, Gümüşhane, Tortum, Revan, Gönye gibi yerleri dolaşır... Bu arada babasının ölümü nedeniyle İstanbul'a döner... Babasından kalan miras işlerini hallettikten sonra gezisini sürdürür. İstanbul'dan Şam'a geçer. Oradan Beyrut, Sayda, Suriye, Filistin, Sıvas, Orta ve Doğu Anadolu'yu karış karış dolaşır... 1650-51'de Melek Ahmed Paşa'nın sadrazamlığıyla birlikte Evliya Çelebi, sarayda görevlendirilir. Ancak bir süre sonra Melek Ahmed Paşa'nın sadrazamlıktan azledilmesiyle Evliya Çelebi de onunla birlikte Özi Beylerbeyliği'ne gider. Rusçuk ve Silistre'yi gezer. Babadağ ve çevresini dolaşır. Daha sonra da Sofya'ya gider. Uzun zaman Melek Ahmed Paşa'nın yanında görev yapar, onun mektuplarını birçok yere götürüp getirir... Bu arada Van, Bitlis, Bağdat, İran'a gider. 1655 yılında Silistre'de bulunur. 1657 yılında Rákóczi seferine katılır. Kırım Hanı IV. Mehmed Giray'ın yanında bulunur, akınlara katılır. 1657'de İstanbul'a döner... 1657-1659 yılları arasında Bursa, Çanakkale, Gelibolu'ya gider. 1659-1662 yılları arasında gene birçok savaşa, kuşatma ve sefere katılarak Eflak, Boğdan, Arnavutluk, Venedik, Sofya, Belgrad'da bulunur. 1662 yılının Nisan ayında İstanbul'a döner. 1663 yılında Fazıl Ahmet Paşa'nın yanında Avusturya seferine katılır. Oradan Bohemya, İsveç, Hollanda gibi yerleri dolaşır, seferlere katılır, devlet mektuplarını durmadan ordan oraya taşır... Kimi tarihçiler Evliya Çelebi'nin Avrupa içlerine gidişi konusunda kuşku duymuş, bu seyahatlerini anlatmasını hayal ürünü olduğunu savunmuşlardır. Fahir İz, Seyahatname'nin tıpkıbasımına yazdığı önsözde bu konuya şöyle değinir: **"Evliya'nın Viyana gezisi üzerine anlattıkları son zamanlara kadar şüphe ile karşılanmışsa da yeni araştırmalar bunların doğruluğunu kanıtlamıştır. Ancak bu Avrupa yolculuğunun Danimarka, Hollanda ve İspanya'ya kadar uzanan bölümünün, tasvirlerdeki kısalık ve gerçeğe uymazlık nedeniyle, hayal ürünü olması hatıra gelir."** Evliya Çelebi, 1665'te Kırım'dan başlayarak Kafkasya, Dağıstan, Hazar sahilleri, Volga boyları, Terek, Azak, Kefe, Bahçesaray, Edirne, Gümülcine, Selânik, Teselya, Girit, Kandiye, Arnavutluk, Adriatik sahilleri, Napoli gibi yerleri gezer.

Evliya Çelebi'nin temsili bir portresi.

Evliya Çelebi'nin nerde, nasıl ve ne zaman öldüğü bilinmemekle birlikte Seyahatname'nin X. cildinin yarım kalmasıyla 1682'den sonra hayatta olmadığı kanısı ağırlıktadır.

Yapı Kredi Yayınları'nın özenle basıma hazırladığı Evliya Çelebi'nin Seyahatnâme'sinin 1. Cildinin yayımlanması bu alanda önemli bir boşluğu doldurmaktadır. ■

Kaynaklar

1 Gönül A. Tekin-Şinasi Tekin, **Evliya Çelebi Bin Derviş Mehmed Zıllî Seyahatnâmesi,** Kitap-lık Dergisi, Sayı 19-20.

2) İ. Gündağ Kayaoğlu, Evliya Çelebi Bin Derviş Muhammed Zıllî Seyahatnâmesi 1. Kitap, **Sunuş** yazısı, Yapı Kredi Yayınları, 1996

Evliya Çelebi Seyahatnâmesi 1. Kitap / *Orhan Şaik Gökyay / Yapı Kredi Yayınları/ 498s.*

Yapı Dergisi 'ne abone olun...

Kültür, sanat ve mimarlık dünyasına

Yapı'nın penceresinden

%20 indirimli bakın!

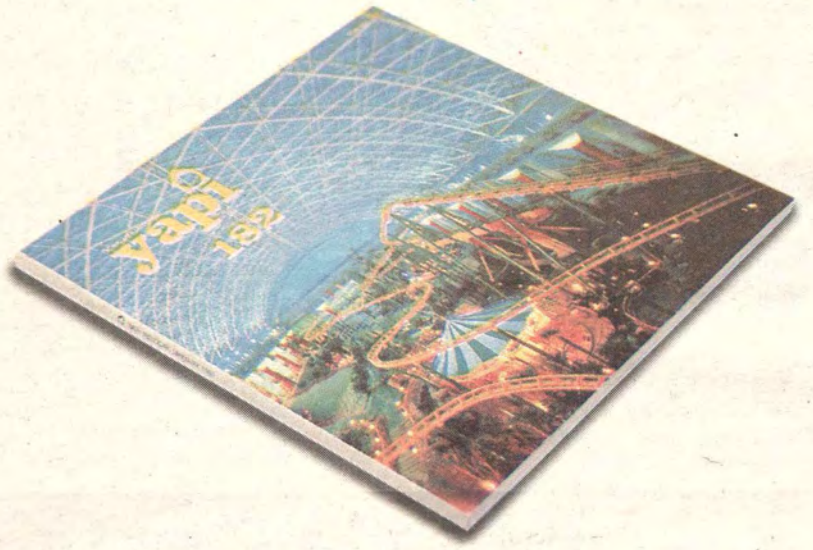

Türkiye'de ***sanatçılar, mimarlar, yöneticiler ve öğrenciler*** bu sayfalarda buluşuyorlar.

Siz de ***Yapı Dergisi***'ne abone olun,
bu pencereden sürekli bakın.

---

28 Şubat'a kadar bu formla başvuranlara:

12 sayı abonelik bedeli: 2.750.000.- TL yerine ***2.200.000.-*** *TL (KDV Dahil)*

Öğrencilere: 1.950.000.- TL yerine ***1.560.000.-*** *TL (KDV Dahil)*

Yurtdışı: US$ 50 yerine ***US$ 40***

YAPI DERGİSİ %20 İNDİRİMLİ ABONE FORMU (28.02.1997'ye kadar)

ABONELİĞİN BAŞLAMASINI İSTEDİĞİNİZ AY/SAYI _____

ADINIZ SOYADINIZ _____

MESLEĞİNİZ _____

ADRESİNİZ _____

_____

POSTA KODU _____ ŞEHİR _____

TEL _____

FİRMA ADI _____ UNVANI _____

FATURA İÇİN V.D. _____ NO _____ TARİH _____

Yurtiçi abonelik ücreti olarak

.....TL.'nı İş Bankası Altınbakkal Şubesi 230625 no'lu hesaba yatırdım.

.....TL.'nı 33454.5 no'lu Yapı-Endüstri Merkezi A.Ş. Posta Çeki hesabına yatırdım.

.....TL.'nı aşağıda belirttiğim kredi kartı hesabıma borç kaydediniz.

☐ VISA ☐ MASTER/EUROCARD TARİH İMZA

KART NO |_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_| SON KULLANMA TARİHİ |_|_|_|_|

Bu formu doldurduktan sonra aboneliğin hemen başlaması için, lütfen makbuz fotokopisiyle birlikte (öğrenci iseniz öğrenci belgenizin fotokopisini de ekleyerek) abone servisimize postalayın veya faksla yın.

YAPI DERGİSİ ABONELİK SERVİSİ
Cumhuriyet Cad. 329 Harbiye 80230 İstanbul Faks: (0212) 241 11 01

YEM Kitabevi 'nden %20 İndirimli Seçme Kitaplar

			%20 indirimli fiyatlar
☐	**Sanat Kitabı**		6.000.000.-
☐	**Yapı Kataloğu '95/96**		4.000.000.-
☐	**Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü**	Doğan Hasol	880.000.-
☐	**Mimarlık+Yapı Terimleri Sözlüğü**	Doğan Hasol	880.000.-
☐	**Türkçede Batı Kök.Yapı Terimleri**	Firuzan Baytop	360.000.-
☐	**Konutlar**	Yapı'dan Seçmeler Dizisi	1.200.000.-
☐	**Turizm Yapıları**	Yapı'dan Seçmeler Dizisi	1.200.000.-
☐	**İş-Alışveriş Merkezleri**	Yapı'dan Seçmeler Dizisi	1.200.000.-
☐	**Kültür Yapıları**	Yapı'dan Seçmeler Dizisi	1.200.000.-
☐	**Sanattan Yansımalar**	Yapı'dan Seçmeler Dizisi	1.200.000.-
☐	**Çağdaş Mimarlar 1**	Yapı'dan Seçmeler Dizisi	1.200.000.-
☐	**Anılarda Mimarlık**	Yapı'dan Seçmeler Dizisi	1.200.000.-
☐	**Mimari Akımlar 1**	Yapı'dan Seçmeler Dizisi	1.200.000.-
☐	**Mimari Akımlar 2**	Yapı'dan Seçmeler Dizisi	1.200.000.-
☐	**Yorumlar**	Bülent Özer	960.000.-
☐	**Merdivenler**	Abdullah Sarı	600.000.-
☐	**Ahşap Kapılar**	Muhittin Binan	500.000.-
☐	**Mimarlık Kavramları**	Doğan Kuban	385.000.-
☐	**Mimari Perspektif ve Gölge**	Harbi Hotan	720.000.-
☐	**Mimarlık, Form ve Geometri**	Esen Onat	480.000.-
☐	**Koruma Onarım**	Cengiz Bektaş	385.000.-
☐	**Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon**	Zeynep Ahunbay	720.000.-
☐	**Projeler / Yapılar**	Doğan Tekeli-Sami Sisa	2.200.000.-
☐	**Endüstri Tasarımı (Ciltli)**	Ö. Küçükerman	2.000.000.-
☐	**Endüstri Tasarımı**	Ö. Küçükerman	1.600.000.-
☐	**Terasevler**	C. Riccabona-M. Wachberger	720.000.-
☐	**Sıra Konutlar**	P. Peters-U. Henn	720.000.-
☐	**Kent Konutları**	P. Peters	720.000.-
☐	**Büyük Konutlar**	S. H. Eldem	720.000.-
☐	**Oteller ve Kongre Merkezleri**	P. Peters-C. Erben	720.000.-
☐	**Bahçelievler**	P. Peters	720.000.-
☐	**Çok Amaçlı Sosyal Yapılar**	F. Wild	720.000.-
☐	**Üniversite Yapıları**	H. Finger	720.000.-
☐	**Endüstri Yapıları**	F. Wild	720.000.-
☐	**Yönetim Yapıları**		720.000.-
☐	**Belediye Yapıları**	R. Ostertag	720.000.-
☐	**Güneş ve Konut**	M.& H. Wachberger	720.000.-
☐	**Yapıda Taşıyıcı Sistemler**	C. Gerçek	720.000.-
☐	**Mimarlık Üzerine On Kitap**	Vitruvius	520.000.-
☐	**Mimari Eleştiri Yazıları**	A. Colquhoun	520.000.-
☐	**Mimarlıkta Karmaşıklık ve Çelişki**	R. Venturi	520.000.-
☐	**20.yy. Mim. Program & Manifestolar**	U. Conrads	520.000.-
☐	**Las Vegas'ın Öğrettikleri**	R. Venturi et al	520.000.-
☐	**Mimar Sinan, Estetik Bir Analiz**	J. Erzen	520.000.-
☐	**Eskizler**	N. İnceoğlu	720.000.-
☐	**Mekan Örgütlenmesi**	Ş. Ö. Gür	600.000.-
☐	**Aynalı Binalar, Nöbetçi Mimarlar**	G. Tümer	360.000.-

%20 İNDİRİMLİ KİTAP İSTEK FORMU (28.02.1997'ye kadar)

ADINIZ / SOYADINIZ _____

MESLEĞİNİZ _____

ADRESİNİZ _____

_____

POSTA KODU _____ ŞEHİR _____

TEL _____

FİRMA ADI _____ UNVANI _____

FATURA İÇİN V.D. _____ NO _____ TARİH _____

Yukarıda işaretlediğim kitapların bedeli olan toplam

.....TL.'nı İş Bankası Altınbakkal Şubesi 230625 no'lu hesaba yatırdım.

.....TL.'nı 33454.5 no'lu Yapı-Endüstri Merkezi A.Ş. Posta Çeki hesabına yatırdım.

.....TL.'nı aşağıda belirttiğim kredi kartı hesabıma borç kaydediniz.

☐ VISA ☐ MASTER/EUROCARD TARİH İMZA

KART NO |_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_| SON KULLANMA TARİHİ |_|_|_|_|

Lütfen bu formu doldurduktan sonra yayınların adresinize hemen ulaştırılması için makbuz fotokopisiyle birlikte kitabevimize postalayın veya faksla yın. (Herhangi bir posta ücreti eklemeyin; taşıma bedeli kitabevimizce ödenecektir.)

YEM KİTABEVİ

yapı-endüstri merkezi

Cumhuriyet Cad. 329, Harbiye 80230 İstanbul Tel: 0 (212) 247 41 85 pbx - 296 29 05 - 241 17 00
Faks: 0 (212) 241 11 01 e- mail: yem-od @ yunus.mam.tubitak.gov.tr. İnternet: www. yemist.com

Pera Tanıtım

Rengârenk iki yeni Redhouse

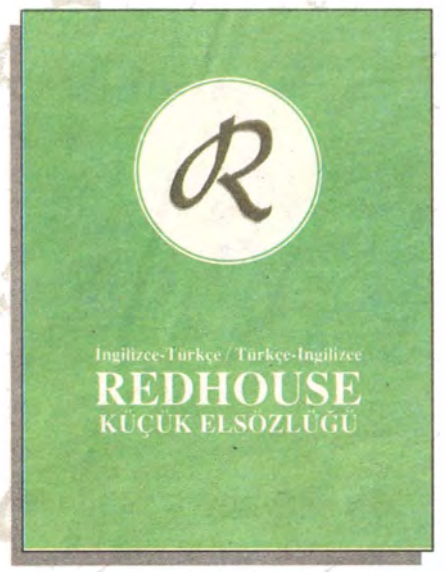

1303 sayfa
90 000 sözcük, deyim, terim, atasözü
Harf indeksi ayrıcalığı
1. hamur kâğıt
Bez cilt, kuşe şömiz

SEV MATBAACILIK VE YAYINCILIK A.Ş.
Merkez: Beyazgül Sokak 96/1, ARNAVUTKÖY, BEŞIKTAŞ 80820 İstanbul
İrtibat: Rızapaşa Yokuşu No: 50, Mercan 34450 İstanbul
P.K. 142 Sirkeci 34432 İstanbul Tel: 0212 522 14 98- 522 39 05 Faks: 0212 519 08 83

NECATİ CUMALI

DUYURUYORUM

1. **İNKILÂP KİTABEVİ** ile olan yayın sözleşmem 28 Şubat 1996 günü süresini doldurarak geçerliğini yitirmiştir.
2. Bu tarihten sonra bütün kitaplarımın yayın hakkı yalnız Cumhuriyet Vakfı kuruluşlarından **ÇAĞ PAZARLAMA A.Ş.**'ye aittir.
3. Yayın sözleşmesinden yararlanma hakkı (belirli süre, belirli sayı ile) kısıtlıdır. (B.K. 373) Hak sahibi yayıncı süresinde satışın başarısını sağlamakla yükümlüdür. (B.K. 376) Sözleşme sona erdikten sonra yayımladığı kitapları satışa süremez, pazarlayamaz, kataloglarında gösteremez v.b.
4. Yayıncı **İNKILÂP KİTABEVİ** yasanın bu açık hükmüne karşın yayımladığı **MAKEDONYA 1900, DEĞİŞİK GÖZLE, ZELİŞ, ACI TÜTÜN, AŞK DA GEZER, YALNIZ KADIN, VATAN DİYE DİYE** adlı kitaplarımı, telif hakkımı ödediği ilk çıkış fiyatlarının yüzde kırkbine kadar varan zamlarla pazarlamayı sürdürmektedir.
5. Bu duyurunun yayımlanmasından başlayarak, on gün içinde, yukarıda adları yazılı kitaplarımı bulunduran dağıtıcılarla kitapçıların, ellerindeki kitapları iadelerini, iade ettikleri kitapların adlarını sayılarıyla aşağıdaki adrese bildirmelerini, aksi halde yayıncının sorumluluğunu paylaşmış olacaklarını duyurur, bu konuda bana yardımcı olacak ilgililere teşekkür ederim.

NECATİ CUMALI

Çağ Pazarlama A.Ş.
Türkocağı Cad. No: 39-41
Cağaloğlu - İSTANBUL

Cumhuriyet Devrimi'nin muhafızıydı...

Sadi Borak, Kaynak Yayınları'nda

Atatürk'ün Resmi Yayınlara Girmemiş Söylev Demeç Yazışma ve Söyleşileri *Çıktı!* *448 sayfa, 1 000 000 TL*

Sadi Borak, bu çalışmayı Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü'nün önerisi üzerine binlerce belgeyi tarayarak hazırladı. Enstitü, "basılmasını uygun görmeyerek" iade etti. Yazar, bunu, "Atatürk'ün kimi söz ve yazılarının sakıncalı bulunması" olarak değerlendirdi. Eserin basımı, 1980'de Halkevleri Atatürk Enstitüsü'nce yapıldı. 12 Eylül Halkevleri'ni kapatınca, kitap ortada kaldı; ardından "kayboldu". Bir rivayete göre, "SEKA'ya gönderilip kâğıt hamuru oldu".
Yayınevimiz, bu eseri gömülmek istendiği yerden çıkararak okura sunuyor.

ADNAN AKFIRAT
Özel Savaş
Pentagon ve CIA Belgeleriyle

20. yüzyılın sonunda emperyalist sistemin tipik devleti, mafya-gladyo diktatörlüğüdür. Bu diktatörlüğün temel politik aracı ise, Özel Savaş! Yazar, Özel Savaş'ın teorisini ve küresel ölçekteki uygulamalarını kaynağından araştırıyor. Kitap, Pentagon ve CIA'nın bir kısmı hâlâ gizli tutulan belgelerine dayanıyor.
216 sayfa, 470 000 TL

Şeriye ve Evkaf Vekâletinin Kaldırılması, Tevhidi Tedrisat (Öğretimin Birliği), Hilafetin Kaldırılması, Medeni Kanun, Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması, Şapka Giyilmesi, Aşarın Kaldırılması, Bazı Lakap ve Unvanların Kaldırılması, Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun ve Hiyaneti Vataniye Kanunu... Kitap, emperyalizmin ülkemizi sömürgeleştirme çabalarının karşısına devrimci tarihimizi dikiyor.
136 sayfa, 300 000 TL

FERİT İLSEVER
Cumhuriyet Devrimi Kanunları
Emperyalizme ve Şeriatçılığa Teslim Edilmeyecek Mevziler

DOĞU PERİNÇEK/ **Çiller Özel Örgütü**
TBMM Susurluk Komisyonu'na Sunulan Dosya ve Belgeler
4. Basım, 385 sayfa, 750 000 TL

KAYNAK YAYINLARI
İstiklal Cad. 184/4 Beyoğlu-İST.
Tel ve Faks: (0212) 252 21 56-99

Önemli bir İngilizce çalışma

Cinsiyet ve Medya

Editörlüğünü Deniz Derman'ın, Navena Dakovic ve Karen Ross'un yaptığı son derece ilginç, önemli ve yararlı bir çalışma "Gender and Media". Türkçe adıyla Cinsiyet ve Medya. Ne yazık ki, kendi özgül neden ve koşulları yüzünden İngilizce hazırlanmış ve okura öyle ulaşmış..

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

İngilizce yazılmış bir kitabın tanıtımını yapmanın içinde sakladığı sakıncalar belliyken böylesi bir kitabı söz konusu edişimizin iki nedeni var: İlki, bu kitabın hazırlanmasına olanak tanıyan bir proje hakkında bilgi vermek. İkincisi, doğrudan doğruya kitabı duyurmak ve izlerçevrede yankı bulmasını sağlamak.

Bu çalışma yaklaşık üç yıl sürdürülmekte olan ve Akdeniz ülkeleri üniversiteleri arasındaki işbirliğini ve karşılıklı bilgi akışını geliştirmeyi amaçlayan **Med-Campus** programı çerçevesinde gerçekleştirilmiş.

Med-Campus programı Fransa, İtalya, İspanya gibi AB üyesi ülkelerle Tunus, Mısır, Cezayir, Türkiye, Malta gibi öteki ülkeleri bir araya getirmeyi öngörmüş bir girişim. Böylelikle kuzey-güney ve doğu-batı arasında yukarıda değinilen karşılıklı iletişimin ve etkileşimin güçleneceği varsayılmış. Türkiye, bu kapsamlı girişime 1992 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi bünyesinde geliştirilen bir programla katılıyor. Program koordinatörü gene Deniz Derman. Projenin özelliği ODTÜ kapsamında görsel-işitsel alanlarda araştırma ve uygulama gerçekleştirecek bir merkezin kurulmasına (ODTÜ-GİSAM) cihaz ve eğitim malzemesinin kazandırılması yoluyla katkıda bulunmuş olması ve alternatif medya eğitimine kaynak ve yabancı öğretim elemanı sağlamasıdır. Proje ortakları arasında Münih Sinema ve TV Yüksekokulu, Manchaster Üniversitesi'ne bağlı Avrupa Medya Enstitüsü, Leicester Üniversitesi Kitle İletişim Araştırmaları Merkezi ve Kahire Sinema Yüksek Okulu, Stüdyo Hamburg gibi kuruluşlarla birlikte toplam on partner kurum yer almaktadır.

Med-Campus Projesi dört yıldır iletişim araştırmaları ve video yapım alanlarında uzmanlara ve yüksek lisans öğrencilerine kuramsal ve uygulamalı eğitim vermekte, çeşitli video projelerinin üretilebilmesi için gerekli olanakları sağlamaktadır. Ayrıca, yurtdışından gelen uzman bilim adamlarıyla ortaklaşa çalışmalar gerçekleştirme ve her yıl iki kişiye yurtdışında medya kurumlarında staj olanağı hazırlamaktadır. Yaratıcı yazı, televizyon programcılığı, kültür ve ideoloji, kitle iletişim kuramları, fotoğraf, video yapımında bilgisayar uygulamaları, senaryo yazım teknikleri gibi konularda medyo profesyonellerine ve ilgili kitleye ücretsiz eğitim ve üretim ortamı yaratması projenin bir başka boyutudur. Bu çalışmaların çoğu yurtdışından gelen uzman kişilerin denetiminde yapılmakta ve gene çoğunlukla yaratıcı bir boyut içermektedir. Nitekim Ankara Film Festivali, Deneysel Video dalında verilen birçok ödül bu bağlamda gerçekleştirilen çalışmalar tarafından kazanılmıştır.

Projenin bir başka özelliğini ise 1993-1996 yılları arasında yayımlanan altı kitap oluşturmaktadır. Elimizde tuttuğumuz bu kitabın yanı sıra, yakında yayımlanacak olan iki kitap da proje kapsamı içinde yer almaktadır.

Cinsiyet ve Medya başlıklı kitap ise on sekiz yazar tarafından yazılmış on beş ayrı makaleden oluşmuş bir çalışma.

Feminist bir sorgulama

Bilindiği üzere, Batı'da, özellikle 1960 sonrasında başlayan yapısalcı ve art-yapısalcı çalışmalar Batı metafiziğini ve sistemini köklü bir eleştiriye tabi tutmuş, bunu da 'feminist' bir sorgulama odağından bakarak gerçekleştirmişlerdir. Kadının toplumsal-politik-kültürel konumunu içeren bu sorgulama kadın olgusu ve gerçeğiyle sınırlı kalmamış, giderek bütün bir sistemin çözümlenmesini ve sorgulamasını içermiştir.

Türkiye, yalnızca kadın hakları savunusu olarak gördüğü feminist hareketin öteki boyutlarını, belli ve küçük bir akademik çevrenin dışında, uzaktan-yakından bilmemektedir. Oysa, özellikle 1980 sonrasında gelişen ve 'küreselleşme' diye tanımlanan dönemde ortaya çıkan, ağırlık kazanan, 'öteki-kimlik-fark' gibi kavramlar da en çok 'cinsiyet' kavramına göndermede bulunarak temellendirilmişlerdir. Bu da kimi düşünürlere göre feminizm, kimilerine göre de art-feminist dönemi yeniden belirleyen bir oluşumdur.

Şimdi, tartıştığımız kitap, bu oluşumu bir arka plan ve adeta 'köken' olarak görüp, onun bittiği yerden başlayan önemli yazıları içeriyor. İki bölümden oluşmuş yapıtın ilk bölümü 'Yapıntı ve Olgu Olarak Film' (Film as Fiction and Fact) başlığını taşıyor. Yer alan sekiz yazının üç tanesi doğrudan Türk sinemasındaki kadın kimliği ve görüntüsüyle ilgili **(Günaydın, Küçükkurt, Derman)**. Öteki yazılar ise dünya sinemasından örneklerle kadın kimliğini ve sinemada sorunsallaştırılışını irdeliyor. Bunu yaparken kadın kimliğinin sinemadaki oluşumunun kuramsal arka planını irdeleyen yazılar da bölümde yer alıyor **(Cowie, Gledhill, Dakovic, Cavanaugh, Nagib)**.

Kitabın ikinci bölümü **'Kurmaca Dışı Metinlerde Cinsiyet' (Gendered Non Fiction)** başlığını taşıyor ve bu kesimde de yedi yazı bulunuyor (Ross, Boom/Michielsens, Küçükkurt / Güz /Anık, İmamoğlu, Çelikcan, Madia, Kaul).

'Kurmaca dışı metin' denildiği zaman öykü-roman-şiir-sinema-resim... gibi sanatsal üretim boyutu taşımayan bir yazınsal-görsel-sessel metin üretimi vurgulanmak isteniyor. Nitekim, kitap bu bağlamda 'medya' olgusunu değerek, siyasal yaşamda, gazetecilikte, habercilikte, televizyonda cinsiyetin tuttuğu yeri irdeleyerek, üstlendiği işlevi tartışıyor, bu alanlarda cinsiyete dönük yaklaşımları gözden geçiriyor. Bu yazılar, örneğin Tansu Çiller'in siyasal gazetecilikte tuttuğu yerden, Hindistan'da medyalarda cinsiyetin konumuna kadar geniş bir yelpazeyi tarıyor. Siber-uzamların bu konudaki durumu da bir başka yazıda gözden geçiriliyor. Hiç kuşku yok ki, kitap, cinsiyet derken bu olguyu erkek egemen bir toplumsal bağlamda, daha çok kadına göndermede, vurguda bulunarak ve o görüngüden bakarak işlemektedir. Ve gene kitapla ilgili olarak açıklıkla söylenecek bir başka nokta bu çalışmanın son derecede özgün ve özgül bir içeriğe sahip olduğudur. Elbette, bir proje zorlamasıyla, başta da söylendiği gibi, kitap İngilizce hazırlanmıştır ama, Türkçe'ye çevrilmesi -eğer olanak varsa- çok büyük bir boşluğu dolduracak ve Türkiye'de aydın kesimin gerek popüler kültür gerekse cinsiyet konularında geliştirdiği tartışmaya çok önemli ve yararlı katkılarda bulunacaktır. ■

Med-Campus Program koordinatörü Doç. Dr. Deniz Derman

Gender and Media / *Nevena Dakovic, Deniz Derman, Karen Ross/ Med-Campus Project # A126-Publications,MEDIATION-Ankara / 280 s.*

"POSTKAPİTALİST"
PARADİGMALAR
"POSTKAPİTALİZM" - "ENDÜSTRİ ÖTESİ TOPLUM" - "POST FORDİZM"
"ESNEK UZMANLAŞMA" - "İKİNCİ ENDÜSTRİYEL BÖLÜNME"
"ENFORMASYON TOPLUMU" - "DİSORGANİZE KAPİTALİZM"
İlker Belek
Bilimsel İnceleme-Araştırma

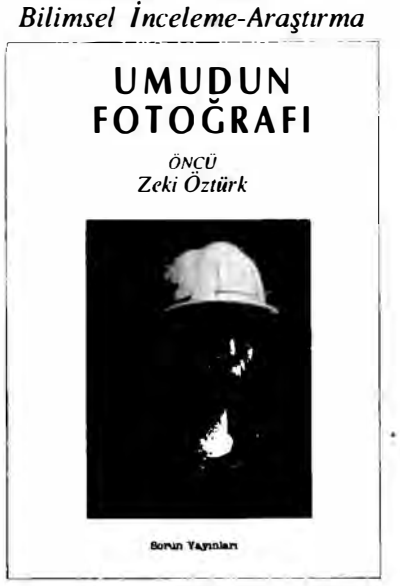

UMUDUN
FOTOĞRAFI
ÖNCÜ
Zeki Öztürk
Şiir

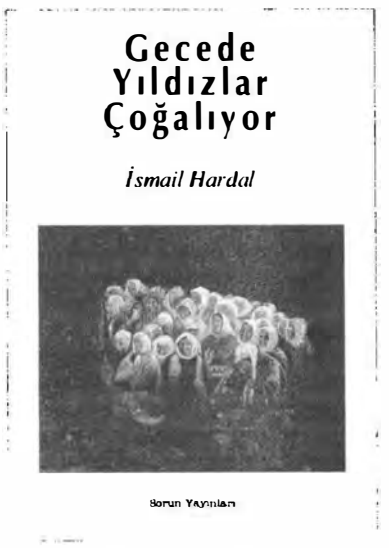

Gecede
Yıldızlar
Çoğalıyor
İsmail Hardal
Şiir

Sorun Yayınları

Baş Musahip Sokak. No: 3/2 Cağaloğlu-İstanbul - 34410
Telefon: (0212) 511 08 29
Fax : (0212) 519 05 60

René Guy Cadou / Şiirler/ Çeviren: Eray Canberk

"Bir demet çiğ ayaklarının dibinde"

Renê Guy Cadon (1920-1951) Loire Irmağı kıyılarında ilkokul öğretmeni olarak yaşadı. Pierre Reverdy, Max Jacob ve Guillaume Apollinaire'in şiirlerini okuyarak yetişti. 1940'tan az önce Luc Bérimont, Jean Rousselot, Michel Manoll ve Jean Bouhier ile birlikte "L'Ecole de Rochefort" (Rochefort Okulu) ya da "Amis de Rochefort" (Rochefort Dostları) adlı şair topluluğunu oluşturdu. Paris'te yaşamayı reddederek sıradan insanların, köylerdeki zanaatçıların, köylülerin arasında kalmayı yeğledi. Buna karşılık bir taşra ya da köy şairi olmadı. Dost canlısı, sıcakkanlı ve alabildiğine duyarlı kişiliği şiirlerinde de kendini belli eder. Şiirlerindeki arayışlar, imgeler ve kendine özgü müziğiyle Éluard'ın "şiirsel apaçıklık" dediği özelliği yakaladı. **Brancardiers de l'Aube** (Tan Vaktinin Sedyecileri, 1937), **Forges du Vent** (Rüzgârın Demirhaneleri, 1938), **Retour de Flamme** (Alevin Dönüşü, 1940), **La vie rêvée** (Düşlenen Hayat, 1944), **Pleine Poitrine** (Göğüs Dolusu, 1946) adlı şiir kitapları yayımladı. **Les Biens de ce Monde** (Bu Dünyanın İyilikleri, 1951) adlı kitabının yayımlanmasından hemen sonra, 31 yaşında yaşama veda etti. **Hélène ou le Règne végétal** (Hélène ya da Bitkiler Evreni), **Le Coeur définitif** (Yürekse Yürek), **Les Amis d'Enfance** (Çocukluk Dostları) adlı kitapları ölümünden sonra yayımlandı. Arkadaşları Jean Rousselot ve Michel Manoll şair için bir inceleme kitabı çıkardılar.

NİÇİN GİTMEZSİNİZ PARİS'E?

- Niçin gitmezsiniz Paris'e?
- Nerde leylâkların kokusu! Leylâkların kokusu nerde!

- Seine kıyısında çiçekçileri var ya
- Hüzün verici ama! Hüzün verici ama!

Hastasıyım yaprakların yeşilinin, atların
Şatoların arabalıklarında itilip kakılan hizmetçi kızların

- Ama Paris sokaklarının hizmetçi kızları da var
- Olsan, neye yarar! Olsun, neye yarar!

Nemli büyük gecede yalnız olmalıyım ben
Leylâkların kokusu ve diz çökmüş çayır çimen

Beni çevreleyen toprağın şu kahırlı bayırı
Kimsenin hoşuna gitmemenin umutsuzluğu ve mutluluğu!

- Ölüp gideceksin gururla kemirilmiş ve unutuş içinde
- Evet ama leylâkların kokusu! Yaprakların özgürlüğü hele!

AV BEKÇİSİ KASKETLİ ADAM

Neyin nesiyim ben Sakin Liotro neyin nesi
Şatonun ahalisi toprak olduğundan beri

Bir hiç bir anahtar sık ormanda yiten
Artta kalan teki son havaî fişeklerden

Yaşlı av bekçisi çökmüş oturmuş yere
Güneşte ayacıklarının kederiyle

Değil güzelim çiçekleri sulamış olmak
Bu akşam yalnızlığını biraz daha azaltacak

Hani yirmi yıl var içmedi doğru dürüst kahve
İçti çatlamış palamutların üstündeki kızıl suları öylesine

Uyur demir bir kerevette sanki bir öksüz yurdu çocuğu
Çevresi sararmış eski evlilik resimleriyle dolu

Ama bu akşam kendinden daha güçlü hava iyiyse eğer
Olsun varsın dizlerinin eklemlerine yapışsın ter

Gençliğindeki gibi dimdik ayakta
Ve parlak düğmeli yeşil kadifesi sırtında

Ben Sakin Liotro bana kulak verin
Av bekçisi hani şu eski şatonun!

Nedir taşıdığı şurda iki kırgın elinde duran?
İçi boş bir piliç gibi kara bakır bir borazan.

BAHÇEMDE AYAKTAYIM...

Bahçemde ayaktayım Başkentten kilometrelerce uzakta
Yeniden bulurum doğum yeri eğimini akşamın yanağında
Söyleşir durur kuşlar çitin üstünden
Ormanı boydan boya geçer yolcusu yok bir tren
Ve karım topladı ilk düğünçiçeklerini

Edebiyat kahvelerinde oturmuşlardır sevdiklerimden bir ikisi
Kıskanmam onları küçümsemem de hiç bir o kadar
Canı sıkılır köpeğimin
Ve belki mevsim bahar
Ve birden fışkırıveririm topraktan bir lâle gibi
Sizler ya Deux-Margots'da ya da Lipp'de noktalarsınız boş sözlerinizi
Çıkarım odama ve ateşleri yakarım
Tanrı'nın nurlu huzuruna doğru tek başına yollanırım

Ah! İnanın bana başıma gelenlerde yok benim dahlim
Yirmi dokuz yaşındayım ve bir dönemeç bu oldukça kesin
Tanırım gazetelerinizi ve koca yayıncılarınızı hem de
Değmez bir sürü gözyaşına yürekte
Koca kızıl ormanın kışındaki kamu malı bir karaağaç fidanı gibi devirin beni
İçimdeki ve ağzımdan dökülen bu şarkıya karşı elinizden bir şey gelir mi ki
Ne yazar bana alçakların yasağı ve hiçbir zaman Türkümün plâk olmaması
Onu buğdayların ta tepesine kadar şakrakkuşu ve tarlakuşu taşıdı
İçin bakalım nankör oğullar! için
Gözyaşlarımı ve hemen susuzluğunuzu giderin
Tükürün üstüme
Tam üstüme hem de
Cadou'nun metelik vermediği
İnsanlar gibi.

GÜLDESTE

Max Jacob sokak senin alan senin
Karşıdaki komşulara göz ucuyla bakmak için

Eluard alan ortasında güneşli bahçe
Bir demet çiğ ayaklarının dibinde

Jouve! Daha iyi bay Nietzsche'den
Baykuş yuvayı inceleyen

Léon-Paul Fargue! Kederli
Mekanik bir faytonun müziği!

Blaise Cendrars! Apollinaire!
Denizde alev alan gemi teker teker

Reverdy! Geçit yepyeni
Ögeler sesliler gibi!

Muhteşem-Saint-Paul Roux'dan
Acunsal gürültü mutantan!

Bir bulvar Jules Supervielle
Masal Nuh ve birçok gazel!

Lubics-Milosz'un Valadislas'ı
Cebinde Witold'un anahtarları!

Francis Jammes'ın yolu çukurlu tümsekli
Orda hem eşeği görürsünüz hem tini!

Aragon küçük sokak dolu türkülerle
Elsa'nın gözleri ta derinde!

Cocteau koca göçebe arabası kar boran
Acı Melek pantalonunu çıkartan

Paul Claudel! Rimbaud'nun vaftiz evlâdı
Beş büyük güfte yüz kelime asık suratlı!

Unutmamalı benim Sergey Essenin'i
Şu canına kıyan serseriyi

Koca gölgesiyle ya Lorca
Türüzotlarının kızıl yağmuru altında

Bundan sonra kime öfkelenip kızmalı
Övüp yüceltmek için mayıs ayını?

HEP OTURDUM...

Hep oturdum kederli kocaman evlerde
Yüksek bir mutfak dolabı gibi abanmışlardı geceye
Orda rastgele yolculuk eden insanlar konaklardı
Ve titreye titreye durdurdum merdivende
Azıcık eşyalarında arasam mı aramasam mı diye
Kimliğimin sırrını belki de
Yeğlerdim soğuk bir su gibi üstümde uçsun süzüle süzüle
Bir insan olmanın kuşkusu severdim kendimi
Güneş perçemleriyle sarışına rahiyalı
Bir bitkinin düşlenmiş görkemi içinde
Kışkuşunun bir uçuşuyla kulaktan kulağa yayılmış
Hayatım başlardı ancak kendimin ötesinde
Solgun mu solgun bir sabahın çıngıraklarında duyulurdum
Ve kireç badanalı hep aynı duvarlardı biteviye
Kendi kabuğu içinde ıssız ve üzüntülü oda
Kedilerden kuşlardan yoksun hep bir demir karyola
Ama severdim kendimi ah! gözlerinin üstünde
Bir aydınlık çocuğu yetiştirilir gibi severdim **kendimi**
Ve kendimden uzak **kendimi bulacağımı güneşle ışımış**
Bilirdim pekâlâ bir **şiirin halatları içinde.**

Yarın sevgilinize bu kitaplardan birini
(ya da 100'ü aşkın kitap arasından herhangi bir "iyi" Oğlak/Edebiyat ürününü)
armağan edebilirsiniz.

Sevene Her Gün "Sevgililer Günü"

Sevene Her Gün "Sevgililer Günü"
D. H. Love
Çeviren: Fatma Yaşar
ISBN: 975-329-133-7
160 sayfa, 1. hamur
Kulağa Küpe Dizisi

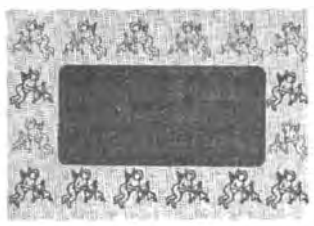

Romantizmin Altın Kuralları

Romantizmin Altın Kuralları
Raechel Donahue
Çeviren: Gökçen Arsal
ISBN: 975-329-172-9
160 sayfa, 1. hamur
Kulağa Küpe Dizisi

Teşekkürler Sevdiğim Erkek Olduğun İçin

Teşekkürler Sevdiğim Erkek Olduğun İçin
S. Matthews ve T. Nikuradse
Çeviren: Ayça Çavaş
ISBN: 975-329-061-6
160 sayfa, 1. hamur
Kulağa Küpe Dizisi

Teşekkürler Sevdiğim Kadın Olduğun İçin

Teşekkürler Sevdiğim Kadın Olduğun İçin
S. Matthews ve T. Nikuradse
Çeviren: Ayça Çavaş
ISBN: 975-329-062-4
160 sayfa, 1. hamur
Kulağa Küpe Dizisi

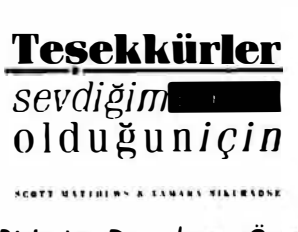

Meraklısına Aşk Rehberi

Meraklısına Aşk Rehberi
Jo Elder ve M. I. Wiser
Çeviren: Fatma Yaşar
ISBN: 975-329-014-4
160 sayfa, 1. hamur
Kulağa Küpe Dizisi

Alternatif "Kulağa Küpe" kitapları:

Erkekler Hakkında Bilmek İstediğiniz Her Şey

Evlilikte Altın Kurallar

Evli Bir Kadının Küçük Elkitabı

Erkekler ve Diğer Sürüngenler

Kadınlar İçin Hayat Bilgisi

Eşler İçin Hayat Bilgisi

Oğlak

KİTABEVLERİNİN DİKKATİNE: Çalıştığımız dağıtıcılar yalnızca; A ve B, Arkadaş, Barış, Birleşim, Dost, İmge, Özgür, Say, Yeni Çizgi ile Yön'dür.

Vitrindekiler

Bir Kadın ve Üç Buçuk Erkek/ *Banu H./ Kendi Yayını/ 283 s.*

"Doktora şunu sordum, - Normaller geneldir, doğrular özel midir? - Doğrular ortaklaşa bulunur. Doğruyu bulmak adına çıktığım yolda ortağım yoktu. Hep yanlış ortaklar seçtim kendime. Yanlışı doğruya çevirmeye çalışırken, yanlışı, yanlış kişilerle yaşadım. Yanlışı doğruya çevirmeye uğraşırken, yanlış ortağın doğru ortağa dönüşeceğini sandım. Ne büyük yanılgı, ne budalalık. Olayları doğruya çevirmek kolay, insanı doğruya çevirmek çok zor. Çünkü herkesin kendi doğrusu içinde. Ortak yok." diyor. Kitabın yazarı Banu H. Kitap özel basım, Dada dağıtımdan temin edilebilir.

Abdullah'ın Ablası/ *Şiir Erkök Yılmaz/ Yapı Kredi Yayınları/ 107 s.*

Abdullah bir küçük âşık. Hem de kendinden büyük bir Abla'ya. Babası Abla'ların yaşadığı apartmanda kapıcı. Annesi, babası, aşk acısı yetmezmiş gibi, Abdullah'ın bir de yeni doğmuş bir kardeşi var. Bu kadarla kalsa iyi Abdullah her gün de okul denen sevimsiz yere gitmek zorunda, keşke ölse ve her şeyden kurtulsa. Şu geri zekâlı kızlar, yanı başlarında oturan ama hiç anlayamadıkları (anlayamayacakları) öteki cins de canını sıkıyor. Ama yaşamın Abdullah'a küçük bir sürprizi var, aradığı ama bulamadığı belki de çok yakınında. Şiir Erkök Yılmaz'ın üçüncü kitabı Abdullah'ın Ablası, küçük bir çocuğun gözünden yaşama, aşka, büyümeye yalın ve sevimli bir bakış. Yazar bir çocuğun dünyasını, kaygılarını, umutlarını, masumiyetini başarıyla yansıtmış. Aslında Abdullah'ın kaygılarını hepimiz paylaşıyoruz ama belki de çocukların dünyasını bu kadar olağanüstü kılan, şu herkesin geçirdiği can sıkıcı değişim "büyüme".

Sahtekâr Şırıltı/ *Ercüment Aytaç/ Yapı Kredi Yayınları/ 60 s.*

1981 yılından beri Avusturya'da yaşayan, gazete ve dergilerde Türkçe ve Almanca yazılar yazan Ercüment Aytaç'ın ilk romanı "ve: blues" 1994'te çıkmıştı. Aytaç, genç ve ustalıklı dilini bu sefer öykülerinin kurgusunda kullanıyor. Kısa, fakat varoluşsal sorunlara içten bir yaklaşım taşıyan bu öyküler, genç edebiyatın iyi örneklerinden birini oluşturmakta. Öykünün gerçek şırıltısını duymayı özleyenler için...

Gemi Adamları/ *Zeyyat Selimoğlu/ Yapı Kredi Yayınları/ 344 s.*

"Gemi Adamları", yazarın daha önce tek tek yayımladığı, Direğin Tepesinde Bir Adam (1969), Kıçüstünde Toplantı (1971), Koca Denizde İki Nokta (1974) ve Karaya Vurdu Deniz (1975) isimli kitaplarının toplamı. Zeyyat Selimoğlu, 1922 İstanbul doğumlu. Günümüz hikâyecilerinden. Zeyyat Selimoğlu'nun hikâyeleri genellikle denizcilerin renkli ve hareketli hayatlarından alır konularını. Gemi Adamları; onlar da en az karadakiler gibi trajik, yalın, kıvrak, masum, kötü... Çımacı, çarkçıbaşı, süvari, ateşçi, kaptan.. ve diğerleri, hepsi insan. Tek fark: Onlar ıslak ve nemli bir ufukta yapıyorlar 'yolculuk'larını. Zeyyat Selimoğlu'nun yalın dili, muhteşem öykü atmosferinde Türk hikâyeciliğinde eşine rastlanmayan bir konu ve konuklarla birlikte olunuyor Gemi Adamları'nda. Gemi Adamları, şimdiye dek gözardı edilmiş, hakettiği ilgiden yoksun kalmış, araya sıkışmış bir kitap. Ancak Türk hikâyeciliğinde eşine az rastlanacak kitaplardan.

Reklamcılık Yaşantım&Bilimsel Reklamcılık/ *Claude C. Hopkins/ Çeviren: Mustafa K. Gerçeker/ Yapı Kredi Yayınları/ 222 s.*

"Reklamcılık Yaşantım&Bilimsel Reklamcılık", Claude C. Hopkins'in 1923 ve 1927 yıllarında yayımlanan iki kitabını birarada sunuyor. Claude C. Hopkins ürün tanıtımı ve satışında çığır açan pazarlama testleri, kuponla eşantiyon dağıtımı, reklam araştırması gibi bugün olağan sayılan tüm yenilikleri ilk düşünen ve uygulayan bir öncü. Hopkins'in sıfırdan başlayarak zirveye ulaştığı meslek yaşamını anlattığı bu kitap, yalnızca reklamcılıkla uğraşanlar için değil küçük ayrıntıların, sıradan insanların değerini kaybettiği günümüz için de sıcak, insancıl dersler içeren bir kılavuz niteliğini taşıyor.

Ex Libris/ *Hasip Bektaş/ Yapı Kredi Yayınları/ 155 s.*

"Ex libris, kitapseverlerin kitaplarının iç kapağına yapıştırdıkları, üzerinde adlarının ve değişik konularda resimlerin yer aldığı küçük boyutlu özgün grafik çalışmalardır," diyen kitabın yazarı Hasip Bektaş 1981 yılına kadar çeşitli okullarda resim öğretmenliği yaptı. 1984-1987 yılları arasında Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Bölümü'nde çalıştı. Özgün baskı resim ve fotoğraf alanında ödülleri olan Pektaş 1987 yılından beri Hacettepe Üniversitesi'nde öğretim görevlisidir. Ex librisin dünyada ve Türkiye'deki tarihi gelişimini, ex libris koleksiyonculuğunu, bu konuda dernekleri, yayınları, baskı tekniklerini yer alan eser, bu sanat üstüne renkli 100'den fazla örneği de içeriyor. Kısaca: Ufuk açıcı bir ilk kitap.

Totalitarizmin Kaynakları/1 - Antisemitizm/ *Hannah Arendt/ İletişim Yayınları/ 219 s.*

"Antisemitizm", Hannah Arendt'in, modern siyasal düşünceler kitaplığının klasikleri arasında yerini almış olan başyapıtı "Totalitarizmin Kaynakları"nın birinci cildi. Antisemitizm akımı, eski çağların Yahudi karşıtlığından farklı olarak, modern zamanlarda muazzam bir önyargılar yığınına ve komplo teorileri üretimine yataklık etti. Öyle ki, sahiden Yahudilerle ilgili somut bir mesele söz konusu olmadığında bile "Yahudi" sayılanları hedef alan komplocu, "asalım-keselim"ci kitle hezeyanlarına dayanak ve model oluşturabildi. Arendt eserinde bu süreci, antisemitizmin çağımızın totaliter ideolojilerinin temel bir yapıtaşı haline gelişinin 19. yüzyıl/20. yüzyıl dönümündeki tarihsel dinamiğini irdeliyor. Kitabın ilk bölümünde, Yahudi cemaatlerinin Batı'da millî devletler oluşurken nasıl 'kenarda kaldığını' ve bu kenarda kalışın milli devletlerin cumhuriyetçi-demokratik nitelikleri zayıflama sürecine girince ne gibi sonuçlar doğurduğunu gösteriyor. İkinci bölümde Yahudiler'in modern kapitalist toplum içindeki konumlarını ve 'ana toplum'la ilişkilerinin seyrini inceliyor. Yahudi sermayesi ile yoksul Yahudiler arasındaki ayrışmaya, Yahudiler'in özgün asimilasyon biçimi ile marjinalleştirilmeleri arasındaki ikileme dikkat çekiyor. Üçüncü bölümde Arendt, Yahudi meselesinin ve antisemitizmin şafağı sayılan ünlü Dreyfus Davası'nın parlak bir analizini yapıyor. Dreyfus Davası, içinde bulunduğumuz yüzyılın nice kitlesel sürek avlarının, bütün kamuoyunu sarsan dev demagojik kampanyalarının bir ilk-örneği... Dreyfus Davası, Arendt'e göre aynı zamanda Siyonist Hareketin de şafağı. Zaten Hannah Arendt Antisemitizm'de, Yahudi topluluklarının 'başlarına gelenler' karşısındaki reaksiyonlarının da acımasız bir eleştirisini yapıyor aynı zamanda.

Kalkınma İktisadı-Yükselişi ve Gerilemesi/ *Hazırlayan: Fikret Şenses/ İletişim Yayınları/ 359 s.*

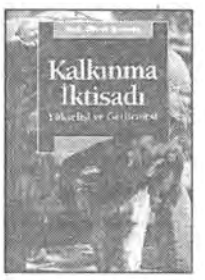

Kalkınma İktisadı, 1940'lardan '80'lere kadar sadece iktisatçıların değil, "dünya meseleleri" üzerine düşünen hemen herkesin ilgi odağıydı. Özellikle "azgelişmiş" ülkelerde, yani Üçüncü Dünya'da 21. yüzyıla yaklaşırken bu konu kenara itilmiş görünüyor. Oysa Üçüncü Dünyalıların sorunları derinleşerek sürüyor. Dünya nüfusunun yüzde 75'ini oluşturan bu ülkelerin gelişme sorunlarını dert eden iktisatçıların da nesli tükenmiş değil, neyse ki... Prof. Dr. Fikret Şenses, elinizdeki kitapta, bu çizgideki bir dizi iktisatçının önemli makalelerini derlemiş. Şenses, Üçüncü Dünya ülkelerinin iktisadi ve sosyal sorunlarının piyasa ağırlıklı yaklaşımlarla çözülemeyeceğine, Kalkınma İktisadı'nın ayrı bir bilim dalı olarak gerekliliğine dikkat çekiyor. Kitapta, Üçüncü Dünya ekonomilerinin gelişme tarihinin ve gelecek perspektiflerinin analizine dönük kapsamlı makaleler yer alıyor. Yine sadece iktisatçıları değil herkesi ilgilendiren temel konu başlıkları hakkında çözümlemeler var: Kalkınma sorununun tarihsel yönü, enflasyon ve istikrar politikaları; uluslararası borç krizi; sanayileşme ve dünya ekonomisi, azgelişmiş ülkelerin sanayileşme tecrübelerinden çıkarılacak dersler; devletin sanayileşme politikasına etkisi...

Usulcacık/ *Atilla Atalay/ İletişim Yayınları/ 207 s.*

Atilla Atalay'ın ilk kitabı "Usulcacık..." Mizah yazarlığındaki ürünlerinin, ilk kez bir kitap olarak derlenişi. Bu dalın ustalarına bir dakikalık saygı duruşuna, Suavi Süalp'in "Gene İy Dayandık" adlı öyküsü eşlik ediyor. Yazarlığın bir meslek, kafa emeğinin bir değer üretmek olarak görülmediği bir dünyaya dayanmak... Hem de o dünyanın tam göbeğinde soluk alıp verecek; o dünyayı yazarak, anlatarak. Mafyacılar, hayali ihracatçılar, rüşvetçiler, torpilciler, kooperatifçiler, akşamcılar, enteller, reklamcılar, meclis komisyoncuları, makam mevki sahipleri, provokatörler, sülalesi genişler arasında, şaşkın ve dayanan insanları anlatıyor Atilla Atalay, usulcacık...

Yanlış İlişkiler/ *Anita Brookner/ Çeviren: Alev Bulut Kerimoğlu/ Telos Yayıncılık/ 203 s.*

Kocasından ayrılmış yalnız bir kadın, Blanche Vernon, kimsenin kendisine acımasına izin vermeden yaşamak ister. Bütün gün kendini meşgul etmeyi bir onur sorununa dönüştürür, her gün Ulusal Resim-Heykel Galerisi'ne gider, hastanede gönüllü hemşire olarak çalışır. Hastaneye gelen bir anakızın hayatlarına karışır, daha sonra da başka, tuhaf hayatlara. Bu ilişkiler ona hayatla ilgili önemli bir ger-

çeği öğretir: Mitoloji tanrıları gibi bencil, acımasız, güçlü ve yağmacı insan sınıfıyla hayatları yağmalanan insanların var olduğu gerçeğini. Kocasının kendisini çocuksu, kaprisli, bencil bir kadın için neden bıraktığını anlamaya çalışırken, sorunun Adem ile Havva, kadınla erkek arasında değil, iki insan sınıfı, her şeyi gövdeye indirenlerle başkalarına yem olanlar arasında olduğunu kavrar. Hayatını yağmalattırmamalı, kimseye çaldırmamalıdır. "Yüzyıl sonra da zevkle okunacak bir klasik" olarak nitelenen Yanlış İlişkiler söylenmeden bırakılmış şeylerle genişleyen ve derinleşen, okununca bitmeyen kitaplardan hoşlanan okurun seveceği bir roman.

Yeşil Papa/ *Miguel Angel Asturias/ Çeviren: Cemal Süreya/ İlke Basın Yayım/ 432 s.*

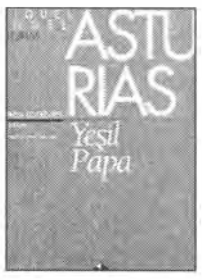

1967 Nobel Edebiyat Ödülü'nün sahibi olan Guatemalalı çağdaş yazar Miguel Angel Asturias (1899-1974), Latin Amerika edebiyatının usta yazarlarından biridir. Asturias'ı usta yapan özellik, yerel halk kültürünün değerlerini destanlaştırmadaki başarısıdır. Asturias, şiirsel diline kattığı Maya söylenceleriyle yeni bir söylem yaratmıştır. 1946'da yayımlanan "Yeşil Papa" (El papa verde) romanı Asturias'ın destansı bir yapıtıdır. Cemal Süreya'nın Türkçesiyle sunulan bu romanında yazar, bir muz şirketinin Orta ve Güney Amerika'daki sömürüsünü ve işçilerle küçük toprak sahiplerinin bu sömürüye karşı direnişlerini masalla gerçeğin iç içe olduğu bir söylemle aktarıyor.

Kuşatılanlar-İslam ve Batı'nın Jeopolitiği/ *Graham E.Fuller-Ian O. Lesser/ Çeviren: Özden Arıkan/ Sabah Kitapları/ 174 s.*

Müslüman dünya ile Batı arasında**ki sürtüşmenin tabiatını araştı**ran **bu kitap, her iki tarafta meş**ruiyet **kazanmış algılayışları ve** küs**künlükleri** ele **almak**tadır. 'Batı'ya **karşı İslam' argümanının, dünya ölçeğindeki** yeni mücadele arenasını **temsil** etmediğini savunan yazarlar, devletlerin karşıt bloklar halinde saflarını sıklaştırmasının önüne geçmek için dikkatle ele alınması gereken özgül konuları, sözgelimi Müslüman devletlerin reel güçlerini geliştirme ve stratejik arenada Batıyla ilişkilerini eşitleme doğrultusunda İslam'ın giriştiği çabaları; Müslüman ülkelerin iç politikasında İslam'ın büyüyen rolünü; geleneksel otoriter düzenlerden kopuşu sağlamak için acilen gerçekleştirilmesi gereken politik, ekonomik ve toplumsal değişimi incelemektedirler. Kitabın merkezini oluşturan savlar arasında, otoriter düzenden kopuş içeren kapsamlı reformların büyük bir önem taşıdığı; politik İslam'ın Müslüman ülkelerdeki kurulu düzene yönelttiği tehdidin, Batı karşısında oluşturduğu tehditden çok daha büyük olduğu; iki tarafın şiddete dayalı biçimde karşı karşıya gelmesini önlemenin en iyi yolunun, İslamcı güçleri politik süreçle bütünleştirmek olduğu yer alıyor.

Palto/ *Nikolay Gogol/ Çeviren: Cemal Süreya/ İlke Basın Yayım/ 118 s.*

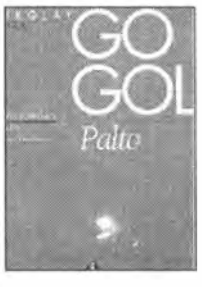

Kendisinden sonra gelen tüm Rus yazarlarını etkilemiş olan ve Dostoyevski'nin deyişiyle "tüm Rus gerçekçilerinin onun paltosundan çıktığı" bilinen Nikolay Gogol (1809-1852), oyunları ve öyküleriyle modern Rus edebiyatının kurucularından ve öncülerinden biri olmuştur. Eşsiz bir gerçekçilikle ve yergi diliyle yaşadığı dönemin Rusya'sının kötülüklerini, çarpıklıklarını, gülünçlüklerini sergileyen Gogol'ün, olanca özverisiyle edindiği paltosunu çaldıran bir küçük memurun üzüntüden ölmesini anlatan "Palto"su, en ünlü ve en önemli oyunlarından biridir. Yazarın, küçük insanların dramını yansıtmaktaki başarısını gösteren "Palto"yu Cemal Süreya'nın Türkçesinden zevkle okuyacağınıza inanıyoruz.

Gönül Eğitimi-Bir Delikanlının Romanı/ *Gustave Flaubert/ Çeviren: Cemal Süreya/ İlke Basın Yayım/ 520 s.*

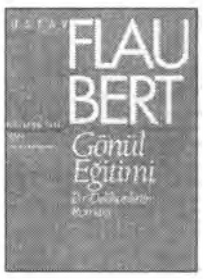

Gustave Flaubert, 1821-1880 yılları arasında yaşayan ve yapıtlarıyla XIX. yüzyıl Fransız edebiyatında romantizmden gerçekçiliğe geçişi sağlayan bir yazar. Flaubert'in özgün adı 'L'education semtimatale" olan "Gönül Eğitimi-Bir Delikanlının Romanı" adlı yapıtı, iki büyük romanından biri. Flaubert, Cemal Süreya'nın Türkçesiyle sunulan bu yapıtında, 1848 Devrimi dönemi Fransa'sını anlatıyor. Devrim döneminin burjuva ve işçi yaşamlarını, salonları bir arada anlatan bu roman, o dönemi en iyi anlatan roman olarak dünya edebiyatındaki yerini almıştır. Flaubert, bu romanında, coşkulu düşleri olan Marie Arnooux, Henry ve Jules adlı gençlerin yaşamlarını, aşklarını ve düşkırıklıklarını anlatırken aynı zamanda başarılı bir biçimde dönemin Fransa'sının panoramasını da çizmekte.

Kız Bebek/ *Gloria Naylor/ Çeviren: Püren Özgören/ Can Yayınları/ 358 s.*

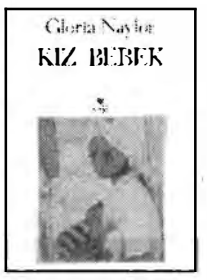

Brewster Place'li Kadınlar adlı kitabıyla 'American Book Award' Ödülünü kazanan Gloria Naylor bu romanı için zamandışı ancak inanılmayacak kadar özgün bir dünyayı seçmiş: Willow Springs. Hiçbir eyalete ait olmayan, sıcaklığını ve sevecenliğini hâlâ yitirme**miş olan Willow Springs**. Dünyayla **arasındaki tek bağ, her fırtınada** yerle bir olan bir **köprü, ama dünyadan kesin**likle kopuk değil. **Orada insanlar hâlâ bitkisel ilaçları** kullanıyor ve **adaya köle olarak gelen atalarına saygı** gösteriyorlar. **Willow Springs'de yaşayanlardan** biri de Day Ana. **Day soyunun bu en yaşlı üyesi, yıldırım**lara istediğini **yaptıran, düşlerinde sırları gören bir k**abile reisi. Kızkardeşinin torunu olan, inatçı, başına buyruk Cocoa'nın, yani Kız Bebek'in yaşamı ve ruhu adanın karanlık güçleri tarafından tehlikeye sokulunca, Day Ana elindeki olağanüstü güçleri harekete geçirmek zorunda kalır. Kız Bebek'in New York'ta, milyonlarca insanın arasında âşık olmayı seçtiği erkekse, oraya henüz hiç adım atmamış olsa da, Willow Springs'e hiç mi hiç yabancı değildir ve Day Ana bunu daha ilk görüşte anlar. Kız Bebek kuşaklar boyu süren, sevecen, inanılmaz, sihirle ve sağduyuyla dolup taşan, duygusal bir destan.

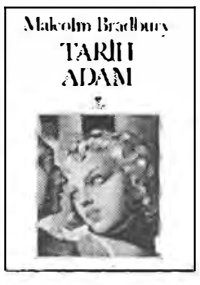

Tarih Adam/ *Malcolm Bradbury/ Çeviren: Mehmet H. Doğan/ Can Yayınları/ 255 s.*

Howard Kirk, İngiltere'nin Watermouth Üniversitesi'nde, sosyoloji bölümünde öğretim görevlisi. Karısı Barbara ise kendine sürekli yeni uğraşlar bularak kocasının yaşamına ayak uydurmaya çalışan bir kadın. Evli, ama alabildiğine özgür yaşayan, birbirini kısıtlamayan ve evliliklerini bu temel üzerinde yürüten bir çift. Yılda bir verdikleri ve öğretim üyesinden öğrencisine kadar fakültenin her kesiminden kişilerin katıldığı çılgın partileriyle de ünlüler. Bir üniversite kampüsünde olup bitenler kadar, öğretim üyeleri ve öğrencilerin karmaşık, sorunlu, sapkın yaşamlarını içerden birinin bakış açısıyla sergileyen "Tarih Adam", müthiş bir gözlem gücü koyuyor ortaya. Çağdaş İngiliz edebiyatında önemli bir yeri olan Malcolm Bradbury, günümüz uygarlığının aldığı yeni biçemi, acımasızca, sınırsızca kullanılan özgürlüğü, üniversite çevresindeki çıkar çatışmalarını, bu kitapta hem ironik, hem gerçekçi bir dille masaya yatırmış.

Nasreddin Hoca/ *Hazırlayan: Abdülbâki Gölpınarlı/ Abidin Dino'nun çizgileriyle/ İnkılâp Kitabevi/ 149 s.*

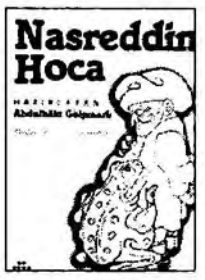

Nasreddin Hoca öyle bir kişiliktir ki, hiçbir zaman tamamlanıp bitmiş denemez, yüzlerce kez yeni baştan tasarlanmakta ve yalnızca kendisini yaratanlara benzemektedir. O, bu fıkralarında, hoyrat iktidar tutkusu karşısında güleryüzlü yürekliliğin, serinkanlı bir güç ve mertliğin, ağırbaşlılığın ve özenli olmanın neler yapabileceğini gösteren ulusal bir simgedir... Bu kitapta, Hocanın inanışlarla, sosyal hayatla, Timur'la ilgili ve diğer fıkralarından 295'i yer alıyor.

Kör Gözüne Parmağım-Garip ama gerçek olaylar/ *Nurettin İğci/ Ad Yayıncılık/ 125 s.*

"Kör Gözüne Parmağım" Nurettin İğci'nin beşinci kitabı. Öncekiler birer özgün yapıttı. Bu ise bir derleme. Yurttan ve dünyadan ilginç olaylarla dolu bu kitabı okurken yanınızda koca bir çuval dolusu "A" harfi bulundurmanızda yarar var. Çünkü, her haberi okurken "AAAA!" diyeceksiniz. Neler yok ki? Edirne'de ağrıyan dişine kurşun sıkan çiftçi, antrenmanda gaz kaçırdığı için cezalandırılan ulusal atıcı, cenazesi vinçle kaldırılan 450 kiloluk Mısırlı, Antalya'da bıyıklarının ucuna bayrak asan adam, Amerika'da ameliyatı bırakıp yemeğe giden doktor, Manisa'da sevdiği yerine annesini kaçıran şaşkın âşık, Hindistan'da süt içirilen heykeller, Adana'da ağaçta uyuyup gözünü hastanede açan uykucu, İsveç'te iş arayan 91'lik nine, Ukrayna'da sevgilisinin burnunu yiyen genç, Teksas'ta okula gitmek için 220 kilometrelik bir mücadele veren öğrenciler, Japonlar'ın yaptığı kâğıt mendilli şapka, bisiklet yiyince ölen dünya metal yeme şampiyonu, sekiz yaşında doktor olan Çinli çocuk ve daha niceleri...

Gözleri Hep Üzerimizde/ *Bedri Baykam/ Ümit Yayıncılık/ 24 s.*

Gözleri Hep Üzerimizde... Bedri Baykam, bu gözlerin içine içine bakmayı başaran aydınlardan yalnızca biri... Bütün Türkiye'yi dolaşarak konuşmalar yapıyor, gazete ve dergilere yazıyor, resimlerini sergiliyor. Etkinliklerini yurtiçi ve dışında sürdürüyor, usanmadan, inançla... Gözleri Hep Üzerimizde, Bedri Baykam'ın karşıdevrimcilerle savaşımının kitabı. Yekta Güngör Özden'in önsözünün de yeraldığı yapıtında Baykam'ın, "medya"daki tutarsızlıklara; yoğunlaşan antilaik, şeriatçı yapılanmalara; sol ve sağ politikalara ilişkin görüşlerini, eleştirilerini, uyarılarını, çağrılarını bulacaksınız. Tüm Kemalist aydınların Türkiye üzerine oynanan oyunları, kurulan tuzakları görmesi için çabalıyor Bedri Baykam. Tüm hak ve özgürlüklere bilinçle sahip çıkmanın başka yolu olmadığına inanıyor. "Hem Atatürk'ün, hem onun yolunda canını vermiş Mumcular'ın, Aksoylar'ın Gözleri Hep Üzerimizde" diyor. Unutmayın , Gözleri Hep Üzerimizde...

Gündelik Hiçlik/ *Zoé Valdés/ Çeviren: Yaman Aksu/ Telos Yayıncılık/ 126 s.*

Evet, Küba'dan geliyor Zoé Valdés. Güney Amerika genç kuşak edebiyatının parlak temsilcilerinden. "Gündelik Hiçlik"in kahramanı, genç bir kadın. On yedi yaşında değiştirdiği adı Patria. Yani, Vatan. Fidel'in söylevini dinlerken doğum

sancıları tutan annesi, kalabalık arasında hastaneye taşınırken, Che, karnının üzerine bir Küba bayrağı örtmüş. Babası, eşini ve kızını uzun süre bağışlamamış, 1 Mayıs'ta doğmuş birçocuk sahibi olma gururunu bir-iki dakikayla kaçırttıkları için. Hayır, bu bir güldürü ögesi değil. Yürek burkan bir devrimci saflık ve inanç... Ve bir şanlı dönemden bir kısakaca alınmışlık dönemine uzanan otuz yıllık yolculuğun, biri "Hain" biri "Nihilist" iki "sevgili"yle yaşanan "aşk"ın, isyancı, lirik, kışkırtıcı, erotik, umutsuz romanı. "Yüzünü şiddetin ateşi kavurmuş, gözleri neredeyse sürekli nemli" bir kadın, "Cennet'i kurmak isteyen bir adadan" geliyor. Ne Cennet'ten ne de Cehennem'den "Ne seninle oluyor ne de sensiz"liğin tanıklığından...

---

20. Yüzyılın Şeytan Üçgeni - ABD-Petrol-Dolar/ *Cenk Pala/ Kavram Yayınları/ 256 s.*

Dünyanın yakın geçmişte yaşadığıiki petrol krizi, tüm dünyayı olumsuz ekonomik gelişmelerle uğraşmak zorunda bırakmıştır. Her iki krizin gelişmiş ve azgelişmiş ülkeler üzerindeki etkileriyle birlikte, krizin çıkış dinamiklerini ve özellikle ilkinde yaşanan fiyat artışlarına tarafsız kalan hatta zaman zaman destekleyen ABD stratejisinin hedeflerini, bugüne yansımalarını ve geleceğe yönelik ipuçlarını inceleyen 20. Yüzyılın Şeytan Üçgeni, ABD-Petrol-Dolar üçgeninin dayanılmaz cazibesine bilimsel bir yaklaşım getirmekte. 1970'lerde çökmekte olan dolar sistemini ABD'nin nasıl kurtardığını çok zengin belgelere dayanarak anlatan çalışma, "her kötülüğün altında ABD arayanlar" nitelemesine kesinlikle düşmeyerek, ABD'nin dünyanın başına nasıl çoraplar ördüğünü bilimsel yansızlıkla ve çok rahat okunur bir dille anlatmaktadır.

Teknolojik Gelişme ve Özelleştirme-Telekomünikasyon Sektörü Üzerine Bir Deneme/ *Alkan Soyak/ Kavram Yayınları/ 162 s.*

Teknoloji, teknolojik gelişme ve azgelişmiş ülkelerin teknolojik yeteneği, iktisatta önemli bir tartışma alanını oluşturur. Azgelişmiş ülkelere yönelik olarak firma ve sektör bazında yapılan amprik çalışmalar, bu ülkelerde önemli bir teknolojik yetenek birikiminin varlığını göstermektedir. Türkiye'deyse teknolojik yeteneğe yönelik çalışmaların sınırlı kaldığı gözlenmektedir. Teknolojik Gelişme ve Özelleştirme, işte bu saptamalardan yola çıkarak, Türkiye'de telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren üç firmada yapılan alan çalışmasına dayanan bir ilk kitap olma özelliği taşımakta. Çalışma ve dolayısıyla kitap, benzer konumdaki ülkeler düzeyinde de ilk. Özelleştirme öncesi ve sonrası yerel telekomünikasyon firmalarının teknoloji geliştirme çabalarının niteliğinde yaşanan yapısal değişimlerin analizini yapmakta ve gelecekte olacaklar için de satırbaşları açmaktadır.

İnsan, Toplum, Bilim - 4. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi Bildiriler/ *Derleyen: Kuvvet Lordoğlu/ Kavram Yayınları/ 404 s.*

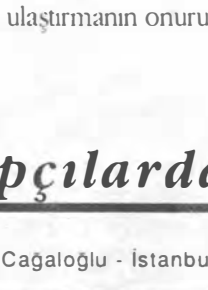

Türkiye'de çok yankı getirmeyen ama sonraki yıllarda pek çok şeyi belirleyen toplantılar, kongreler yapılır. Bunlardan biri de 1995'te yapılan 4. Sosyal Bilimler Kongresi'dir. Kongreye sunulan bildirilerden, yayımlanmasının yararlı olacağı düşünülenlerinin oluşturduğu" İnsan, Toplum, Bilim", popülerleşmemiş ve anonimleşmemiş çok önemli bir çabanın verilerini kullanıma sunmaktadır. Üretim Organizasyonları ve Emek; Bilim, Felsefe ve Etik; Eğitim, Bilim ve Kültür Politikaları; Toplumsal Kuramlar, Yöntem ve Çevre; Antropoloji; Çeşitli Disiplinlerin Eğitim ve Araştırma Sorunları; Kadın Araştırmaları, Kapsam, Yöntem ve Siyaset; İletişim bölümleri altında toplanan 24 makale, Türkiye'nin çok önemli sorunlarını irdelemekte ve önerileri tartışmaya açmaktadır.

Küreselleşme ve Demokratikleşme/ *Alpaslan Işıklı/ Tüze Yayıncılık/ 396396 s.*

"İnsanlığı tehdit eden her türlü tehlike, din, dil, ırk ayrılığı yüzünden aralarında duvarlar örülmüş bulunan insanlar arasında karşılıklı anlaşmaya ve dayanışmaya dayalı birliği zorunlu kılıyor. İnsanları birbirlerinden ayıran duvarların yıkılması, her türden bağnazlık kesin bir yenilgiye uğratılmadan ve değişik milliyetlere mensup insanlar arasında yakınlaşma ve değişik inançlar arasında diyalog sağlanmadan nasıl mümkün olabilir? Küreselleşen sermayeye etkin bir yanıt oluşturabilecek evrensel boyutlu bir demokratikleşmenin, ancak bu yolla sağlanabileceği açıktır. Ne yazık ki bugün için ulaşılması çok güç görünen bu hedeflere ulaşabilmek için gerekli olan ideolojik aydınlanmanın gerçekleştirilmesi açısından, sıkı sıkıya paraya bağlı bir alan olmaları dolayısıyla, politika da ve hatta bilim de en azından şimdilik pek umut verici görünmüyor. Bu yönde, hedefin büyüklüğü karşısında çok mütevazi de olsa, çok anlamlı bir adıma, bir sanat adamı tarafından işaret edildiğini görüyoruz. Bu önsözün son cümlesi olarak bu ünlü yazarın, Nijeryalı Nobel edebiyat ödülü sahibi Wole Soyinka'nın şu sözlerini aktarmak istiyorum: "Niçin, Güvenlik Konseyi'ni demokratikleştirerek işe başlamayalım? Yetkilerini niçin genişletmeyelim ve oluşmakta olan bu yeni düzende, kaderleri sözkonusu olanlara, niçin biraz daha gerçek anlamda söz hakkı tanımayalım?" diyor Prof. Dr. Alpaslan Işıklı.

Bir B. Russell seçkisi

NEDEN HIRİSTİYAN DEĞİLİM?

" Herhangi bir dönem, dinine ne kadar yoğun ilgi duymuşsa dogmatik inanç o kadar kuvvetli olmuş, zalimlik o denli artmış ve işler o denli bozulmuştur."

Neden Hıristiyan değilim adlı eserinde İngiliz filozoffu Russell böyle söylüyor.

Dogmaların yeniden senaryolaştırıldığı ve dincilerin perdede boy boy gözüktüğü, "takiye" adlı oyunun oynandığı günümüz sahnesinde, bilimin ışıklı yolunda ilerleyen erdemli kişilerin başuçlarında saklayacakları, ceketlerinin, paltolonlarının ceplerinde ve dost ortamlarında alıntılar yaparak konuşacakları bir RUSSELL seçkisi'ni Toplumsal dönüşüm yayınları, 1997 yılında okurlarına ulaştırmanın onurunu dokularının içinde hissetmektedir.

Tüm Kitapçılarda

TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM YAYINLARI

Narlıbahçe Sk. No: 6/3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: (0212) 527 98 25

Toplumsal Dönüşüm - 2B Bilgi-Birikim - Kardak Uluslararası Basın Yayın Ticaretin Kuruluşlarıdır

Türkiye'yi sarsacak kitap çıktı!

Ali Kemal Meram

PADİŞAH ANALARI

ve 600 yıl bizi yöneten devşirmeler

- Arap ve Acem kültürlerinin **"din, mezhep, tarikat"** gibi yabancı töre ve inançların çıkmazında Türkler'in yüzyıllardır nasıl bocaladıkları ve en ilkel yaşam çizgisinden bir türlü ayrılmaksızın, Cumhuriyet çağına erişmiş oldukları açıklanmalıydı.
- Gerçek yüceliği hâlâ yeterince kavranamayan, kavranılmaması için Osmanlı kalıntılarının var güçleriyle gölgeledikleri (Kuva-yi Milliye Hareketi), bu ayrıntılı belgeselin ışığında tüm yüceliği ile ortaya çıkmalıydı.
- **"Ecdadımız"** sloganıyla yeniden yaldızlı yalanlarla nitelenen ve yüceltilmeye kalkışılan Osmanoğulları'nın kuruluşundan batışına değin, Türk soyu ile ilintisizlikleri, tarihsel akışı içinde gözler önüne serilmeliydi. Onların, yalnızca **"dönmelerle devşirmelerin ecdâdı"** oldukları gerçeği tüm ulusça kavranmalıydı.
- **(Nakşibendi)ci ve (Nurcu)** tekkelerde sürüp giden Arapça Kur'an kurslarında Osmanoğullarını yüceltip en başta Kuva-yi Milli ve onun Önder kadrosuna düşman yetişenlerin kim ve ne oldukları iyice anlaşılmalıydı.
- Her yıl (İstanbul'un Fethi) törenlerinde sur ve kale duvarları üstüne tırmandırılan (Yeniçeri giysili) kişilerin tarihe ve gerçeğe ters düşen görüntü olduğu kadar, **Mehter / Mehterân** bölüğünün Devşirme ve dönmelerden olduğunu da açıklayan olmadı.
- **Sırp prensesi (Despina)'**dan doğan "Fatih" diye anılan 2. Mehmet'in başlattığı Türk düşmanlığının 477 yıl sürdüğünü, baba ve otuz beş kardeşini bir gecede öldürttüğünü de hiçbir kaynak açıklamadı.

4. BASKI

Tüm Kitapçılarda

TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM YAYINLARI

Narlıbahçe Sk. No: 6/3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: (0212) 527 98 25

Toplumsal Dönüşüm - 2B Bilgi-Birikim - Kardak Uluslararası Basın Yayın Ticaretin Kuruluşlarıdır

KİTAP ÖDÜLLÜ BULMACA

İLKER MUMCUOĞLU

Önce aşağıda tanımları verilen sözcükleri bulmaya çalışın ve her bir harfi bir yatay çizgi üzerine gelecek biçimde yazın. Sonra çizgilerin altlarındaki sayılara göre bu harfleri bulmacadaki aynı sayılı karelere aktarın. (Kara kareler iki sözcük arasını gösterir. Bir satırın sonunda kara kare yoksa, bu, sözcüğün alttaki satırın başına sarktığını gösterir).

				1	J	2	J			3	J	4	G	5	D	6	D	7	K	8	I	9	B
		10	A	11	I	12	I	13	J	14	F	15	J			16	K	17	E	18	B		
19	B	20	J			21	B	22	G	23	B	24	D	25	J	26	I	27	K	28	K		
29	F	30	I	31	C	32	E	33	B	34	C			35	A	36	H	37	E	38	J		
39	B	40	A	41	B	42	C	43	C	44	H			45	B	46	D	47	G	48	D	49	J
50	J	51	G	52	G			53	C	54	B	55	B	56	H			57	H	58	B	59	G
60	I	61	D	62	E			63	K	64	H	65	C			66	B	67	J	68	A	69	D
70	A	71	G	72	F			73	H	74	K	75	K	76	A	77	A	78	E	79	H		

ADI, SOYADI:.....

ADRESİ: .....

.....

Bulmaca tamamlanınca, sorulan tanımların karşılığı olan sözcüklerin ilk harfleri yukarıdan aşağıya doğru bir şairimizin adını oluşturacak; bulmaca karelerindeyse, aynı şairin "İnsan aşklarının külüdür" adlı kitabından dizeler ortaya çıkacaktır.

Tanımlar ve sözcükleriniz:

A. "... Sınıfı" (Rıfat Ilgaz'ın ünlü yapıtı).

40 68 35 70 10 76 77

B. "Yaşamın Trajik Duygusu", "Sis" ve "Yaman Adam" adlı yapıtları da yaratan, İspanyol yazar (soyadı önce önadı sonra yazılacak ve aradaki "de" kullanılmayacak).

55 19 41 23 33 54 66

45 39 21 18 9 58

C. "John ..." (Beatles'ın bir üyesi).

31 43 34 42 53 65

D. Kümebulut.

48 24 5 46 69 6 61

E. "... Bir Yalnızlıktır" (Sefa Kaplan'ın bir şiir kitabı).

62 37 32 78 17

F. Eski Türk güreşlerinden birisi.

14 29 72

G. "... ... badem gözlü olur, kel ölür sırma saçlı olur" ("bir kimse ya da bir şey yok olunca, ortadan kalkınca değer kazanır" anlamında söylenir).

59 4 52 22 47 51 71

H. (Kümes hayvanları, kuşlar) Geceyi geçirmek, uyumak için bir sırığa ya da dala konmak.

44 57 56 64 79 36 73

I. James Joyce'un, "Ulysses" adlı yapıtına, çevirmen Nevzat Erkmen'in verdiği ad.

11 12 30 8 60 26

J. "Uzun Sürmüş Bir Yaz" ve "Kadınlar Kitabı" adlı öykü kitapları da olan yazar.

1 20 50 38 15

3 49 67 13 2 25

K. Klavsen.

75 27 28 63 74 7 16

363. sayının çözümü:

A. Kanunsuz, B. Ateşleri de Yakılmıyor, C. Progeria, D. Larisa, E. Uagadugu, F. Mihri, G. Biniş, H. Alban Berg, I. Gbb, J. Ariza

Metin: Bu kaplumbağanın adı Şair, ona bir şiir yazarsan bulutu geri gelir. Yoksa bir daha geri gelmez."

363. sayımızdan kitap kazananlar:

Ankara'dan:Yaprak Anıl, Erdal Serdar, Gülen Taner, Zeynep Develioğlu, Ahmet Özkan, İzmir'den: Nurten Aslanoğlu, Umut Erdem Günbaş, Ömer Ediboğlu, Zonguldak'tan: Sema Çapanoğlu, Türkan Çakır, Erzurum'dan: Caner Sağlam, Erdal Yurtsever, Semiha Terlemez, Gökalp Kabacaoğlu, Balıkesir'den: Seçkin Güvenç,Hayriye Özyurt, Trabzon'dan: Gamze Göktürk, Ş.Urfa'dan: Şeref Kayacan, Tavşanlı'dan: Engin Özkul, Edirne'den: İlker Tekel Çorum'dan: Cafer Gürhan, Sinop'tan: Doğan Özdemir, Muğla'dan: Tuğçe Bıyıklıoğlu, Manisa'dan: Cemaliye Hızal, Antalya'dan: Mustafa Bodur.

Doğan Hızlan'dan "Kitaplar Kitabı"

Otuz yılın emeği

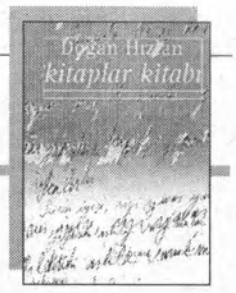

Son otuz yılın Türk kitap tarihi, edebiyat tarihi gibi de değerlendirilebilecek bir yapıt "Kitaplar Kitabı". Tanımadığımız kimi yazarı tanıtacak, okumadığımız kimi kitaba yönelmemizi sağlayacak, sosyal, siyasal, kültürel ve sanatsal bir dünyada, bir haritada, bir panoramada bulacaksınız kendinizi bu kitapla.

GÜLTEKİN EMRE

Doğan Hızlan yazılarının tutkunları, onun **Yazılı İlişkiler**'ini (1983), **Günlerde Kalan**'ını (1983) ve **Sanat Günah Çıkarıyor**'unu (1992) elbette okumuşlardır. Doğan Hızlan'ın kitap tanıtma yazılarına getirdiği tadı da biliyorlardır.

Kitaplar Kitabı (Haziran 1996) Doğan Hızlan'ın otuz yıllık emeğini içeriyor. Yani "Bu kitapta otuz yılın edebiyat panoramasını bulacaksınız." O, yazılarıyla "Yazarların, şairlerin edebiyat haritası"nı çizmiştir hep. Doğan Hızlan okuduğu, sevdiği kitapların ona verdiği zevki başkalarıyla da paylaşmak isteyen, kitaplara, yazarlara sevgiyle yaklaşan bir eleştirmendir. Onun kitap tanıtma yazılarını kupkuru tanıtmalar olarak almamalı, yer yer eleştirinin sınırlarına da girerek sevdiği, yakın takibe aldığı yazar ve şairlerin gelişimlerine de tanıklık ediyor. Yani "Kitaptaki adların değişim/gelişim serüvenini net bir biçimde görebilirsiniz." **Kitaplar Kitabı**'nda.

Ne yazık ki güncelin selinde savrulup giden kitapları bulamayacaksınız **Kitaplar Kitabı**'nda. Kalıcı, edebiyat tarihimizde yeri olan yazar ve şairlerin yapıtlarıyla sürekli birlikte olacaksınız bu kitapla, Okumadığınız, pek dikkat etmediğiniz bir yazara, onun bir kitabına sokulacak, sizin için yeni bir yazar ve onun bir kitabını okumaktan mutlu olacaksınız. Eğer siz bir kitap kurduysanız, yani okumaya düşkünseniz ve Türk edebiyatını seviyorsanız, kendi yazarlarımızı tanımaya meraklıysanız; bundan sizin kazançlı çıkacağınızı söylememe gerek yok sanırım.

"Bazı kitapların yayımlandığı yıllardaki albenisi kalmamıştır, edebiyat tarihinde, yazarın kendi tarihindeki önemi bu kitapta yer alması için yeterli bir nedendir. Hatırlatmak isterim, o kitaplar olmasa, bugünkü edebiyat çizgisine ulaşmamız imkansızdı. Borç ödeyenlere vefasızlık etmedim. Çünkü her eleştirmenin sorumluluğunun, işlevinin bu olduğu inancını hep savundum."

Bir eleştirmenin böylesine içten olmasının kazancını işte **Kitaplar Kitabı**'nda buluyoruz. Sevgiyle yaklaştığı, kendinde iz bırakan kitapları kitabına alan Doğan Hızlan, beğenmediği "nice kitabı yayımlanmamış" sayar. "Çünkü biliyorum ki kötü kitap kendi kaderini çizer."

"Neler bulacaksınız bu kitapta? "Birçok kitap, birçok yazar ve şair."

Kitaplar Kitabı'nda yer alan yazıların özelliğini de şöyle değerlendiriyor Doğan Hızlan: "Kitap yazıları, eleştirme ile tanıtma arasında gelgitlerin özelliğini taşıyor. Bazı kitap yazıları, tanıtmanın sınırlarında kalırken, bazı yazılar eleştiri sınırının içine giriyor."

Kendi alanında tek **Kitaplar Kitabı:** "Türkiye'de bu kadar çok ve çeşitli kitap yazılarının bir anda bulunduğu bir kitap yok. Kitabın değil, kitap/edebiyat/yazar birlikteliğini, iç ilişkilerini" yansıtır bu yapıtında Doğan Hızlan.

Kitaptaki "Yazılar toplamını bir sözlük gibi de kullanıp, okuduğunuz, sevdiğiniz bir yazar ve kitabı hakkında bilgi edinebilirsiniz. Onlar üzerine verilmiş yargılar sizde başka çağrışımlar yaratabilir."

Doğan Hızlan emeğe, ürüne, yazara, şaire saygılı bir eleştirmen. Eleştirirken akıl verici değil, "Kitabın özelliklerini, niteliklerini" ortaya çıkarmaya çalışır yazılarında.

Kitaplar Kitabı'nda 144 yazarın 238 yapıtı yer alıyor. Tam bir kütüphaneyle baş başa okurlar, kitapseverler.

Son otuz yılın Türk kitap tarihi, edebiyat tarihi gibi de değerlendirilebilecek bir yapıt **Kitaplar Kitabı**. Tanımadığımız kimi yazarı tanıtacak, okumadığımız kimi kitaba yönelmemizi sağlayacak, sosyal, siyasal, kültürel ve sanatsal bir dünyada, bir haritada, bir panoramada bulacaksınız kendinizi bu kitapla. Yılların karşısında yıkılmadan, unutulmadan, yokolmadan ayakta kalabilmeyi başarmış kitaplar ve onlara farklı açılımlar getiren düzeyli eleştirilerle tam bir kaynak, kılavuz kitap **Kitaplar Kitabı,** bir Doğan Hızlan kitabı.

Doğan Hızlan, kitabında yalnızca şiir, roman ve öykü yapıtlarını ele almıyor; karikatüre, bilimsel çalışmalara ilişkin yapıtlarla birlikte, deneme kitaplarını da gözler önüne seriyor, sergiliyor, sunuyor, değerlendiriyor. ■

Kitaplar Kitabı/ *Doğan Hızlan/ Eleştiri/ Yapı Kredi Yayınları/ Haziran 1996/ 551 s.*

İHTİYACINIZ OLAN KİTAPLARI TEK TEK SEÇEREK KENDİNİZE ÖZEL BİR SET OLUŞTURABİLİRSİNİZ.
HİÇBİR YAZAR YAZDIKLARI İÇİN VADE FARKI İSTEMEDİ; SİZ NEDEN ARACILARA ÖDEYESİNİZ ?

YENİ

Simyacı/Paulo Coelho	420.000
Tehlikeli Masallar/A.Altan	580.000
Fima/Amos Oz	760.000
Tarih Adam/M.Bradbury	640.000
İtekaya Yolculuk/D.Özlü	500.000
HazanMevsimindeAşk/A.Kırca	450.000
İspanyol Kanı/Casttillo	480.000
Karar Gecesi/Castillo	890.000
Kız Bebek/G.Naylor	810.000
Çiller Özel Örgütü/Perinçek	750.000
OrtaDoğuDinKültürü/Günbulut	750.000
Kısa 20.yy.Tarihi/Hobsbawm	1 500.000

Türk Edebiyatından Seçmeler

Baldaki Tuz/Yaşar Kemal	900.000
Zulmün Artsın/ "	630.000
Ağacın Çürüğü "	670.000
Ustadır Arı "	610.000
Binboğalar Efsanesi/ "	500.000
Gökyüzü Mavi Kaldı/ "	500.000
Değirmen/ S.Ali	350.000
Kürk Mantolu Madonna/ "	400.000
Kaçakçı Şahan/ "	250.000
Yaman Göç/ "	300.000
Turnalar/ Öner Yağcı	500.000
Gökyüzüne Akan Irmak	400.000
Yediveren/ "	500.000
Kardelen / "	300.000
Linç/ Kerim Korcan	250.000
İdamlıklar/ "	350.000
Kanayan/ Erdal Öz	340.000
Yaralısın/ "	630.000
Havada Kar Sesi Var/ "	360.000
Gülünün Solduğu Akşam/ "	720.000
Mesut İnsanlar/Z.O.Saba	450.000
Ölü Deniz/ Erhan Bener	500.000
Onuncu Sigara/İsmet Kür	450.000
Nazım Hikmet'in Gerçek Yaşamı /Kemal Sülker(6 Cilt)	1 800.000
	12.660.000
Peşinat	**2 660 000**
Taksitler 8 ay x 1 250.000	
Ben böyle güzel şiirler görmedim önürümde.	

ŞİİR

Sevda Sözleri/ C.Süreyya	760.000
Kayayı Delen İncir/ T.Uyar	400.000
DünyanınEnGüzelArabistanı	430.000
Erguvan Sözler/Hilmi Yavuz	510.000
Gülün Ustası Yoktur/ "	440.000
Şafak Türküsü/ N.Çelik	350.000
Suda Seken Hayat/ "	350.000
Bitik Kent/ E.Alova	350.000
Şairin Seyir Defteri/ "	830.000
Dip Sevgi/ Turgay Fişekçi	350.000
Yitik Bahar/ "	500.000
Benden Sonra Mutluluk/ "	600.000
HasretindenPrang.Eskit./	300.000
Tüm Şiirler/Kavafis	600.000
Tüm Şiirler/Seferis	600.000
Graganda/Yannis Ritsos	300.000
Erotika/ "	400.000
Dönüşümler/Ovidius	600.000
Aşk Sanatı/ "	280.000
Şiirler/Hayyam	400.000
Şiirler/Neruda	400.000
Aşk Şiirleri Antolojisi	1 500.000
Türk Şiiri Antolojisi/Ataol	2 000.000
	13 250.000
Peşinat:	**3 250 000**
Taksitler 8 ay x 1 250 000	

İDEA / FELSEFE

Eros Ve Uygarlık /Marcuse	500.000
Platon / Copleston	380.000
Hegel / "	320.000
Sokrates / "	280.000
Aydınlanma / "	580.000
Kant / "	600.000
Alman İdealizmi "	580.000
İngiliz Görgücülüğü "	550.000
Kıta Ussalcılığı "	480.000
Sartre/ "	380.000
Helenistik Felsefe/ "	480.000
Nihilizm ve Materyalizm "	580.000
Mantık Bilimi / Hegel	1.480.000
Tekboyutlu İnsan/H.Macuse	600.000
Us ve Devrim/ "	920.000
Tinin Görgübilimi "	1.400.000
Ruhbilimin Öncüleri /Fancher	980.000
Arı Usun Eleştirisi /Kant	1.400.000
ModernAlmanFelsefesi/Bubner	680.000
Modern Fransız Felsefesi/D.	650.000
Orta Çağların Tini /Artz	1.800.000
Törebilim / Spinoza	1.380.000
Özdek ve Devim / Maxwell	880.000
Söylem-Kurallar-Meditasyonlar / Descartes	1.280.000
Toplam	**19.160.000**
Peşinat	**3.960.000**
Taksitler	**8 x 1.900.000**

FREUD,FROMM,REİCH

Düşlerin Yorumu1-2/Freud	1 150.000
Espriler ve Bilinçdışıllişkiler	480.000
Olgu Öyküleri	650.000
GünlükYaşamınPisikoPatolojisi	600.000
Cinsiyet Üzerine	425.000
Psikanaliz ve Uygulama	550.000
Psikanaliz Üzerine	450.000
Yaşamım ve Psikanaliz	650.000
Freud Üzerine/P.Balogh	250.000
Bilim ve İman	200.000
Sevme Sanatı/ Fronun	280.000
Sevgi ve Şiddetin Kaynağı	320.000
Sağlıklı Toplum	550.000
İnsandakiYıkıcılığınKöken..	1 060.000
Umut Devrimi	380.000
Özgürlükten Kaçış	400.000
YeniBirİnsanYeniBirToplum	500.000
Kenidini Savunan İnsan	550.000
Dinle Küçük Adam/Reich	250.000
Cinsel Devrim	480.000
İnsanın Doğadaki Yeri	530.000
Kanser	620.000
Reich Freud'u Anlatıyor	500.000
Başı Dertte İnsanlar	500.000
Dirimin Öldürülüşü	500.000
Geleceğin Çocukları	370.000
CinselAhlakınBoygöstermesi	400.000
Kişilik Çözümlemesi	750.000
Bedensel Boşalmanın İşlevi	500.000
İnsanı Tanıma Sanatı/Adler	600.000
İnsan Nasıl İnsan Oldu/Segal	1.100.000
	16 545.000
Peşinat :	**3 745.000**
Taksitler: 8 ay x 1 600.000	

TARİH-KÜLTÜR

Türk Halk Eylemleri/Yetkin	900.000
Demokrasi / Toktamış Ateş	525.000
Osm.ToplumununSiyasalYapısı	525.000
Eski Toplum/1-2/Morgan	1 100.000
Tarih Öncesi Ege/ Thomson	1 150.000
İlk Filozoflar/ "	650.000
Aiskhylos ve Atina/ "	700.000
Altın Dal/1-2/Frazer	1 140.000
Asur Tarihi/Erol Sever	550.000
Devrim Çağı/Hobsbawn	1200.000
Kısa 20. yy.(1914-1991)	1 500.000
İttihat ve Terakki/F.Ahmad	550.000
Toplum ve Devlet/Perinçek	600.000
Tarih Üzerine/ Nietzsche	450.000
Bilimsel Devrimlerin Yapısı	450.000
Tarihte Neler Oldu?Child	470.000
Toplumsal Evrim/ "	300.000
Türkiye'nin Yönetim Yapısı	570.000,
Türk Halkının Dirlik Düzenlik Kavgası/ Mustafa Akdağ	1 200.000
Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi 1-II/ M. Akdağ	1 900.000
	16 430.000
Peşinat:	**3 180 000**
Taksitler: 8 ay x 1 600 000	

SİYASAL

Marksizme Giriş/E.Mandel	400.000
Siyasal DüşünceAnsiklopedisi II Cilt / Blacwell	1 800.000
Komünist Manifesto	300.000
Marx'ın Sosyolojisi/H.L.	250.000
Örgütlenme/Lenin	400.000
YakınçağSiyasalDüş.Tarihi	500.000
Siyasal Rejimler/Duverger	315.000
Hükümdar/Machiavelli	300.000
BolşevikPartisiTarihi	900.000
TürkİşçiHareketleriTarihi	400.000
Stalin/J.Murpy	400.000
Seçme Eserler/5Cilt/Mao	3 700.000
Marxizm ve Parti/Molyneox	400.000
Bütün İşçiler Birleşiniz	600.000
Hapisane Defterleri/Gramsci	500.000
Leninizm 2 Cilt/Liebman	1 200.000
Kominizmin ABC'si	600.000
Sosyalizm ve Özgürlük	350.000
Sossyalizm ve Ulusallık	450.000
Kürt Sorunu/Gültekin	350.000
Mahir/Turan Feyizoğlu	750.000
Teorik Yazılar/Mahir Çayan	500.000
Savaş Anıları/Che Guevara	430.000
Arkasaşım Che	430.000
	16 225.000
Peşinat:	**3 425.000**
Taksitler: 8 ay x 1 600 000	

Yaşadığımı İtiraf Ediyorum/ Pablo Neruda	550.000
Edebiyat Yaşamım/Gorki	550.000
Çocuk Kalbi/E. Amicis	400.000
Sevgili Milena/Kafka	450.000
Hava Kurşun Gibi Ağır/ Masis Kürkçügil	600.000
İspanya İç Savaşı/Romero	225.000
Avrupa Kalesi/Wolf-Klass	400.000

Bu Kitapları okuduktan sonra bize teşekkür mektubu yazmak zorunda değilsiniz.

AYDINLANMA

Diyanet'e Cevap/İlhan Arsel	280.000
T.Dursun'a Mektuplar/ "	320.000
Din Adamları/İlhan Arsel	900.000
TeokratikDevletAnlayışındanDemok.	
Devlet Anlayışına/İ.A	1 200.000
İslamın Kaynakları/E.Sever	550.000
Din Devletleri/Aysel Ekşi	500.000
İslamdaKadınveCinsellik/O.Ç	500.000
Kur'an,İncil ve Tevrat'ın Sümerdeki Kökeni/M.İlmiye Çığ	220.000
Kutsal Kitapların Kaynakları/3 Cilt /Turan Dursun	1 310.000
Din Bu/4 Cilt/T.Dursun	2 350.000
Allah-Kuran-Dua/T.D.	770.000
Kulleteyn/T.Dursun	725.000
Ünlülere Mektuplar/T.D.	200.000
Turan Dursun'un Hayatı	200.000
Şeytan Ayetleri Tartışması	400.000
Atatürk'ün Temel Görüşleri	250.000
Laiklik / Toktamış Ateş	525.000
Günümüzün Atatürkçüsü/ "	650.000
Din ve Allah/D.Perinçek	800.000
Laikliğin Neresindeyiz ?	500.000
İslamcı Siyaset/G.Şeylan	400.000
EvrimKuramı ve Bağnazlık	350.000
OrtadoğuDinKültürü/Günbulut	750.000
İslamda Reform/A.R.Ergüven	900.000
	15 550.000
Peşinat:	**3 .550.000**
Taksitler: 8 x 1. 500.000	

UĞUR MUMCU

Pulsuz Dilekçe *	500.000
Büyüklerimiz *	350.000
Çıkmaz Sokak *	350.000
Tüfek İcad Oldu *	350.000
Silah Kaçakçılığı *	450.000
Söz Meclisten İçeri *	300.000
Terörsüz Özgürlük *	350.000
Papa-Mafya-Ağca	750.000
Liberal Çiftlik *	300.000
Devrimci Demokrat *	450.000
Aybar İle Söyleşi *	350.000
İnkılap Mektupları	650.000
Rabıta *	850.000
12 Eylül Adaleti	450.000
Bir Uzun Yürüyüş	450.000
Tarikat-Siyaset-Ticaret	500.000
Kazım Karabekir *	350.000
Gazi Paşa'ya Suikast *	300.000
Suikast Raporu	600.000
Vurulduk Ey Halkım	500.000
Sakıncalı Piyade	400.000
Kürt Dosyası	400.000
Suçlular ve Güçlüler	800.000
40'ların Cadı Kazanı	550.000
Kürt İslam Ayaklanması	650.000
Toplam :	**11 950.000**
Peşinat :	**3 950.000**
Taksitler :	**8 Ay x 1 000.000**
***Tekin Yayınevi,Üçücü hamur. um:ag 1.Hamur,toplam:14.100.000**	

FELSEFE

Felsefe Tarihi/Weber	1 100.000
Felsefenin Temel İlkeleri	1 000.000
Batı Felsefesi Tarihi/Russell	1 800.000
Bilgi Teorisi ve Mantık/Aster	500.000
Kant Estetiği/T.Altuğ	380.000
Hukuk Felsefesi/ Hegel	700.000
Hegel Üzerine/Stace	400.000
Antik Felsefe/W.Krantz	500.000
Metod Üzerine Konuşmalar	280.000
Felsefenin İlkeleri/Descartes	400.000
Descartes Sözlüğü	600.000
TürkFelsefesininBoyutları	350.000
Felsefe Konuşmaları/Diderot	350.000
AktörlükÜzerine/ "	300.000
Güneş Ülkesi/Campanella	250.000
Üç Konuşma/Berkeley	300.000
Marxizm ve Felsefe/Korsch	400.000
Yöntem Araştırmaları/Sartre	320.000
Varoluşçuluk/ "	300.000
VaroluşFels.Giriş/E.Mounier	320.000
Aşkın Anatomisi/Krıch	550.000
İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı/J.J Rousseau	500.000
Metafizik/Aristotales	1 650.000
Felsefe Nedir/Carl Jaspers	750.000
Ecco Homme/Nietsche	400.000
	14.400.000
Peşinat :	**3 200 000**
Taksitler: 8 ay x 1 400 000	

KUR'AN ANSİKLOPEDİSİ 8 CİLT/ TURAN DURSUN

Etiket Fiyatı		12. 000.000
Taksitli Fiyatı		12. 000.000
Peşinat		3 000.000
Taksitler	6 ay x	1 500.000
İndirimli Fiyatı		9 000. 000

SANAT KİTAPLARI

Sanatın Gerekliliği/ Fischer	450.000
Estetik/1-2-3/ Lukacs	1 430.000
Çağdaş Gerçekçiliğin Anlamı	320.000
Avrupa Gerçekçiliği/ Lukacs	550.000
İnsanın Özü/ Thomson	320.000
Edebiyat Yaşamım/ Gorki	550.000
Yaşadığımı İtiraf Ediyorum	550.000
Edebiyat Nedir/ J.P.Sartre	320.000
Yazınsal Denemeler/ J.P.S.	320.000
Denemeler /Albert Camus	300.000
Tragedyanın Doğuşu/Nietzsche	400.000
Yanılsama ve Gerçeklik	500.000
Sözcüklerin Bilinci/ Canetti	500.000
Yalnızlık Dolambacı/ O.Paz	550.000
Picasso-Perse-Kafka/Garaudy	360.000
GücünüYitirenEdebiyat/F.Naci	500.000
Türkiye'de Roman-Top.Değş.	650.000
Edebiyat Bilgileri/Mutluay	650.000
TürkHalkEdebiyatı/Boratav	500.000
Taasavvuf/A.Gölpınarlı	400.000
MitolojidenSeçmeler/Lucianos	1000.000
Mitologya/Necatigil	300.000
	11 420.000
Peşinat	**3 420.000**
Taksitler 8 ay x 1 000.000	

ÖNCELİKLE

Ev Sahibesi/ Dostoyevski	250.000
Beyaz Geceler/ "	350.000
İnsancıklar/ "	350.000
Kumarbaz/ "	400.000
Bir Yufka Yürekli/ "	250.000
Netoçka Nezvanova/ "	400.000
Korkulu Gece/A.Çehov	350.000
Krôyçer Sonat/Tolstoy	350.000
BirDeliniHatıraDefteri/ İnci/J.Steinbeck	350.000
Ay Battı / "	400.000
Fareler ve İnsanlar/"	400.000
Bir Savaş Vardı/ "	450.000
İhtiyarBalıkçı/E.H.	350.000
Kira Kiralina/ P.İstrati	400.000
Perlmutter Ailesi/ "	450.000
Arkadaş/ "	400.000
Sokak Kızı/ "	350.000
Kodin/ "	400.000
Duvar/ "	400.000
Bulantı/ "	450.000
SürgünveKrallık/A.Camus	400.000
Yabancı/ "	400.000
Düşüş/ "	400.000
Aziyade/P.Loti	400.000
İzlanda Balıkçısı/P.Loti	500.000
Özdeyişler/Rochefoucauld	400.000
Mutlu Olma Sanatı/Alain	400.000
AramıDerlerAdıma/Saroyan	350.000
	11 300.000
Peşinat	**2 500.000**
Taksitler 8 ay x 1 100.000	

İngiliz Dili Edebiyatı

Tüm Soneler/ Snakespeare	650.000
Utopia /T.More	300.000
Jane Eyre/ Bronte	900.000
Aşk ve Gurur/ J.Austen	600.000
Aşık Kadınlar/ Lawrence	720.000
Şikago Mezbahaları/Sinclair	550.000
İktidar/ B.Russell	650.000
Bilim ve Din/ "	450.000
Aylaklığa Övgü/ "	450.000
Demir Ökçe/Jack London	400.000
Açlar Ordusu/ "	250.000
Martin Eden/ "	700.000
Kızıl Veba/ "	200.000
Ademden Önce/ "	400.000
Gazap Üzümleri/ Steinbeck	900.000
Cennetin Doğusu/ "	960.000
Bitmeyen Kavga/ "	950.000
Silahlara Veda/ Hemingway	600.000
Çanlar Kimin İçin Çalıyor	900.000
Vadim O KadarYeşildi Ki	960.000
Kutsal Sığınak/Faulkner	400.000
Yaşama Kavgası/Caldwel	500.000
Dorian Gray'ın Portresi /	420.000
Mübarek Toprak/ Buck	700.000
	14.510. 000
Peşinat	**3.310.000**
Taksitler 8 ay x 1.400.000	

FRANZ KAFKA

Şato Kafka	950.000
Dava "	650.000
Değişim "	300.000
Günlükler "	1 200.000
Kayıp (Amerika)/ "	650.000
Taşrada Düğün Hazırlıkları	850.000
Hikayeler/ "	600.000
Ottla'ya Mektuplar/ "	500.000
Sevgili Milana/ "	450.000
	7 750.000
Peşinat	**1 750.000**
Taksitler 8 ay x	**750.000**

Rus Edebiyatı Klasikleri

Suç ve Ceza1-2/Dostoyevski	1 400.000
Budala/ "	1 140.000
Ecinniler 1-2/ "	1 180.000
Karamazof Kardeşler / "	2 050.000
Yeraltından Notlar/ "	300.000
Çehov Toplu Eserler 4Cilt	1 980.000
Ölü Canlar/ Gogol	875.000
Babalar ve Çocuklar	600.000
Ve Çeliğe Su Verildi/O.	600.000
Ana/ Gorki	550.000
Çocukluğum/ "	400.000
Ekmeğimi Kazanırken/ "	550.000
Benim Üniversitelerim/ "	400.000
Muhbir/ "	350.000
Diriliş/ Tolstoy	1 000.000
Anna Karanina 1-2/ "	2 100.000
Oblomov/ Gonçarov	1 050.000
Durgun Don/4Cilt/ Şolohov	3 000.000
Uyandırılmış Toprak "	950.000
Don Kıyısında Hasat/ "	1 000.000
Fırtına /2Cilt / Ehrenburg	2 000.000
Dipten Gelen Dalga/ "	2 000.000
Paris Düşerken "	1 500.000
Çimento/ Gladkov	950.000
Pugaçef Ayaklanması/G.	300.000
Yaşa ve Anımsa/Rasputin	400.000
(40 Kitap)	**28 625.000**
Peşinat	**6 225.000**
Taksitler 8 ay x 2 800.000	

Fransız Edebiyatı

Denemeler/ Montaigne	600.000
Vadideki Zambak/ Balzac	480.000
Köylüler/ "	550.000
Eguenie Grandet/ "	400.000
Güzel İmperia/ "	250.000
İzabel / A.Gide	180.000
Pastoral Senfoni-Dar Kapı/"	600.000
Bir Dostluk Öyküsü/Troyat	250.000
Meleklerin İsyanı/A.France	250.000
Sözcükler/ J.P.Sartre	400.000
Sefiller/4Cilt/ Hugo	2 700.000
Madam Bovary/ Flaubert	640.000
Germinal/ Zola	780.000
Nana/ "	720.000
Bir Aşk Hikayesi/ "	540.000
Emek 2 Cilt/ "	960.000
Therese Raquin/ "	360.000
Dreyfus Olayı/ "	250.000
Rahibe/ Diderot	360.000
Ekmekçi Kadın/ Montepin	550.000
(17 Kitap)	**11 820. 000**
Peşinat	**3.020.000**
Taksitler 8 ay x 1 100.000	

ŞAFAK PAZARLAMA

Peşin fiatına taksitli kitap satışı:
En az 6 000 000 TL.tutarında kitapları seçerek % 20'si peşinat geri kalanını 8 eşit taksitte posta çeki ile ödeyebilirsiniz.
Posta Çeki:M.Zeki Gezici 276367

En az 2.000.000 TL PEŞİN ALIMLARDA

%25

İNDİRİM YAPILIR

ŞAFAK PAZARLAMA
Millet cd. 115 / 1 Çapa/İst.
Tel:587 77 68 Fax: 585 45 90
Gönderi Ücreti Alıcıya Aittir.
SATIŞ SİSTEMİMİZ BÜTÜN YIL GEÇERLİDİR.

İSTEK KUPONU
Yukarıda işaretlediğim kitapları satın almak istiyorum.
Adı Soyadı: .....
İş Adresi : .....
..... Ev-Tel: ..... İş Tel: .....
Ev Adresi: ..... Meslği: ..... Doğum Tarihi: .....
..... Peşin: ..... Taksitle: ..... İMZA: